

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

สายทิพย์ ทองอร่าม

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

สายทิพย์ ทองอร่าม

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

A STUDY OF MODEL DEVELOPMENT OF THE ACADEMIC ADMINNISTRATION TO ENHANCE THE STUDENT ACHIEVEMENT OF SCHOOLS UNDER NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

SAITIP THONGARAM

A THAMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONNAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

หัวข้อสารนิพนธ์	**: การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2**
ชื่อนักศึกษา	**: สายทิพย์ ทองอร่าม**
ชื่อปริญญา	**: ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	**: การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช	**: 2566**
อาจารย์ที่ปรึกษา	**: ดร. สันติ อุนจะนำ**
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	**: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพมาศ เศวตวรโชติ**

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ .....
(พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณะกรรมการสารนิพนธ์ :
ประธานกรรมการ .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรัญญา แสงอัมพร)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก) .....
(ดร.สันติ อุนจะนำ)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม) .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพมาศ เศวตวรโชติ)

กรรมการ .....
(พระครูวินัยธร วุฒิชัย ชยวุฑฺโฒ, ดร.)

กรรมการ .....
(ดร.บุญเลิศ วีระพรกานต์)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Topic : A Study of Model Development of the Academic Adminnistration to Enhance the Student Achievement of Schools under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2

Student's Name : Saitip Thongaram

Degree Sought : Master of Education

Program : Education Administration

Anno Domini : 2023

Advisor : Dr. Santi Aunjanam

Co-Advisor : Asst. Prof. Dr. Tippamas Sawetworachot

Accepted by the Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Recuirements for the Master of Education (Educational Administration)

Dean of Faculty of Education .....P. S. Sathorn.....
(Phrakrusriveerakhunsunthorn, Asst. Prof. Dr.)

Thematic Committee:
Chairman .....Sranya Saengamporn.....
(Asst.Prof.Dr.Sranya Saengamporn)

Member (Advisor) .....
(Dr.Santi Aunjanam)

Member/Co-Advisor .....Tippamas Sawetvorachot.....
(Asst.Prof.Dr.Tippamas Sawetvorachot)

Member .....Wutthichai Chayawuttato.....
(Phrakruwinaithorn Wutthichai Chayawuttato,Dr.)

Member .....Boonlert Weeraponkan.....
(Dr.Boonlert Weeraponkan)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์ : **การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2**

ชื่อนักศึกษา : **สายทิพย์ ทองอร่าม**

ชื่อปริญญา : **ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**

สาขาวิชา : **การบริหารการศึกษา**

ปีพุทธศักราช : **2566**

อาจารย์ที่ปรึกษา : **ดร. สันติ อุนจะนำ**

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพมาศ เศวตวรโชติ**

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 2) เพื่อร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 สรุปผลการศึกษา ดังนี้ สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการดำเนินงานของโรงเรียนสอดคล้องกันในทุกประเด็นของการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการ บริหารงานวิชาการ 3) ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการ 4) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ และ 5) ด้านขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารต้องพัฒนาโรงเรียนด้วยการกำหนดยุทธศาสตร์ของโรงเรียน ด้วยข้อมูลจากสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และการดำเนินการจะต้องจัดให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งจากภายในและภายนอกโรงเรียน และตัวแปรด้านตำแหน่งผู้อำนวยการกับตำแหน่งปฏิบัติการมีความแตกต่างกัน ด้านการกระจายอำนาจให้บุคลากรระดับต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานวิชาการ

2. รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย ร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 และตรวจสอบยืนยัน ได้ผลสรุปดังนี้ จากขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย 1) การบริหารงานวิชาการ 2) กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ 3) การวัดประเมินผล 4) การวิจัย เพื่อการพัฒนา 5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรม 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบประกัน 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือ 12) การส่งเสริมสนับสนุนวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และ 13) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาซึ่งได้จากข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้ร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีองค์ประกอบและรายละเอียดของรูปแบบ มี 5 ขั้นตอนประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบงานและกลไก 4) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ และ 5) ผลการตรวจสอบรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ในการตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ได้ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน มีตัวบ่งชี้รายการประเมินทุกองค์ประกอบ อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก ผลการศึกษาแนวทางการนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยได้เสนอรูปแบบการบริหารในรูปการบริหารเชิงกยุทธ์ (Strategic Management) และใช้การประเมินผลด้วยวงจรเดมมิ่ง PDCA จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์ การจัดประชุมกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ได้แนวทางการนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติในการเรียนการสอน การบูรณาการ การสอนความรู้คู่คุณธรรมโดยนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ประกอบด้วย คือ 1) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (Leadership) 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ (Participation) 3) ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการ (Teamwork) 4) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ (Process) และ 5) ด้านขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ (Scope) หรือเรียกว่า LPTPS model ประการสำคัญผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนางานวิจัย สร้างผลงานทางวิชาการของครูให้มากขึ้น จึงจะช่วยให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนได้ดีขึ้น

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารงานวิชาการ, ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

ABSTRACT

Thematic Topic : **A Study of Model Development of the Academic Adminnistration to Enhance the Student Achievement of Schools under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2**

Student's Name : **Saitip Thongaram**

Degree Sought : **Master of Education**

Program : **Education Administration**

Anno Domini : **2023**

Advisor : **Dr. Santi Aunjanam**

Co-Advisor : **Asst. Prof. Dr. Tippamas Sawetworachot**

The objectives of this research were 1) to study the condition of academic administration and enhance student achievement in educational institutions Nakhon Si Thammarat primary educational service area office 2. 2) to draft a model for academic administration and enhance student achievement in educational institutions Nakhon Si Thammarat primary educational service area office 2. 3) to assess the model of academic administration to raise the achievement of learners in educational institutions Nakhon Si Thammarat primary educational service area office 2

The results showed that:

1. The current state of academic administration of the school. The results of the study showed that the current state of the academic administration model to raise the achievement of learners in schools under the office of Nakhon Si Thammarat primary educational service area office 2, the study results are summarized as follows: The state of academic administration of schools under the office of Nakhon Si Thammarat primary educational service area office 2, from the questionnaire analysis, found that the opinions of experts on school operations were consistent in all aspects of the management model development academic to raise the quality of learners in 5 areas, consisting of 1) academic leadership 2) participation in academic administration 3) academic team development 4) academic administration process according to the equilibrium concept 5) scope of academic administration administrators must develop schools by formulating school strategies with information from the school environment

and the implementation must involve the participation of stakeholders both inside and outside the school and the variables of the director's position and the operating position were different. The decentralization of authority to personnel at different levels in order to achieve flexibility in academic administration.

2. The created academic administration model consisted of a draft academic administration model to enhance student achievement in educational institutions under the office of Nakhon Si Thammarat primary educational service area 2, and verify the results were summarized as follows: from the scope of academic administration to enhance student achievement in educational institutions under the office of Nakhon Si Thammarat primary educational service area 2, consisting of 1) academic administration 2) learning development process 3) evaluation 4) research for development 5) Innovation media development 6) learning resources development 7) educational supervision 8) educational guidance 9) development of the insurance system 10) promotion of academic knowledge in the community 11) collaboration 12) promotion of academic support with other educational institutions and 13) development of morality and ethics in educational institutions obtained from suggestions from the holders. Qualification and drafted a model for academic administration to raise the quality of learners in schools under the office of Nakhon Si Thammarat primary educational service area office 2, had components and details of the design, consisting of 5 steps, consisting of 1) principles, 2) objectives, 3) work systems and mechanisms, 4) conditions for implementing the patterns, and 5) results of design review by experts.

3. Evaluation results of the development model of academic administration to raise the achievement of learners in educational institutions under the office of Nakhon Si Thammarat primary educational service area office 2, In examining the model of academic administration assessment of the quality of academic management model to enhance student achievement. There were indicators for every element of the evaluation list in very good quality level, the results of the study of the approaches for the presentation of academic administration model to raise the achievement of learners in schools under the office of Nakhon Si Thammarat primary educational service area office 2, the researcher proposed a strategic management model. The Deming Cycle PDCA was evaluated from document studies, interviews, and interview analysis. Organizing a group meeting of experts resulting in a guideline for presenting

an academic administration model by implementing strategies in teaching and learning, integrating teaching knowledge with morality by presenting academic management models to enhance student achievement, consisting of namely 1) academic leadership 2) Participation in academic administration 3) the development of academic teams 4) the academic management process and 5) the scope of academic administration, known as the LPTPS model with research development create more academic output of teachers It will help to develop teaching and learning better.

Keywords: Academic Administration Model, Student Achievement

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ช่วยเหลือในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางการศึกษาด้านบริหารการศึกษา ระดับปริญญาโท

ขอบพระคุณ ดร. สันติ อุนจะนำ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพมาศ เศวตวรโชติ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ร่วม ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา ตลอดจนตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของสาระนิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดียิ่ง

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คุณบิดา มารดา ที่เคารพรักยิ่งของผู้วิจัยซึ่งได้วางรากฐานการศึกษาและประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง และขอแผ่คุณความดีนี้ให้แก่เพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทุกรูปทุกนาม พร้อมทั้งเจ้ากรรมนายเวรในทุกภพทุกชาติด้วยเทอญ

สายทิพย์ ทองอร่าม

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....ช
กิตติกรรมประกาศ.....ญ
สารบัญ.....ฎ
สารบัญตาราง.....ฐ
สารบัญภาพ .....ฑ
บทที่
1 บทนำ 1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย 3
1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....7
1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับ 10
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ 10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 13
2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ 14
2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ.....64
2.3 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องคู่มือการบริหารงานวิชาการ 87
2.4 แนวคิดในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 87
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 92
3 วิธีดำเนินการวิจัย 95
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 97
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....97
3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 98
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล 99
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล 99
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 104

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....105

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 105

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 105

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 105

5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....125

5.1 สรุปผล.....125

5.2 อภิปรายผล 126

5.3 ข้อเสนอแนะ.....129

บรรณานุกรม.....130

ภาคผนวก.....138

ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือเพื่อการวิจัย 139

ภาคผนวก ข. หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....141

ภาคผนวก ค. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย 147

ภาคผนวก ง. หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์.....148

ภาคผนวก จ. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล 157

ภาคผนวก ฉ. เครื่องมือเพื่อการวิจัย 163

ภาคผนวก ช. ผลตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย 179

ภาคผนวก ซ. ภาพการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา.....186

ภาคผนวก ฌ คู่มือการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2.....193

ประวัติผู้วิจัย 199

สารบัญตาราง

ตาราง **หน้า**

4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 106

4.2 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน..... 108

4.3 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 120

4.4 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2..... 122

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

1.1 กรอบแนวคิดการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 9

3.1 กรอบแนวคิดการดำเนินการวิจัย 96

4.1 รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 110

4.2 กระบวนการร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 100

4.3 รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 101

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นโลกยุคดิจิทัล ซึ่งมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติของสังคมซึ่งดำเนินไปอย่างก้าวหน้าและรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของคน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่รู้จักวิเคราะห์รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีคุณภาพในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มศักยภาพ มี “การพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทย” เป็นการพัฒนาสังคมสู่การเรียนรู้ที่ยั่งยืน ต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมย์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 46 ที่กำหนดไว้ (พีระ ประยุกต์วงศ์, 2540, หน้า 13) ช่วยเสริมสร้างความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ช่วยให้การดำรงชีวิตในสังคมเป็นไปอย่างสงบสุขเป็นการถ่ายทอดวิทยาการและเทคโนโลยีจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง เป็นการสร้างโอกาสในด้านต่าง ๆ ให้กับคนและสังคมมากขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนนับว่ามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมากเนื่องจากโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่รับเอานโยบายระดับสูงไปปฏิบัติให้เกิดผล เมื่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษาในระดับองค์กร ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหาร ดังนั้น ผู้บริหารควรมีบทบาทในการเป็นผู้นำการพัฒนาที่เข้มแข็ง เหมาะสมนำองค์กรนั้นสู่ความสำเร็จ

ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีบทบาทในเรื่อง ผู้นำ (leader) สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2545, หน้า 2) ได้สรุปว่า ผู้นำ คือบุคคลที่ได้รับมอบหมายซึ่งอาจโดยการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกให้มีอิทธิพลและบทบาทเหนือกลุ่ม สามารถที่จะจูงใจ ชักนำหรือชี้นำให้สมาชิกของกลุ่มรวมพลังเพื่อปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ของกลุ่มให้สำเร็จ และภาวะผู้นำ (leadership) ณิรดา เวชญาลักษณ์ (2560, หน้า 5) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการของผู้มีอิทธิพลในการชักนำ การโน้มน้าว

การจูงใจ และสร้างความเชื่อมั่น การสร้างแรงบันดาลใจ ให้บุคคลปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ให้ความร่วมมือในกิจกรรม จนบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยดูได้จากประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน เป็นความสามารถบุคคลในการใช้อิทธิพล สามารถจูงใจให้บุคคล หรือกลุ่มปฏิบัติตามความคิดเห็นและความต้องการด้วยความเต็มใจ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จและเป้าหมายขององค์กร จะเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะทำให้การปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ที่กำหนดไว้ดังที่งานวิจัยของ ดุค,เคลนดินิน และ คอนเนลลี (Duke, 1986 Clandinin & Connelly, 1995 อ้างถึงในนภเนตร ธรรมบวร, 2542 หน้า 76) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างยิ่ง เพราะหากผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ความมุ่งมั่น เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว ก็จะแสดงบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มที่ ในที่สุดการปฏิรูปการณ์เรียนรู้ก็จะประสบความสำเร็จ

อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเฉพาะการปฏิรูปทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ก่อให้เกิดกระแสการตื่นตัวครั้งใหญ่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารการศึกษาในทุกระดับ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทั้งหลายในทุกภาคส่วน เพราะนับต่อจากนี้ไป การศึกษาของประเทศไทย ต้องมีการปรับเปลี่ยนไปสู่การศึกษาที่เกิดความรู้คู่คุณธรรม และการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุด เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาลักษณะของคนที่พึงปรารถนา ดี เก่ง และมีความสุข ทั้งนี้แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ยังมีเจตนารมณ์ที่มุ่งพัฒนาชีวิตให้บุคคลเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามหลักการ เก่ง ดี มี สุข หากทุกภาคส่วนของการจัดการศึกษา สามารถทำสิ่งเหล่านี้ได้ เด็ก และเยาวชนไทยของเรา จะเติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์พร้อมทั้งทางด้านไอคิว และอีคิว สอดรับตรงตามเป้าหมายทำการศึกษาเป็นอย่างดี สังคมไทยก็จะสามารถสร้างบุคคล ตามหลักการจัดการศึกษา คือ เก่ง ความสามารถทางพุทธิปัญญา ความรู้ ความเข้าใจที่ชัดแจ้ง สามารถนำไปใช้ได้ วิเคราะห์เป็น สังเคราะห์ได้ ประเมินได้อย่างเข้าใจ รู้แจ้งตามศักยภาพดี คือมีเจตคติ ที่ดีต่อการเรียน ความเป็นอยู่ต่อบุคคล สังคม ชุมชน และประเทศมีสุข คือ สนุกมีความสุขกับการเรียน ตลอดมีความมุ่งมาดปรารถนา ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาและมีความตระหนักถึงความสำคัญของงานวิชาการ และเห็นว่างานวิชาการเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เนื่องจากผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษาจะให้ความเชื่อมั่น ไว้วางใจ และส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนหากสถานศึกษามีความเข็มแข็งและงานวิชาการมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสามารถนำมาปฏิบัติได้จริงจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ทั้งในส่วนของการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการวัด

และประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการมาเป็นประโยชน์ในการร่างและประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

2. เพื่อร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ขอบเขตด้านตัวแปรและเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึง การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยคลอบคลุมเนื้อหา ตามราชกิจจานุเบกษา (2550, หน้า 1) ได้กล่าวถึง กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545) ได้กำหนดการบริหารงานวิชาการดังนี้คือ ด้านการบริหารงานวิชาการมีภาระหน้าที่ 17 อย่างด้วยกันคือ 1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2. การวางแผนงานด้านวิชาการ 3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9. การนิเทศ

การศึกษา 10. การแนะแนว 11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้บริหาร ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 1,950 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 320 คน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 1,950 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในสถานศึกษาสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 320 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ดำเนินการโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Samplings)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

สภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

3. เนื้อหา

ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

4. ระยะเวลา

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2564 - 2565

5. สถานที่

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ขั้นตอนที่ 2 ร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ขั้นที่ 2.1 ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ เอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด ในการวิจัย โดยศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพ การยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ และผลที่ได้จากศึกษาการสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1.2 ตัวแปรที่ศึกษา

องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1.3 เนื้อหา

ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1.4 ระยะเวลา

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2564 - 2565

1.5 สถานที่

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ขั้นที่ 2.2 พิจารณาร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานวิชาการที่ปฏิบัติการในโรงเรียนและปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารวิชาการ จำนวน 4 คน รวมทั้งหมด จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยแบ่งองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ 17 ประการ ดังนี้ 1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2. การวางแผนงานด้านวิชาการ 3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9. การนิเทศการศึกษา 10. การแนะแนว 11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3. เนื้อหา

ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

4. ระยะเวลา

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2564 - 2565

5. สถานที่

ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเหมาะสมบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

การประเมินรูปแบบบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยใช้แบบสัมภาษณ์

1. ประชากร

ประชากร ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์วิทยาฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยทำการคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาจากสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 3 ปีการศึกษา ต่อเนื่อง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ความเหมาะสมของรูปแบบบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

3. เนื้อหา

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

4. ระยะเวลา

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2564 -2565

5. สถานที่

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักการบริหารเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของสถานศึกษา องค์ประกอบของการบริหารวิชาการ แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชการและการพัฒนารูปแบบ เพื่อนำไปสู่การศึกษาองค์ประกอบเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ที่เชื่อมโยงไปถึงการร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพ และการประเมินผลการร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพของ

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 และสามารถสรุปได้ดังนี้

1. กรอบแนวคิดพื้นฐานในการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการได้ศึกษาแนวคิดหลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. กรอบแนวคิดขอบข่ายงานวิชาการของโรงเรียน โดยนำเอาแนวคิดความเป็นของผู้นำทางวิชาการ การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ การพัฒนาทีมงานวิชาการ และกระบวนการบริหารงานวิชาการ ที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน การศึกษาวิจัย การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จะเป็นเครื่องมือในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอื่น ๆ

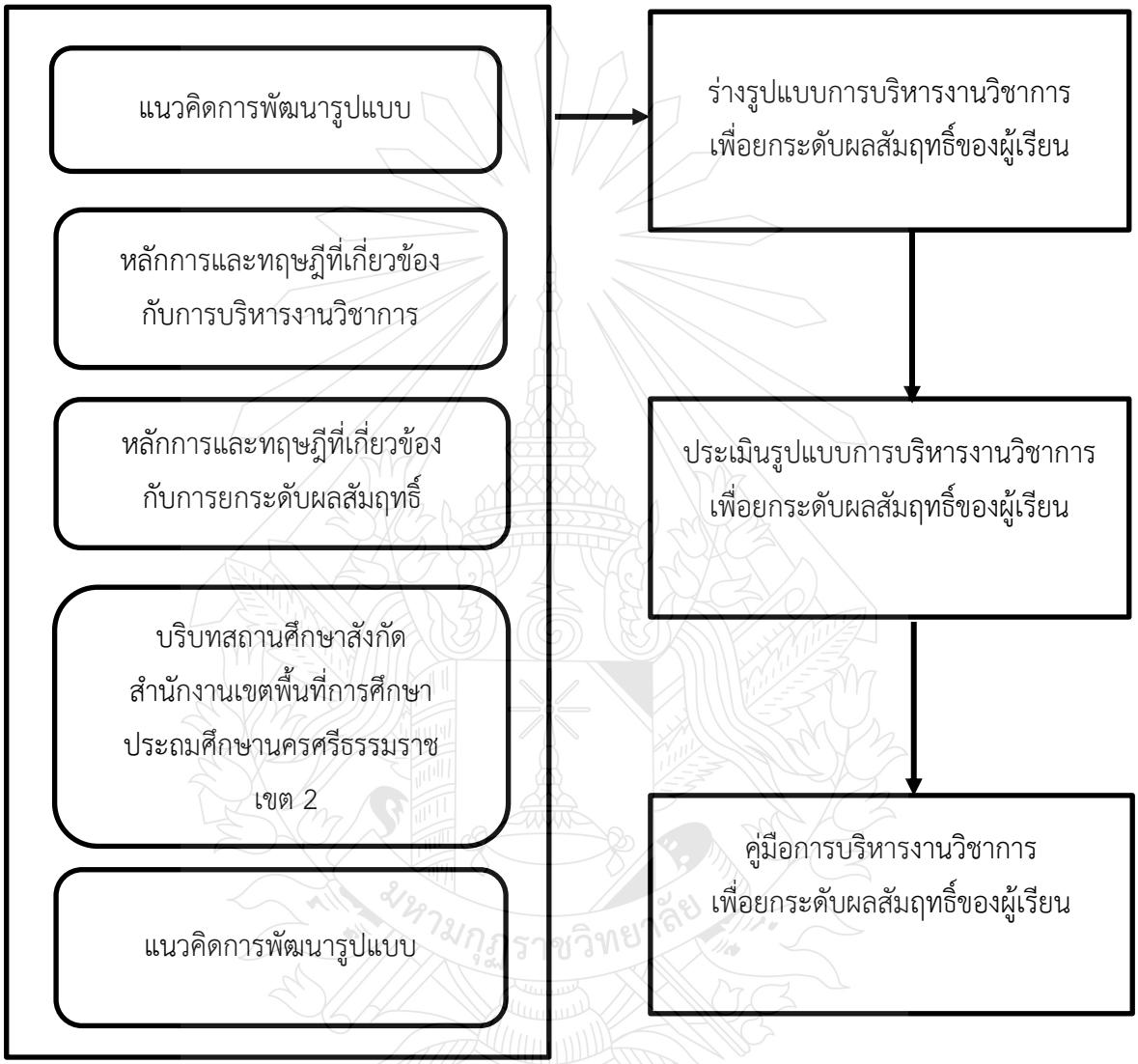
3. กรอบแนวคิดการสร้างรูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบ ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 162-163) ซึ่งสามารถสรุปเป็นองค์ประกอบได้ 5 องค์ประกอบคือ 1) ชื่อของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) หลักการของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินรูปแบบ

4. สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 3 คน หัวหน้างานวิชาการ 4 คน รวมทั้งหมด 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แล้วนำมาออกแบบสอบถาม จากการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามสัมภาษณ์ สภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

5. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

6.ร่างรูปแบบการบริหารวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) กับกลุ่มบริหาร จำนวน 7 คน และนำมาปรับปรุงแก้ไขนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ที่ได้มาจากผู้บริหารกลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาสาระ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์ของรูปแบบการบริหารวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 นำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

7. ได้ร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยสรุปความสัมพันธ์ของกรอบแนวคิดการวิจัยดังกล่าวกับร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ดังภาพประกอบ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบสภาพปัจจุบันและปัญหาของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่มีความเหมาะสมและเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับหน่วยงานทางการศึกษา ในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย

2. ผู้บริหารสถานศึกษาทราบแนวทางและรูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 สามารถนำรูปแบบไปปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษา ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาเพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 นำรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ขยายผลจากการวิจัยเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานการบริหารงานวิชาการให้มีศักยภาพส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ดังต่อไปนี้

รูปแบบ หมายถึง วิธีการบริหารของสถานศึกษา หรือกรอบความคิดด้านหลักการ วิธีการดำเนินงาน วิธีการดำเนินงาน และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบ ที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุตามประสงค์ได้

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง หัวใจหลักของการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เป็นงานที่รวมกิจกรรมหลักต่าง ๆ ไว้ ตั้งแต่การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตร การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ รวมไปถึงการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เป็นต้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนและทำกิจกรรมทุกชนิด เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนให้ไปสู่คุณภาพตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน หมายถึง ความสำเร็จในด้านความรู้ ทักษะ และสมรรถนะต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน

การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน หมายถึง แนวทางในการดำเนินงานบริหารงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมาย อันประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการบริหารงานวิชาการ ในคู่มือการดำเนินงานตามรูปแบบ ภายใต้องค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย ภาวะผู้นำทางวิชาการ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ การพัฒนาทีมงานวิชาการ กระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ และภารกิจขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมในงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ประกอบด้วย กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน การมีความรู้ของผู้นำทางวิชาการ ภาระหน้าที่ของผู้นำทางวิชาการ และทักษะในการเป็นผู้นำทางวิชาการ

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมในการเตรียมการ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานการศึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3. การพัฒนาทีมงานวิชาการในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานตามโครงสร้างการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามวิธีในการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารและครู ประกอบด้วย การรับรู้และการค้นหาปัญหา การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การวางแผนในการปฏิบัติงาน และการนำแผนไปปฏิบัติรวมถึงการประเมินผลลัพธ์ของทีมงาน

4. กระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ หมายถึง การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนตามแนวคิดดุลยภาพ ประกอบด้วย ด้านงบประมาณและทรัพยากร ด้านผู้เรียน ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาด้านการบริหารโรงเรียน

5. ภารกิจขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน หมายถึง ภารกิจของโรงเรียนในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ ให้ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรและการสอน การบริหารจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การนิเทศการศึกษาและพัฒนาครู การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 คลอบคลุมพื้นที่ 8 อำเภอ ของจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย อำเภอทุ่งสง อำเภอฉวาง อำเภอทุ่งใหญ่

อำเภอพิปูน อำเภอนาบอน อำเภอบางขัน อำเภอถ้ำพรรณรา และอำเภอช้างกลาง มีสถานศึกษาในสังกัด 195 โรง

ความเหมาะสมของรูปแบบ หมายถึง รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมเนื้อหาและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง

ความเป็นไปได้ของรูปแบบ หมายถึง รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีสามารถนำไปใช้ได้กับโรงเรียน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้รูปแบบ

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
    1.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
    1.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
    1.3 หลักการบริหารงานวิชาการ
    1.4 กระบวนการบริหารงานวิชาการ
    1.5 การประเมินประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ
    1.6 ผู้บริหารกับการวางแผนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
    1.7 ขอบข่ายของงานบริหารวิชาการ
    1.8 องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ
    2.1 ความหมายของรูปแบบ
    2.2 ประเภทของรูปแบบ
    2.3 องค์ประกอบและคุณลักษณะของรูปแบบ
    2.4 แนวทางการสร้างรูแบบ
    2.5 การประเมินรูปแบบ
    2.6 ลักษณะของรูปแบบที่ดี
    2.7 การสร้างรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
    2.8 การทดสอบรูแบบ
3. แนวคิดเกี่ยวกับคู่มือการบริหารงานวิชาการ
4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
5. บริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 32) แบ่งส่วนราชการในสถานศึกษาเป็น 4 กลุ่มคือกลุ่มการบริหารงานวิชาการ กลุ่มการบริหารงบประมาณ กลุ่มการบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารทั่วไป ซึ่งการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็น “หัวใจสำคัญที่สุดของโรงเรียน” เป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาการจัดการเรียนการสอน และงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวัง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2551 นอกจากนี้ยังมีอีกหลายๆ ด้านที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งรวมเรียกว่างานวิชาการ (กมล ภู่ประเสริฐ) จากความสำคัญของการบริหารงานวิชาการดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องเอาใจใส่ดูแลการบริหารงานวิชาการเป็นพิเศษ การบริหารงานวิชาการ หากมองถึงกระบวนการดำเนินงาน มีความหมายรวมถึงกิจกรรม ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมุ่งพัฒนาการเรียนการสอนของผู้เรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมี นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของงานบริหารวิชาการไว้ อาทิ เช่น

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

วิกค์ เจนนิเฟอร์ และไฮเบอร์เกอร์ (Vick, Jennifer, and Heiberger, 2008, p.7) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การวางแผนงานที่ต้องรับผิดชอบในการติดตามงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาการทั้งหมด ซึ่งเป็นภาระงานที่ใหญ่กว่างานบริหารทั่ว ๆ ไป

ปรัชญาลักษณ์ ภู่เสือ (2563, หน้า 11) ได้ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินการต่าง ๆ ของผู้บริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมการดำเนินงานปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษาของผู้เรียน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้องการส่งเสริมงานด้านวิชาการตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และภาวะสุขภาพที่ดีตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

จันจิรา น้ำขาว (2562, หน้า 42) ได้ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินการหรือแนวทางปฏิบัติของผู้บริหารในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียนโดยมุ่งหวังพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของสถานศึกษา

ยุทธนา เกื้อกูล (2560, หน้า 59) ได้ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และสามารถนำพาสถานศึกษาให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาตามที่ได้วางไว้ โดยในแต่ละสถานศึกษาสามารถที่จะกำหนดขอบข่ายการ บริหารงานวิชาการที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งสามารถสรุปขอบข่ายการบริหารงาน วิชาการได้ดังนี้ 1) การบริหารและการพัฒนาหลักสูตร 2) บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารงานวิชาการ 3) การจัดงานวิชาการในสถานศึกษา 4) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ 5) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 6) การ

พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา8) การนิเทศภายในสถานศึกษา 9) การวัดและประเมินผล 10) การประกันคุณภาพการศึกษา 11) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่ จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญให้ สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ จากขอบข่ายของงานวิชาการแต่ละงานซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการทำงานตั้งแต่การคิดวิเคราะห์เนื้อหาของงานที่จะดำเนินการการวางแผนการทำงาน การควบคุมดูแลและการส่งเสริมให้มีการดำเนินการตามแผนงาน หรือโครงการที่กำหนดการวิเคราะห์สรุปผลการทำงานเพื่อรายงานและ การนำผลการประเมินไปใช้แก้ไข ปรับปรุงและพัฒนางานต่อไป ภาระงานของผู้บริหารคือ การจัดสถานศึกษาให้มีสิ่งแวดล้อม บรรยากาศที่สมบูรณ์ด้วยแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ครูสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพตามหลักการของการบริหารงานวิชาการ

รัชตะ วัฒน์วินัย (2560, หน้า 3) ได้ให้ความหมายงานวิชาการเป็นงานที่มีขอบข่ายครอบคลุมหลายด้าน อันจะเกิดให้ประโยชน์ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนทุกด้าน งานวิชาการที่ผู้บริหารต้องจัดทำ ได้แก่ด้านบริหารหลักสูตร สถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา ไม่ว่ากิจกรรมใดที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอนและทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ถือว่างานนั้นเป็นงานในขอบเขตหน้าที่ของผู้บริหารในด้านวิชาการ

ฟอเรสท์ และกินเซอร์ (Forest and Kinser, 2002 p. 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า งานที่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารและการส่งเสริมการจัดทำหลักสูตร การสอนและการจัดการเรียนรู้

ฟราย เคทเทอริดจ์ และมาร์แชล (Fry, Ketteridge, and Marshall, 2009, p. 68) ได้กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งประกอบไปด้วยหลักสูตร การจัดแผนการเรียน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาครูด้านวิชาการรวมถึงการนิเทศการสอน เป็นต้น

สุภัค ตรังรัตนจิต (2562, หน้า 46) ได้ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการหมายถึง กระบวนการบริหารงานที่ใช้ศาสตร์และศิลป์ ของผู้บริหารโรงเรียนในการดำเนินงานกิจกรรมทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การปรับปรุง การประเมินผลการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดม่งหมายของการศึกษา และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

พระครูสังฆกิจจานุรักษ์ (สิริเชษฐ์พงษ์, 2563) การบริหารวิชาการ หมายถึง ภารกิจ และกิจกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และชุมชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่รวมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

สุระศักดิ์ พอกสูงเนิน (2561, หน้า 21) ได้ให้ความหมายการบริหารวิชาการของโรงเรียน หมายถึง กระบวนการในการดำเนินการบริหารกิจกรรมทุกชนิดภายในสถานศึกษา ให้แก่นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เป็นคนเก่ง คนดีมีความรู้ ความสามารถ และให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

คำแปลง ธิติเมธาวัฒน์ (2561, หน้า 20) ได้ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมในงานวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนหรือผู้รับบริการ กระบวนการดังกล่าวนี้ ได้แก่ การวางแผน การจัดระบบโครงสร้าง และการกำหนดบทบาทหน้าที่ การจัดดำเนินงานทางวิชาการ การผลิตสื่อและอุปกรณ์การศึกษา การวัดและประเมินผล การจัดบรรยากาศเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ การจัดแหล่งหรือศูนย์สารสนเทศ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ และการนิเทศภายในเพื่อให้งานวิชาการมีคุณภาพ

กานต์กนิษฐ์ จงมณีสุวรรณ (2562, หน้า 18) การบริหารงานวิชาการ คือ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

พิพัฒน์ นิรนาทกูล (2563, หน้า 23) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดและการดำเนินงานทุกอย่างของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

จากที่นักวิชาการ หลาย ๆ ท่าน กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นงานที่สำคัญ ถือเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เป็นงานที่รวมกิจกรรมหลักต่าง ๆ ไว้ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตร การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ วัดผล ประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ

การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เป็นต้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนและทำกิจกรรมทุกชนิด เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนไปสู่คุณภาพ ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษา โดยถือว่างานวิชาการเป็นงานหลักที่มีความเกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนในเชิงคุณภาพและปริมาณ ส่วนงานอื่น ๆ ถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญรองลงมา และเป็นงานสนับสนุน สอดคล้องกับการศึกษาของสมิชท์และคนอื่น ๆ (Smith.et.al, ค.ศ. 1984) ให้ความเห็นถึงความสำคัญของงานในสถานศึกษา งานในความรับผิดชอบของผู้บริหารพิจารณาถึงความเหมาะสมกับการบริหารโรงเรียนโดยแยกงานออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40
2. งานบริหารบุคลากร ได้แก่ครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่คิดเป็นร้อยละ 20
3. งานบริหารกิจการนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 20
4. งานบริหารการเงิน คิดเป็นร้อยละ 5
5. งานบริหารอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 5
6. งานบริหารความสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 5
7. งานบริหารทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 5

จันจิรา น้ำขาว (2562 หน้า 43) กล่าวไว้ว่า งานบริหารวิชาการเป็นงานหลักและมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนหรือหน่วยงานเกี่ยวกับ การศึกษาส่วนงานอื่น ๆ นั้นเป็นงานเสริมให้งานวิชาการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีความสำคัญยิ่งต่องานบริหารวิชาการถ้า ทุกคนมีความตระหนักและเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาและมีความรับผิดชอบต่อการ จัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดีแล้วย่อมเป็นการง่ายที่จะทำให้งานวิชาการนั้นบรรลุเป้าหมายและนำความสำเร็จมาสู่โรงเรียน

ธริศร เทียบปาน (2562 หน้า 20) กล่าวไว้ว่างานวิชาการมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจ สำคัญของการบริหารโรงเรียน เป็นบทบาทหน้าที่หลักของผู้บริหารที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก เป็นงานที่เกี่ยวพันถึงการให้การศึกษากับผู้เรียนโดยตรง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและ ทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรที่กำหนด และบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพเต็มศักยภาพ และเป็นส่วนที่นำไปประเมินความสำเร็จก่อให้เกิดประสิทธิภาพ

ทางการบริหารของผู้บริหาร สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ มีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม ในการที่จะพัฒนาตนเองและประเทศชาติได้

นิยม รัชตะวัฒน์วินัย (2560, หน้า 3) กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของการบริหาร สถานศึกษา และเป็นงานที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาไม่ว่าสถานศึกษาระดับใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้อง กับงานหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน จึงเป็นหัวใจของ สถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการนำเอาหลักสูตรไปใช้ เป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหาร ที่จะต้องทำ และมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้องเหมาะสมจะเป็นเครื่องช่วย ให้การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญ ในการจัดระบบงานให้มีความรัดกุมและมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ปรัชญาลักษณ์ ภู่เสือ (2563, หน้า 13) กล่าวไว้ว่างานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เป็นงานที่มีความสำคัญสูงสุดของสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารจึงต้องตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของงานวิชาการซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาเพราะความสำเร็จของสถานศึกษาส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผู้บริหารและครูต้องวางแผนพัฒนางานวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้เป็นอย่างดีโรงเรียนจะประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเป็นสำคัญ

สุภัค ตรังรัตนจิต (2562, หน้า 48) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการนับเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นงานหลักของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องให้ความสำคัญ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของโรงเรียนและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จของผู้บริหารโรงเรียน นั่นคือ จัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อให้จัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีความสามารถ และอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข

วิกค์ เจนนิเฟอร์ และไฮเบอร์เกอร์ (Vick, Jennifer, and Heiderber, 2008, p.7) กล่าวว่างานวิชาการเป็นงานสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน เป็นงานหลักที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวด เป็นงานที่มีความสำคัญในการจัดระบบงานให้รัดกุม และมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิชาการจึงเป็นงานสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน เป็นงานหลักที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวด และเป็นงานที่มีความสำคัญในการจัดระบบงานให้รัดกุม และมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ริชาดส์ กอร์ตัน (Richard A Gorton, 1983,p.

71) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทหลักของผู้บริหารโรงเรียน คือ เป็นผู้นำทางด้านวิชาการ งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน เป็นชีวิตจิตใจของสถาบันทีเดียว ส่วนงานด้านอื่น ๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้สถาบันดำเนินไปด้วยความราบรื่นเท่านั้น

พระครูสังฆกิจจานุรักษ์ (สิริเชษฐ์พงษ์) (2563, หน้า 45**)** การบริหารวิชาการเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารการศึกษา เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิผลของนักเรียนและประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำเนินการบริหารด้านวิชาการให้บรรลุผลสำเร็จ

สรุปได้ว่า งานบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักงานหนึ่งในการแบ่งฝ่ายงานในสถานศึกษา และหากจะกล่าวกันโดยเนื้อหาใจความสำคัญแล้ว จะเห็นได้ว่างานบริหารงานวิชาการนั้น มีความสำคัญและถือเป็นหัวใจหลักของงานทั้ง 4 ฝ่าย เพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้เรียน การวางนโยบาย และขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาผู้เรียนซึ่งถือเป็นหัวใจหลักเช่นกันในระบบการศึกษาและหากระบบการศึกษา โดยการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนไปสู่การมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี มีศักยภาพ ตลอดจนบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาได้แล้ว จะสามารถนำพาประเทศชาติไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

หลักการบริหารงานวิชาการ

สุเทพ ไชยวุฒิ (2560, หน้า 12) สรุปได้ว่า หลักการในการบริหารงาน สามารถจำแนกออกเป็น 4 หลักการ ได้แก่ หลักการพัฒนาคุณภาพ หลักการมีส่วนร่วมหลัก 3 องค์ประกอบ (3 - Es) และหลักความเป็นวิชาการ แต่ละหลักการมีความสอดคล้องกันถ้าหากขาดหลักการใดหลักการหนึ่งก็จะส่งผลให้การบริหารงานวิชาการไม่ราบรื่นและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลน้อยลง และการบริหารงานวิชาการให้ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา ในการดำเนินกิจกรรมทุกอย่างต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายจึงจะทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ ในการดำเนินงานควรคำนึงถึงประสิทธิภาพประสิทธิผลและความประหยัด จึงจะบรรลุความสำเร็จได้

สุภัค ตรังรัตนจิต (2562 , หน้า 28) หลักการบริหาร หลักการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน รับผิดชอบการบริหารงาน ของโรงเรียนที่มีโครงสร้างการบริหารงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 ที่กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงาน บุคคล และกลุ่มบริหารงานทั่วไป

ปรัชญาลักษณ ภู่เสือ (2563, หน้า 15) หลักการบริหารงานวิชาการต้องยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาให้เปนไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสอดคล้องกับสภาพปญหาสอดคล้องกับบริบทของชุมชนนั้น ๆ และตรงตามความต้องการของชุมชนและสังคมอยางแทจริง โดยมีครูผูบริหาร ผูปกครอง และชุมชน มีสวนรวมคำนึงถึงวัตถุประสงค

และเปาหมายของ การศึกษา พร่อมทั้งคำนึงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและความประหยัด โดยถือว่าผูเรียนมีความสำคัญมากที่สุด รวมทั้งเปนเครือขายและแหลงการเรียนรูที่มีประสิทธิภาพ

พิพัฒน์ นิรนาทกูล (2563, หน้า 28) หลักการบริหารงานวิชาการ ควรยึดหลักการจัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลัก มุ่งร่วมมือกัน ทำงานการดำเนินการสอดคล้องสัมพันธ์และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กระจายอำนาจและความ รับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และ การพัฒนางานเป็นสิ่งที่จำเป็น การมีวินัย ใช้เทคนิคการส่งเสริมคนอื่นมากกว่าการสอนคนอื่น มีการบำรุงขวัญและกำลังใจ มีคณะกรรมการที่ปรึกษา มีวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการสอนทุกวิชา มีการประสานงาน ความสามัคคีความมีมนุษยสัมพันธ์และความร่วมมือ มีการติดตามและประเมินผล และยึดถึงหลักแห่งประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

จากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายข่างตน สามารถสรุปได่ว่า หลักในการบริหารวิชาการ ล้วนแต่ มุ่งสู่การพัฒนาสู่ผู้เรียนอย่างแท้จริง ทำอย่างไรให้การบริหารงานวิชาการเป นไปอยางมีประสิทธิภาพ ทำอย่างไรให้ผู่เรียนไดรับการพัฒนาอยางเต็มศักยภาพ โดยการดำเนินการบริหารงานวิชาการ ผูบริหารต้องส่งเสริมให้ครูมี ความกระตือรือรน ขยัน แสดงศักยภาพ นำไปสู่การพัฒนาทักษะการสอน เพื่อยังผลไปสู่การเรียนรู่ของผู้เรียนสูงสุด เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และนำไปสู่การบรรลุเปาหมายที่ตั้งไวขององคกรนั่นเอง

กระบวนการบริหารงานวิชาการ

จากการศึกษางานวิจัยที่ เกี่ยวข้องผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการการบริหารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพและบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญถือว่าเป็นหัวใจของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบสูงสุด ของสถานศึกษา ต้องตระหนัก และมีความรู้ความเข้าใจ ในการดำเนินการบริหารงานวิชาการให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา มีการพัฒนาสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน การศึกษา มีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามจุดหมายของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมีผลสัมฤทธิ์ทำการเรียนที่สูงขึ้นในทุกระดับ

ดวงนภา เตปา (2562, หน้า 20) กระบวนการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายการวางแผนงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา โดยมีการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงาน และรายงานผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดกระบวนการ

การประเมินประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ

ศิวพร ละหารเพชร (2562, หน้า 102) ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ผลสำเร็จที่ได้จากการดำเนินงานด้านวิชาการ ได้บรรลุวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการ วัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศ ด้านการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รายละเอียด ดังนี้

1. ประสิทธิผลด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง ผลสำเร็จที่ได้จากการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การประเมิน สถานภาพสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานศึกษา ชุมชน และ หลักสูตรแกนกลาง เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ พันธกิจ วิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของสถานศึกษาโดยการมีส่วนรวมของทุกฝ่าย มีการตรวจสอบว่าหลักสูตรสถานศึกษามีความสมบูรณ์ มากน้อยเพียงใด มีการจัดทำเป็นแผนการจัดสภาพการเรียนรู้หรือโครงการจัดการศึกษา โดยมีการกำหนด วิธีการจัดการเรียนรู้ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน และระหว่าง กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย ตามที่หลักสูตรกำหนด มีการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีผลการนิเทศการใช้ หลักสูตรสถานศึกษา มีผลการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

2. ประสิทธิผลด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ผลสำเร็จที่ได้จากการดำเนินงานการสงเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษามีผลการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามศักยภาพ ตามความสนใจ ความถนัด ของผู้เรียน การมีส่วนรวม ฝึกปฏิบัติจากประสบการณ์จริง สถานศึกษามีผลการสงเสริมให้ครูจัด กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษามีผลการให้ความสำคัญกับการ พัฒนาครู ให้มีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการ จัดการเรียนการสอน สถานศึกษามีผลการปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม สถานศึกษามีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และ แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษามีผลการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่นมามีส่วนรวมในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม สถานศึกษามีรูปแบบ 8 การนิเทศการเรียนการสอนให้กับครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร

3. ประสิทธิผลด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง ผลสำเร็จที่ได้จากการดำเนินงาน ตามระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลสถานศึกษา มีผลการสงเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับ

มาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู หนวยการเรียนรู แผนการจัดการเรียนรู และการจัดกิจกรรมการเรียนรู สถานศึกษา มีผลการสงเสริมการใหครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเนนการประเมิน ตามสภาพจริงจากกระบวนการการปฏิบัติ และผลงานสถานศึกษามีผลการเทียบโอนความรูทักษะ ประสบการณ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่น ๆ ตามแนวทางที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลใหไดมาตรฐาน สถานศึกษามีผล การสงเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโดยมีการกำหนดรวมกันกับนักเรียนใหใกลเคียง กับสภาพจริงหรือจำลองใหใกลเคียงชีวิตจริงมากที่สุด สถานศึกษามีการประเมินเพื่อการพัฒนาหลักสูตร ทั้งระบบ ผลจากการประเมินสามารถนำมากำหนดยุทธศาสตรเพื่อการบริหารจัดการดานการวัดผล และประเมินผล

4.ประสิทธิผลดานการนิเทศการศึกษา หมายถึง ผลสำเร็จที่ไดจากการดำเนินงานระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในสถานศึกษา สถานศึกษามีผลการดำเนินการ นิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา สถานศึกษา มีผลการประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา สถานศึกษามีผลติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา สถานศึกษามีผลการแลกเปลี่ยนเรียนรูและประสบการณการจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือขายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาดวยวิธีการตาง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรูของผูเรียนใหสอดคลองกับมาตรฐานหลักสูตร

5. ประสิทธิผลดานการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง ผลสำเร็จที่ไดจากการดำเนินงาน ระบบโครงสรางองคกรใหรองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีเกณฑการประเมินเปาหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวงเปาหมาย ความสำเร็จของพื้นที่การศึกษาหลักเกณฑและวิธีการประเมินของสำนักงานรองรับมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพใหบรรลุตามเปาหมายความสำเร็จของสถานศึกษา มีผลการดำเนินการพัฒนา ตามแผนและติดตามตรวจสอบ มีการนำผลการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อปรับปรุงพัฒนาอยางตอเนื่อง มีผลการประสานรวมมือกับสถานศึกษาและหนวยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการ 9 ประเมินคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีผลการดำเนินการประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา มีผลการดำเนินการ ประสานงานกับสำนักงานรองรับมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมิน สถานศึกษาเพื่อเปนฐานในการพัฒนาอยางเปนระบบและตอเนื่อง

6.ประสิทธิผลดานการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง ผลสำเร็จที่ไดจากการดำเนินงานการศึกษา วิเคราะหความจำเปนในการใชสื่อและเทคโนโลยีรวมทั้ง เครือขายการเรียนรูตาง ๆ ที่มีอยูในชุมชน เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการมีการรายงานดานการวางแผนการผลิตการทดลองใช สถานศึกษามีผลงานที่เกิดจากการสงเสริมใหครูผลิตพัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน สถานศึกษามีสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใชในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานดานวิชาการอยางเพียงพอ สถานศึกษามีผลงานในการประสานความรวมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใชสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคลครอบครัว องคกร หนวยงานและสถาบันอื่น สถานศึกษามีผลการประเมินผลการพัฒนาการใชสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาใหผูเรียนไดรับความรูตามจุดหมายที่ครูตั้งไว

ผู้บริหารกับการวางแผนงานวิชาการในโรงเรียน

1. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคใต้ตอนบน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน กำหนดไว้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของรูปแบบการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคใต้ตอนบน เนื่องจากในยุคปฏิรูปการเรียนรู้ ยังมีความจำเป็นต้องพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอีกหลายด้าน เพราะผู้นำในสถานศึกษาต้องกำหนดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษา ฉะนั้น ผู้บริหารจึงต้องมีความรู้ ความสามารถในสิ่งเหล่านี้ และที่สำคัญผู้บริหารต้องสามารถนิเทศและพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งเป็นแนวคิดเดียวกับ ฉันทนา จันทร์บรรจง (2542) เกี่ยวกับภารกิจที่ต้องทำร่วมกัน เช่น การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล การวางแผนงานวิชาการ

1.2 การพัฒนาทีมงานวิชาการ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคใต้ตอนบน เนื่องจากการ บริหารงานในปัจจุบัน ภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ การดำเนินการต่าง ๆ มีความซับซ้อนมาก ขึ้น เพื่อให้ทันกับเวลาและความต้องการ รวมทั้งต้องอาศัยการประสานงานกันเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ลัคนา กระต่ายทอง (2542, หน้า 78) ที่พบว่าควรระบุขั้นตอนการทำงานให้เป็นแนวทางเดียวกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ขั้นตอนของการทำงานเป็นทีม ได้แก่ การรับรู้และค้นหาปัญหา การรวบรวมและ วิเคราะห์ข้อมูล การวางแผนปฏิบัติงาน การนำแผนไปปฏิบัติ การประเมินผลลัพธ์ ซึ่งได้ส่งเสริมให้บุคลากรมีการทำงานแบบมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน โดยมีการใช้ทรัพยากร บุคลากร งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดใน การทำงานเป็นทีมตามขั้นตอนดังกล่าวนั้น ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนได้พยายามพัฒนา

ทีมงานให้มีศักยภาพ สูงขึ้นทั้งในด้านศักยภาพทางวิชาการ การบริหารและการสร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นเห็นได้จาก การกำหนด โครงสร้างการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยโรงเรียนได้ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในทีมงานตามขั้นตอน โดยร่วมกันคิด วางแผนงานโครงการ ร่วมปฏิบัติปรับปรุงแก้ไข ทำให้เกิดการยอมรับในความคิดเห็น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีความเป็นมิตรที่ดีในทีมงาน สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งภายในกลุ่ม ระหว่าง กลุ่มทั้งจากระดับบนสู่ระดับล่าง และระดับล่างสู่บน ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี จะเห็นได้จากการบันทึก การปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงานเป็นการสะท้อนการทำงานและการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ จาก ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าบุคลากรภายในโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พฤติกรรมของครูจะต้องปรับเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติให้เป็นการสร้างทีมงานในการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

ภูมิพัฒณ เล็กกันทา (2559, หน้า 10) งานวิชาการเปนงานที่มีขอบขายการทำงานที่กวางขวางและมีความสำคัญตอการจัด การศึกษาของโรงเรียน แตโรงเรียนแตละระดับแตกตางกันออกไป ซึ่งแตละระดับจะขอบขายงาน วิชาการเหมือนกันหรือแตละระดับจะมีการปรับปรุงแกไขบางเล็กนอย เพื่อใหเขากับบริบทของแตละ โรงเรียน ซึ่งการดำเนินงานตาง ๆ ของแตละโรงเรียนจะตองมุงสนองตอความสำเร็จของงานวิชาการ ทั้งสิ้น การที่โรงเรียนจะจัดงานวิชาการใหบรรลุเปาหมายนั้นผูที่มีสวนเกี่ยวของซึ่งไดแก ผูบริหารและ 15 บุคลากรในโรงเรียน จึงควรใหความสนใจในงานวิชาการเปนอยางยิ่ง ขอบขายของการ บริหารงาน วิชาการ ดวยเชนกัน ซึ่งจะปลอยใหเปนหนาที่ของผูบริหารเพียงฝายเดียวไมได ซึ่งโรงเรียนแตละโรงเรียน จะมีผูอำนวยการโรงเรียนเปนผูบังคับบัญชาขาราชการครูและรับผิดชอบการบริหารงานของโรงเรียน ที่มีโครงสรางการบริหารงานตามกฎหมายที่มีขอบขายภารกิจที่กำหนดซึ่งการแบงสวนราชการภายใน สถานศึกษาเปนไปตามกฎกระทรวง ซึ่งจะแบงสวนราชการเปนกลุมงาน หรือฝายงานตาง ๆ ตลอดจน กำหนดอำนาจหนาที่ของแตละสวนราชการ ซึ่งจะตองครอบคลุมขอบขายและภารกิจของโรงเรียน หรือสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการ ไดมีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ทั้ง ดานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป หรือที่เราเรียกวา งาน 4 ฝาย นั่นเอง ในที่นี้จะพูดถึงเรื่องการบริหารงานวิชาการ ซึ่งมีขอบขายความสำคัญดังตอไปนี้

ราชกิจจานุเบกษา (2550, หน้า 1) ได้กล่าวถึง กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545) ได้กำหนดการบริหารงานวิชาการดังนี้คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ มีภาระ หน้าที่ 17 อย่างด้วยกันคือ

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

9. การนิเทศการศึกษา

10. การแนะแนว

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทำงวิชาการ

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 40-41) ได้แบ่งประเภทขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการออกเป็น 17 ด้าน ดังนี้

1) การพัฒนากรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น

2) การวางแผนงานด้านวิชาการ

3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

9) การนิเทศการศึกษา

10) การแนะแนวทางการศึกษา

11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ

17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สุภัค ตรังรัตนจิต (2562, หน้า 51) จากข้อมูลที่กล่าวมาทั้งหมด ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบไปด้วย 17 ด้าน คือ

1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

2) การวางแผนงานด้านวิชาการ

3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

9) การนิเทศการศึกษา

10) การแนะแนวการศึกษา

11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ

17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจะเห็นได้ผู้บริหารและครูมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานวิชาการที่จะช่วยกันปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ให้ลุล่วงไป ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลแก่นักเรียน มีคุณภาพสอดคล้องตามเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

สุภัค ตรังรัตนจิต (2562, หน้า 98) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึงการวิเคราะหหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ใหเหมาะสมกับสภาพความต้องการของชุมชนและ ทองถิ่น มีการประเมินสภาพของสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน

ภารกิจ เปาหมาย คุณลักษณะ อันพึงประสงค โดยการมีสวนรวมของทุกฝายผานการเห็นชอบใช หลักสูตรสถานศึกษาจาก คณะกรรมการสถานศึกษา จัดทำโครงสรางหลักสูตร และสาระการเรียนรู เพื่อใหสอดคลอง กับวิสัยทัศนและเปาหมายของสถานศึกษา นำหลักสูตรไปใชในการจัดการเรียนการสอนและบริหาร จัดการการใชหลักสูตร ใหเหมาะสม มีการนิเทศ ติดตามประเมินผลการใชหลักสูตร และนำผลจาก การนิเทศติดตาม ประเมินผลมาปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรเพื่อนำมาปฏิบัติในปการศึกษาตอไป

1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรูหมายถึง การสงเสริมและสนับสนุนใหครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรูตามสาระการเรียนรู โดยเนนผูเรียนเปนสำคัญ สงเสริมใหครูจัดกระบวนการเรียนรู โดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมใหสอดคลองกับความสนใจ ความถนัดของผูเรียน โดยจัดบรรยากาศ สิ่งแวดลอม และแหลงเรียนรูใหเอื้อตอการจัดกระบวนการเรียนรู และมีการนำภูมิปญญาทองถิ่นหรือเครือขาย ผูปกครอง ชุมชน ทองถิ่นมามีสวนรวมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม จัดใหมีระบบ สารสนเทศการเรียนการสอนแกครูในกลุมสาระตาง ๆ สงเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแกปญหานำไปสูการพัฒนา สงเสริมใหมีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรูตามความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

1.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง สถานศึกษากำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนจากสถานศึกษา การดำเนินการตัดสินผลการเรียน อนุมัติผลการเรียน และการออกหลักฐานแสดงผลการจบการศึกษา มีการสงเสริมใหครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผล ตามรายวิชาที่สอน ตามระดับชั้นที่ที่สอนให สอดคลองกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรูหนวยการเรียนรู แผนการจัดการเรียนรู และการจัดกิจกรรมการเรียนรูสงเสริมใหครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเนนการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการการปฏิบัติจริง และจากผลงานของนักเรียน

1.4 การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินการดานการวิจัยอยางเปนระบบโดยจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีการวิจัยเปนสวนหนึ่ง ของกระบวนการเรียนรู เพื่อแก้ปญหาหรือพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษา และคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา สงเสริมใหครูศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพของผูเรียนในแตละกลุมสาระการเรียนรู โดยมีการประสานความรวมมือในการศึกษา วิจัยกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องคกร หนวยงาน และสถาบันอื่นและนิเทศ ติดตามครู เพื่อสงเสริมใหมีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู และสงเสริมใหครูนำผลการวิจัยไปเผยแพร และนำไปใชในการแกปญหาหรือพัฒนาผูเรียน

1.5 การนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดกระบวนการนิเทศการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา โดยดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายเหมาะสมกับสถานศึกษา มีการประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา มี

การติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียน

1.6 การสอนของสถานศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือขายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

1.7 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การจัดระบบ โครงสร้างองคกร เกณฑการประเมิน และตัวชี้วัด เพื่อรองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาใหบรรลุเปาหมายตามระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาดำเนินการพัฒนางานตามแผนงาน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายใน เพื่อปรับปรุงพัฒนาอยางตอเนื่อง ประสานความรวมมือกับสถานศึกษาอื่น มีการดำเนินการเสริมสรางความรู้ความเขาใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษา

1.8. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การศึกษาวิเคราะหความจำเปนในการใช้สื่อและ เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการโดยสงเสริมใหครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน และจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใชในการจัดการเรียนการสอน และ การพัฒนางาน ดวยวิชาการ มีการประสานความรวมมือในการผลิตจัดหา พัฒนา และการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน กับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องคกร หนวยงานและสถาบันอื่น และมีการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ

ปรัชญาลักษณ ภูเสือ (2563, หน้า 7) ในการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพได้ 5 องค์ประกอบหลักในตอนที่ 2 ดังนั้นในตอนที่ 3 จึงเป็นการนำเสนอรายละเอียดขององค์ประกอบการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการ องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการในโรงเรียน องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาทีมวิชาการในโรงเรียน องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ และองค์ประกอบที่ 5 ภารกิจและขอบข่ายการบริหารวิชาการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการ

1. ความหมายของภาวะผู้นำ

นักทฤษฎีและนักวิจัยได้ให้ความหมายภาวะผู้นำไว้แตกต่างกันขึ้นกับทัศนะและ ความสนใจของแต่ละบุคคล ซึ่ง Yukl (1997, p. 2) ได้รวบรวม ความหมายของภาวะผู้นำในแง่ต่าง ๆ ดังนี้ ภาวะผู้นำ คือ พฤติกรรมของปัจเจกบุคคลเมื่อเขาชี้นำ กิจกรรมของกลุ่มไปสู่เป้าหมายรวมกัน ภาวะผู้นำ คือ การใช้อิทธิพลระหว่างบุคคลในสถานการณ์ และการชี้นำผ่านกระบวนการติดต่อสื่อสาร เพื่อบรรลุ

เป้าหมายเฉพาะหรือเป้าหมายร่วมกัน ภาวะผู้นำคือ กระบวนการให้รูปแบบที่มีความหมายเพื่อความพยายามร่วมกัน และความเต็มใจที่จะทุ่มเท ความพยายามเพื่อบรรลุเป้าหมาย ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการของการใช้อิทธิพลต่อกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อบรรลุเป้าหมาย และภาวะผู้นำคือ การริเริ่มและคงไว้ซึ่งโครงสร้างของความคาดหวังและการมีปฏิสัมพันธ์

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ซึ่งมีอิทธิพลทำให้คนอื่นเชื่อฟัง ปฏิบัติตามและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นเป็นการชักจูง โน้มน้าว สร้างความประทับใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้และไม่ใช่โดยการบีบบังคับหรือขู่เข็ญ

ทฤษฎีภาวะผู้นำ

การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำมีหลายรูปแบบแล้วแต่ความสนใจและทัศนะของนักวิชาการแต่ละคน ซึ่ง Yukl (1997, p. 11) ได้แบ่งวิธีการศึกษาผู้นำออกเป็น 4 วิธี คือ

2.1 การศึกษาคุณลักษณะผู้นำ (Trait approach) การศึกษาคุณลักษณะผู้นำเป็นวิธีแรกสุดของการศึกษาภาวะผู้นำ ในการศึกษาคุณลักษณะผู้นำได้รูปแบบจากทฤษฎีบุรุษ ผู้ยิ่งใหญ่(Great Man Theories) ในสมัยกรีกและโรมัน ผู้นำเหล่านี้เป็นมาตั้งแต่กำเนิด

2.2 การศึกษาพฤติกรรมผู้นำ (Behavioral Approach) การศึกษาจากกระบวนทัศน์ทฤษฎีเชิงคุณลักษณะให้เป็นกระบวนทัศน์ทฤษฎี เชิงพฤติกรรม ซึ่งเน้นศึกษาถึงสิ่งที่ผู้นำพูดและสิ่งที่ผู้นำทำ โดยมุ่งหาแบบพฤติกรรมที่ดีที่สุดในการ เป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล

2.2.1 แบบภาวะผู้นำของมหาวิทยาลัยไอโอวา (Iowa State University Leadership Style) ศึกษาโดย Kurt Lewin และคณะซึ่งจำแนกออกเป็น 2 แบบ คือแบบภาวะผู้นำเชิงอำนาจนิยม และแบบภาวะผู้นำเชิงประชาธิปไตยนิยม (Autocratic Leadership Style and Democratic Leadership style)

2.2.2 แบบภาวะผู้นำของมหาวิทยาลัยมิชิแกน (University of Michigan Leadership Style) ศึกษาโดยอาศัยทฤษฎีของ Rensis Likert และจำแนกแบนภาวะผู้นำเป็นสองแบบ คือ แบบมุ่งงานและแบบมุ่งผู้ปฏิบัติงาน (Job-Centered Leadership Style and Employee-Centered Leadership Style)

2.2.3 แบบภาวะผู้นำของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ (Ohio State University Leadership Style) ศึกษาภายใต้การนำของ Ralph Stogdill มีการพัฒนาพฤติกรรมสองแบบนั้นเป็น แบบภาวะผู้นำ 4 แบบ ดังนี้ มุ่งงานสูงแต่มุ่งผู้ปฏิบัติงานต่ำ มุ่งงานสูงและ มุ่งผู้ปฏิบัติงานสูง มุ่งงานต่ำและมุ่งผู้ปฏิบัติงานต่ำ และมุ่งงานสูงแต่มุ่งผู้ปฏิบัติงานต่ำ

2.2.4 ตาข่ายภาวะผู้นำ (Leadership Grid) ศึกษาโดย Robert Blake & JaneMouton ซึ่งมีแบบภาวะผู้นำของมหาวิทยาลัยโอไฮโอและมิชิแกนเป็นพื้นฐานในการศึกษาโดย

ระยะแรกจำแนกเป็นสองแบบ คือ แบบมุ่งผลผลิตและแบบมุ่งคน (Concern for Production and Concern for People)

2.3 การศึกษาผู้นำตามสถานการณ์ (Situational Approach) แบบภาวะผู้นำที่ดีที่สุดไม่สามารถนำไปใช้ได้ในทุกสถานการณ์ (No One Best Leadership Style) ทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้นำหรือผู้ตามหรือสภาพแวดล้อม โดยคุณลักษณะใด หรือพฤติกรรมใดที่มีผลต่อการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลในสถานการณ์ที่กำหนดจะให้ความสำคัญกับปัจจัยเชิงสถานการณ์ (Situational Factor) ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ที่สำคัญ ดังนี้

2.3.1 ตัวแบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ (Contingency Leadership Model) เป็นตัวแบบที่ได้รับการพัฒนาขึ้นโดย Fred E. Fiedler

2.3.2 ตัวแบบภาวะผู้นำต่อเนื่อง (Leadership Continuum Model) ได้รับการพัฒนาโดย Robert Tennenbaum และ Warren Schmidt ในช่วงทศวรรษ 1950

2.3.3 ตัวแบบภาวะผู้นำเส้นทางและจุดหมาย (Path-Goal Model) พัฒนาขึ้นโดย Robert Flouse ได้กำหนดแบบภาวะผู้นำออกเป็น 4 แบบ คือแบบชี้นำ(Directive) แบบสนับสนุน (Supportive) แบบมีส่วนร่วม (Participative) และแบบมุ่งความสำเร็จ (Achieve Men Oriented)

2.3.4 ตัวแบบภาวะผู้นำเชิงปทัสถาน (Normative Leadership Model) พัฒนาขึ้นโดย Victorvroom และ Phillip Yetton ในปี 1973 เป็นตัวแบบที่จะช่วยให้ผู้นำสามารถ ประเมินปัจจัยด้านสถานการณ์ที่สำคัญที่ส่งผลต่อการที่จะเลือกใช้แบบภาวะผู้นำ

2.3.5 ตัวแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ (Situational Leadership Model) พัฒนาขึ้นโดย Paul Hersey และ Ken Blanchard ในปี 1977 จำแนกแบบภาวะผู้นำออกเป็น 4 แบบ คือแบบกำกับ (Telling) แบบขายความคิด (Selling) แบบมีส่วนร่วม (Participating) และแบบมอบอำนาจ (Delegating) และการที่ผู้นำจะแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์

2.4 การศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงบูรณาการ (Integrative Leadership) ทฤษฎีภาวะผู้นำในกระบวนทัศน์นี้ที่สำคัญมี 3 ทฤษฎี

2.4.1 ภาวะผู้นำเชิงศรัทธาบารมี (Charismatic Leadership) เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติ และข้อตกลงเบื้องต้นหลักของสมาชิกในองค์การ และการสร้างความผูกพันกับวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยเฉพาะในสภาวะวิกฤติโดยอาศัยคุณลักษณะ หรือคุณภาพของผู้นำในด้านต่าง ๆ

2.4.2 ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงสิ่งที่ผู้นำทำแล้วประสบความสำเร็จ หรือทำแล้วก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งใหม่ๆ มากกว่าที่จะมุ่งอธิบายถึงการใช้คุณลักษณะของผู้นำ เพื่อให้เกิดความศรัทธาและมีปฏิกิริยาจากผู้ตาม เพราะลักษณะสำคัญของภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ คือการมุ่งให้มีการเปลี่ยนแปลง

จากสภาพเดิมที่เป็นอยู่ (Change Oriented) โดยกระตุ้นให้ผู้ตามได้ตระหนักถึงโอกาสหรือปัญหาและการร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ให้เกิดสิ่งใหม่ๆ

2.4.3 ภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Leadership) เป็นทฤษฎี อธิบายถึงกระบวนการกำหนดทิศทางองค์กร การสร้างและการนำไปสู่การปฏิบัติของวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์

สรุปได้ว่า การศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำทั้ง 4 วิธี โดยผู้นำมีหน้าที่มุ่งให้ผู้ตามปฏิบัติ ให้บรรลุเป้าหมายของแต่ละคน ได้แบ่งวิธีการศึกษาผู้นำออกเป็น 4 วิธี คือ การศึกษาคุณลักษณะผู้นำ การศึกษาพฤติกรรมผู้นำ การศึกษาผู้นำตามสถานการณ์ และการศึกษาผู้นำเชิงบูรณาการ

ภาวะผู้นำทางวิชาการ

ได้มีนักการศึกษาเกี่ยวกับผู้นำภาวะผู้นำทางวิชาการ ให้ความหมาย ภาวะผู้นำทางวิชาการไว้หลายท่าน ดังนี้

Weber (1996) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ได้สรุปคุณลักษณะที่สำคัญดังนี้ 1) มีการตั้งเป้าหมายทางวิชาการ 2) ใช้การประสานงานมากกว่าการบังคับในการที่จะให้บรรลุเป้าหมายทางวิชาการ 3) มีความรู้ในการที่จะคัดเลือกและให้คำแนะนำแก่ผู้สอน 4) ใช้เวลาในด้านวิชาการอย่างคุ้มค่า และ 5) มีการติดตามและประเมินผลโครงการ เกี่ยวกับการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังกล่าวถึงภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนี้ คือ 1) การให้คำนิยาม พันธกิจของโรงเรียนควรจะเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ปกครอง 2) การจัดการหลักสูตรและการสอนจะต้องมีความสอดคล้องกับพันธกิจของโรงเรียน 3) การส่งเสริมบรรยากาศทางบวกในการเรียนรู้ 4) การสังเกตและการปรับปรุงการเรียนการสอน และ 5) การประเมินโปรแกรมการเรียนการสอน

Sheppard (1996) ได้สังเคราะห์ผลงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ การที่ผู้บริหารสามารถปรากฏตัวตามที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน สนใจในการพัฒนาวิชาชีพ และการนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้

Yamada (2000) ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ ว่าอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อ การตัดสินใจ ยุทธวิธีและเทคนิคเพื่อประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดขึ้นเพื่อการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งความสำเร็จดังกล่าว จะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร การสอนวิธีการเรียนรู้ การใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารจะเป็นการสร้างโอกาสให้โรงเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

Hoy and Hoy (2003) ได้กล่าวเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ ว่าควรเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างเต็มใจจากทั้งผู้บริหารโรงเรียนและผู้สอน ผู้สอนจะจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ผู้สอนมีความชำนาญด้านหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่ช่วยให้มีการเรียนการสอนที่ดีที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารจึงสร้างความเป็นมิตรกับผู้สอน โดยมีเป้าหมายเพื่อการ

ปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้นำทางวิชาการต้องใช้เวลาในชั้นเรียน ในฐานะของผู้ร่วมงานและสนทนากับผู้สอนเกี่ยวกับการเรียนการสอนการปรับปรุงการเรียนการสอน และการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการเชิงวิชาการและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ควรจะเป็นการปรับปรุงการเรียนการสอน วิธีที่ผู้เรียนและวิธีสอนที่เหมาะกับสถานการณ์ต่าง ๆ

Blase and Blase (2002) ได้สังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ จากแนวคิดของ Hallinger and Murphy (1987) และ Sheppard (1996) สรุปได้ว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน พิจารณาได้จากองค์ประกอบย่อย ๆ คือ การจัดกรอบแนวคิด เป้าหมายของโรงเรียน การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน การให้คำปรึกษาและการประเมิน การเรียนการสอน การประสานงานเกี่ยวกับหลักสูตร การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน การใช้เวลาในการเรียนการสอน การส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ การบำรุงรักษา การจัดสิ่งจูงใจให้ผู้สอนควบคุมมาตรฐานของวิชาการและการจัดสิ่งจูงใจให้ผู้เรียน

Wildy & Dimmock (1993) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ รวมถึงภาระงานของผู้บริหารเอง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยภาระงานที่สำคัญต่าง ๆ ดังนี้ กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียน เตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในกระบวนการเรียนการสอน กำกับ ติดตาม นิเทศผู้สอนเป็นคณะกรรมการอำนวยการหรือประสานงานส่งเสริมสัมพันธภาพของบุคลากร

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะการปฏิบัติงาน และการบริหารในโรงเรียนที่จะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของโรงเรียน และผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ในด้านงานวิชาการ แนะนำส่งเสริมให้ผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

นักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีประสิทธิผลดังนี้

Blase and Blase (2002, p. 351 Cited in Glickman 1992) อธิบายว่า หมายถึง ความร่วมมือในการสร้างสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของโรงเรียนพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร หมายถึง การส่งเสริมผู้สอนด้านความรู้ตามสภาพบริบท การสอนนี้ซับซ้อนมากขึ้นโดยเน้นบทบาท การอำนวยความสะดวก (Facilitating) ให้แนวคิดกับผู้สอนในการปฏิบัติงาน

Lunenburg and Omstein (2004, p. 322) ได้เสนอพฤติกรรมของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีประสิทธิผล โดยมีจุดเน้นเพื่อความแกร่งด้านวิชาการ ดังนี้ 1) คาดหวังสูงในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 2) มีความชัดเจนในเรื่องของหลักสูตร 3) มีความชัดเจนในเรื่องโปรแกรม การเรียนการสอน 4) มีความชัดเจนในเรื่องของเป้าหมายจุดประสงค์และมาตรฐาน 5) ให้เวลาการเรียนการสอนมากที่สุด 6) เน้นทักษะการอ่านและคณิตศาสตร์ 7) มีโปรแกรมพัฒนาอาจารย์ 8) ให้ความสำคัญกับ

ห้องเรียนและโปรแกรม 9) มีการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน 10) ให้รางวัล แก่ผู้สอนและผู้เรียน 11) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้ปกครอง และ12) ส่งเสริมให้โรงเรียนมีบรรยากาศทางบวก

กล่าวได้ว่า ในปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนยังไม่ให้ความสำคัญของการเป็นผู้นำทาง วิชาการมากนักแต่จะเน้นที่การบริหารและจัดการงานอื่น ๆ มากกว่า จากการศึกษา เรื่องการบริหารงานในโรงเรียน พบว่า งานวิชาการเป็นงานที่ผู้บริหารมีความสามารถและให้ความสนใจ ในการบริหารต่ำที่สุด พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการจึงมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง และองค์ประกอบเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไป แต่ยังคงเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ และมุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

คุณลักษณะผู้นำทางวิชาการ

บทบาทความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน มีความสำคัญที่จำเป็นต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นแก่ผู้บริหาร เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียน เป็นแหล่งวิชาการอย่างแท้จริง และจะประสบความสำเร็จในการจัดการตามภารกิจ

Hallinger and Murphy (1987, pp. 221 -224) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

1. ด้านกำหนดพันธกิจของโรงเรียน เป็นการกำหนดกรอบขอบเขตของงานที่โรงเรียนต้องรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ และสร้างความเข้าใจในพันธกิจ ให้ผู้ที่เรียนต้องทราบ ซึ่งจำแนกได้ 2 ด้าน คือ การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และการสื่อเป้าหมายของโรงเรียน

2. ด้านการเรียนการสอน เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนการสอนของผู้สอน การเรียนของผู้เรียน และการประสานการจัดการเรียนการสอน

3. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน จะเกี่ยวกับบรรทัดฐาน (Norms) และเจตคติของบุคลากร ซึ่งจะจำแนกบทบาทในทางส่งเสริมบรรยากาศทำงวิชาการของโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ได้กำหนดเกณฑ์ การคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ไว้ คือผู้บริหารโรงเรียนมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง มีความเป็นผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ มีศักยภาพในการพึ่งตนเอง และในการพัฒนางานวิชาการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ซึ่งบทบาทความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน มีความสำคัญต่อการส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นแหล่งวิชาการอย่างแท้จริง

สรุปสาระสำคัญดังนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ การสื่อสารเชื่อมโยงวิสัยทัศน์กับบุคลากรในโรงเรียน การจัดสรรทรัพยากรเพื่อนำวิสัยทัศน์ความสำเร็จและการจัดการเพื่อให้วิสัยทัศน์บังเกิดผล

2. การมีความรู้ของผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ โรงเรียนที่มีประสิทธิผล การสอนที่มีประสิทธิผล ความข้องเกี่ยวกับปรัชญาการจัดการศึกษา และความก้าวหน้าเกี่ยวกับการศึกษา การบริหาร ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง และทฤษฎีหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

3. ภาระหน้าที่ของผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ การนิเทศและประเมินผลการสอน การพัฒนาบุคลากรและทีมงาน การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการกลุ่ม การวิจัย เชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับงานวิชาการ การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์สถานศึกษากับชุมชน

4. ทักษะการเป็นผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ ด้านบุคลากร การติดต่อสื่อสาร การนิเทศการตัดสินใจและการกระทำร่วมกัน การกำหนดเป้าหมาย การประเมินผลการวางแผนงาน การสังเกตและการวิจัยและประเมินผล

องค์ประกอบหลักที่ 2 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ปาริชาติ ชมชื่น (2555, หน้า 30 - 45) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบของผู้บริหารไปยังผู้ใต้บังคับบัญชา หรือกลุ่มงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้กลุ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ขององค์การ พร้อมทั้งร่วมดำเนินการให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างเต็มใจ และเกิดความพึงพอใจของ ผู้ให้บริการ ซึ่งได้กล่าวถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีแนวความคิดพื้นฐาน ดังนี้

1. ความเชื่อเรื่องธรรมชาติมนุษย์ (Assumption about Human Nature) ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ตามแนวคิดของ McGregor มีอยู่ 2 แนวทาง คือทฤษฎี X และทฤษฎี Y ตามความคิดของทฤษฎี X เชื่อว่ามนุษย์ขี้เกียจและขาดความรับผิดชอบ ดังนั้น ต้องใช้วิธีการบังคับหรือควบคุมการทำงานอย่างใกล้ชิด ส่วนทฤษฎี Y เชื่อว่ามนุษย์มีความขยันชอบทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าสภาพการทำงานมีความเหมาะสม และคนมีส่วนร่วมในการทำงานโดยไม่ถูกบังคับก็ยิ่งจะมีความรับผิดชอบมากขึ้น ทฤษฎี Y ให้ข้อคิดว่าการที่บุคคลร่วมมือกันทำงาน มีการพัฒนาบุคลากรมีการปรับปรุงคุณภาพชีวิตการทำงานจะเป็นแรงจูงใจที่มีแก่ครูและนักเรียน

2. ความคิดเกี่ยวกับความเป็นองค์การของโรงเรียน แนวความคิดของการบริหาร ปัจจุบันองค์การมิใช่เป็นเพียงเครื่องมือสำหรับการบรรลุเป้าหมายหรือผลผลิตเชิงปริมาณเท่านั้น แต่องค์การเป็นสถานที่สำหรับการดำรงชีวิตและการพัฒนาโรงเรียนเป็นสถานที่ที่นักเรียน ครู และผู้บริหารได้อยู่ร่วมกันอาศัยเติบโตและพัฒนาไปด้วยกัน หากไม่มีการพัฒนาครู และผู้บริหารไม่ได้ร่วมมือกันแล้วการ

พัฒนาก็จะไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง การเรียนที่มีคุณภาพที่แท้จริงได้ โรงเรียนที่บริหารตามแนวคิดนี้จึงเป็นที่ที่เด็กได้เติบโต ผู้บริหารและครูได้รับการพัฒนาซึ่งผลการพัฒนาร่วมกันเหล่านี้ ทำให้เกิดผลดีต่อประสิทธิผลของโรงเรียนโดยส่วนรวม

3. รูปแบบการตัดสินใจ สั่งการในระดับโรงเรียนควรมีลักษณะร่วมมือกัน

4. ภาวะผู้นำ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่าง เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ต้องใช้แบบภาวะผู้นำหลายแบบผสมกัน คือ นอกจากจะใช้แบบผู้นำด้านเทคนิคและภาวะผู้นำด้านมนุษย์แล้ว ยังต้องใช้ภาวะผู้นำทางการศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสัญลักษณ์ และภาวะผู้นำทางวัฒนธรรมด้วย

5. การใช้อำนาจ ในการบริหารโดยทั่วไปความจำเป็นที่จะต้องใช้อำนาจ เป็นสิ่งที่ ขาดไม่ได้ แต่ควรใช้อำนาจที่เหมาะสมหรือถูกวิธี ส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานและความพึงพอใจของสมาชิก การบริหารแบบมีส่วนร่วมมุ่งพัฒนาและกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วม การใช้อำนาจจากการอ้างอิงจากความเชี่ยวชาญ จึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาวิชาชีพครูต่อการเป็นผู้นำครู

6. ทักษะในการบริหาร ทักษะการบริหารแบบใหม่ๆ ที่ได้รับการพัฒนาและนำมาใช้ในองค์การ เช่น การใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ ใช้ทักษะการแก้ไข ความขัดแย้ง การใช้กลยุทธ์เพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์การ เป็นต้น การบริหารแบบมี ส่วนร่วม มีความจำเป็นต้องใช้ทักษะและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารมากขึ้น

7. การใช้ทรัพยากรโรงเรียนมีอานาจบริหารทรัพยากรด้วยตนเองมากขึ้น การที่โรงเรียนได้มีอำนาจหน้าที่บริหารทรัพยากรเอง ทำให้ได้บริหารงานตามสถานการณ์ของตนอย่างมีประสิทธิผล ไม่ต้องสิ้นเปลืองบุคลากร งบประมาณและเวลาในการควบคุมและตรวจสอบ ความสำคัญของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2545, หน้า 9-10) กล่าวว่า ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม คือ 1) การมีส่วนร่วม ก่อให้เกิดการระดมความคิดและอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความคิดที่หลากหลายทำให้การปฏิบัติมีความเป็นไปได้ 2) การมีส่วนร่วมมีผลทางจิตวิทยา คือทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลงจะเกิดการยอมรับมากขึ้น 3) การมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีกว่า แลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 4) การมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสได้ใช้ความสามารถ และทักษะในการทำงานร่วมกัน และ 5) การมีส่วนร่วมจะทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพมากขึ้น และส่งเสริมการปรับปรุงงานและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น และปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมของบุคคลในองค์กรคือ แรงจูงใจที่เป็นตัวกระตุ้น เพื่อก่อให้เกิดการกระทำของพลังในบุคคลส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมและวิธีการในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการแรงจูงใจ มีผลต่อกระทบต่อการทำงานของคนในทิศทางแห่งประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล

Cohrn and Uphoff (1980, p. 219) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ 4 แบบ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วยการตัดสินใจของปัจเจกชนใน 3 ขั้นตอน คือ การริเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจ และการตัดสินใจปฏิบัติการ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานของความร่วมมือ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุหรือจิตใจมี 2 ลักษณะ คือ ผลประโยชน์ทางสังคมและผลประโยชน์ส่วนบุคคล และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติการ และผลจากการมีส่วนร่วมแต่ละด้าน

ปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม

จันทรานี สงวนนาม (2545, หน้า 71) กล่าวถึง การที่ผู้บริหารจะนำการบริหารในรูปแบบนี้มาใช้ควรจะระมัดระวังถึงข้อจำกัด ของการให้กลุ่มมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ เพราะอาจจะทำให้เกิดกลุ่มอิทธิพลขึ้นได้ และก่อให้เกิดความขัดแย้งกัน ความรับผิดชอบและการทำของกลุ่มไม่มีหลักประกันอันใดแน่ชัด เพราะทุกอย่างขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของกลุ่มผู้บริหารจึงควรคำนึงถึงผลได้ผลเสีย เช่น ค่าใช้จ่าย เวลา ปัญหาและสถานการณ์ การกำหนด นโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์การ จึงควรได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบ ก่อนจะให้กลุ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

สมยศ นาวีการ (2545, หน้า 2-36) กล่าวถึง อุปสรรคเหล่ามีอาจจะเกิดขึ้นกับหลายๆ ปัจจัย คืออุปสรรคทางด้านองค์การ ซึ่งจะยึดติดกับประเพณีปรัชญาและค่านิยมคุณภาพของนโยบายและระเบียบวิธีการปฏิบัติงาน คุณภาพของเจ้าหน้าที่โครงสร้างองค์การ การขาดบรรยากาศสนับสนุน การขาดระบบการให้รางวัลในการมีส่วนร่วมในส่วนของอุปสรรค ทางด้านผู้ใต้บังคับนั้น อาจเกิดขึ้นจากการขาดความสามารถขาดความต้องการ การไม่รู้ว่าถูกคาดหวังให้มีส่วนร่วมและความร่วมมือความกลัวนอกเหนือจากนี้ ยังมีอุปสรรคทางด้านสถานการณ์ที่ต้องขึ้นอยู่กับข้อจำกัดในด้านเวลา งาน และอิทธิพลทางด้านสภาพแวดล้อม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการบริหารรูปแบบหนึ่งที่ช่วยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานได้มีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ หรือการปฏิบัติงานในหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้เกิดความผูกพันและรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการนำวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมไปใช้ในการปฏิบัติจริง

1. การประชุมระดมความคิด และการประชุมเชิงปฏิบัติการ
2. การใช้กลุ่มงานเฉพาะกิจและคณะกรรมการ
3. การสร้างและประสานวิสัยทัศน์
4. การจัดเวทีประชาคมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
5. การใช้ระบบข้อมูลและระบบรวมศูนย์ข้อมูล
6. การจัดระบบการสื่อสารที่ดีและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เห็นตรงกันในการร่วมดำเนินกิจกรรมหรือโครงการ ตั้งแต่การตัดสินใจว่าจะทำอะไร การรวบรวมข้อมูล การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมประเมินผลสำเร็จ จนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีความผูกพัน ร่วมกัน จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงขององค์กร และการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยได้ สังเคราะห์ประเด็น สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการเตรียม ได้แก่ การมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็น จัดทำข้อมูลการบริหารงานวิชาการ การวิเคราะห์จุดอ่อน –จุดแข็งของการบริหารงานวิชาการ ร่วมตัดสินใจนำข้อมูลเพื่อวางแผนการพัฒนางานวิชาการ การร่วมคัดเลือกแผน/โครงการวิชาการ ร่วมกาหนดการนิเทศและการประเมินงาน และการร่วมจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน

2. การมีส่วนในการวางแผน ได้แก่ ร่วมกำหนดยุทธศาสตร์หรือเป้าหมายหลักของการบริหารงานวิชาการ กำหนดแผนงานและโครงการการบริหารงานวิชาการ พิจารณาผู้รับผิดชอบแผนงานและโครงการ กำหนดการจัดสรรทรัพยากรการศึกษา กำหนดกิจกรรมการดำเนินงานวิชาการและเสนอข้อคิดเห็นก่อนการดำเนินงาน

3. การมีส่วนในการดำเนินงาน ได้แก่ ความรับผิดชอบกิจกรรมงานและโครงการตามแผน รวบรวมข้อมูลการดำเนินงานวิชาการ รายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงาน นิเทศและตรวจสอบการปฏิบัติงาน แก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน และร่วมติดต่อประสานงานกับคนในองค์กรและนอกองค์กร

4.การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้แก่ ร่วมกำหนดจุดมุ่งหมายการประเมิน กำหนดวิธีในการร่างเกณฑ์การประเมิน ร่วมเสนอแนะแก่ผู้รับผิดชอบแผนงานโครงการ และนำข้อมูลการประเมินมาประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูล

องค์ประกอบหลักที่ 3 การพัฒนาทีมงานวิชาการในโรงเรียน

ความหมายลักษณะและความสำคัญของการทำงานเป็นทีม

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543, หน้า 256) กล่าวว่า กลุ่ม หมายถึง การรวมตัวกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันเพื่อความสำเร็จในเป้าหมายร่วมกัน เช่น กลุ่มเพื่อน นักศึกษา กลุ่มพนักงาน และกลุ่มเลขานุการ เป็นต้น

Baron & Byrne (2000, p. 480) กล่าวถึง การทำงานกลุ่มในภาพรวมซึ่งรวมการทำงานเป็นทีม ว่าเป็นการทำงานร่วมกันของบุคคล 2 คนหรือมากกว่า ซึ่งแต่ละคนจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีเป้าหมายเดียวกันต่างมีอิทธิพลต่อกัน และตระหนักถึงการเป็นสมาชิกกลุ่ม การทำงานเป็นทีม คือ การทำงานเป็นกลุ่มประเภทหนึ่งที่สมาชิกทุกคนของทีมงานจะมีบทบาทเฉพาะของตน ทุกบทบาทต้องประสานกันและมีผลต่อกันและกัน โดยมีเป้าหมายร่วมกันที่ความสำเร็จของงานนั้น และหัวใจสำคัญในความสำเร็จของทีมงานนั้นอยู่ที่ตัวสมาชิกทุกคน ซึ่งต้องถือว่าสำคัญเท่าเทียมกัน ทีมมีความสำคัญต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของทุกคน โดยการช่วยเหลือกันและกัน มีความรักสามัคคี

ก่อให้เกิดประโยชน์เกิดความสุขความสำเร็จของทุกคนร่วมกัน สรุปได้ว่า ทีม หมายถึง หน่วยทางสังคมที่ประกอบด้วยคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาทำงานร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์เดียวกันที่มีการประสานกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการทำงานกลุ่ม (Group Work) และการทำงานเป็นทีม (Teamwork)

สรุปการสังเคราะห์การพัฒนาวิชาการในโรงเรียน

จากการศึกษาหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม ผู้วิจัย ได้สังเคราะห์ประเด็นที่สนใจ คือการพัฒนาทีมงานวิชาการในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานตามโครงสร้างบริหารงานวิชาการ ตามแนวคิดทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1. การรับรู้และค้นหาปัญหา ได้แก่ วินิจฉัยปัญหาร่วมกัน สรุปข้อมูล และจัดลำดับ ของปัญหา

2. การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ข้อมูล และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3. การวางแผนปฏิบัติงาน ได้แก่ การทบทวนกิจกรรมที่ผ่านมา การตรวจสอบความพร้อมของทีมงาน และการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรม

4. การนำแผนไปปฏิบัติ ได้แก่ การมอบหมายงานและการติดตาม กำกับ ดูแล การปฏิบัติงาน

5. การประเมินผลลัพธ์ ได้แก่ การสร้างเครื่องมือ การเก็บข้อมูล และการนำเสนอผลการประเมิน

องค์ประกอบหลักที่ 4 กระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ(Balanced Scorecard)

ความเป็นมา Balanced Scorecard หรือ BSC ถือกำเนิดจากสถาบันโนแลนด์นอร์ตันซึ่งเป็นสถาบันวิจัย สาขาของ KPMG BARRENT ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบริษัท เรื่องการวัดผลงานขององค์กรในอนาคตภายใต้ความเชื่อที่ว่า การวัดผลบริษัทที่ผ่านมาส่วนมากจะวัดด้านการเงิน ผลตอบแทน กำไรเป็นส่วนใหญ่ซึ่งเป็นการวัดที่จำกัด เพราะเป็นการวัดสิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้วหรือเหตุการณ์ในอดีตไม่มีประโยชน์ สาหรับการอยู่รอดในยุคที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง ศาสตราจารย์ Robert Kaplan แห่งมหาวิทยาลัย Harvard ได้ทำงานวิจัยร่วมกับ David Norton ผู้บริหารระดับสูงของสถาบันโนแลนด์นอร์ตันในขณะนั้น โดยศึกษาการวัดผลของบริษัท และโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั่วโลก ในระหว่างที่ทำการศึกษาทั้งสองได้พบบริษัทแห่งหนึ่งชื่อ Analog Deville ที่มีระบบการประเมินที่ไม่ได้วัดผลด้านการเงินเพียงอย่างเดียว แต่ประเมินด้านอื่นควบคู่ไปด้วย ผลจากการค้นพบแนวคิดการประเมินดังกล่าว ได้นำมาพัฒนาต่อจนผลการวิจัยเสร็จสมบูรณ์ และได้ข้อสรุปว่า การประเมินผลงานนั้นต้องเป็นการประเมินที่รอบด้านโดยเฉพาะในสิ่งที่จับต้องไม่ได้ ควบคู่ไปกับการประเมินทางด้านการเงินซึ่งจะส่งผลให้การประเมินนั้นเกิดความสมดุล หรือเท่าเทียมกัน Kaplan และ

Norton จึงได้ข้อสรุปงานวิจัยเกี่ยวกับการวัดผลขององค์กรสมัยใหม่ว่า ควรมีขอบข่ายการประเมินในด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้ และ การเจริญเติบโตจากผลการศึกษาของ Kaplan และ Norton ถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมการบริหารเชิง กลยุทธ์ ต่อมาได้พัฒนา Balanced Scorecard จากเดิมที่เป็นเครื่องมือวัดผลองค์กรแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักการพื้นฐานว่า กลยุทธ์จะต้องแปลงเป็นผลงานให้มีความชัดเจนสามารถตรวจสอบได้

ความหมาย

Kaplan and Norton (2001) อธิบายหลักการและให้ความหมายของ BSC ไว้ดังนี้

Balanced Scorecard หรือ BSC เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารกำหนดเป็นเป้าหมายยุทธศาสตร์ รูปแบบไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของเป้าหมายตลอดจนติดตามตรวจสอบ ควบคุม กลยุทธ์ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์

Balanced Scorecard หรือ BSC ให้ความสำคัญในการวัดผลงานทั้งทางด้านการเงินและด้านที่ไม่ใช่การเงิน แต่ความหมายของ

BSC มีมากกว่าการวัดผลและการเก็บรวบรวมของลูกด้านการเงินและด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การเงิน

BSC เป็นกระบวนการวิเคราะห์ พันธกิจ และกลยุทธ์ไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์และการวัดผล

พสุ เดชะรินทร์ (2545) ให้ความหมายไว้ ดังนี้

BSC เป็นเครื่องมือในการใช้อธิบายประยุกต์และบริหารกลยุทธ์ทั่วทั้งองค์กร ในการเชื่อมโยงวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และแผนงานที่สำคัญเข้ากับกลยุทธ์ขององค์กร

BSC เป็นมากกว่าตัวชี้วัด BSC ที่ดีต้องสามารถบอกเล่าเรื่องราวกลยุทธ์ขององค์กร

BSC เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กรไปสู่การปฏิบัติ

กล่าวโดยสรุป Balanced Scorecard (BSC) หมายถึง เครื่องมือเทคนิคที่ช่วยการจัดการองค์กร เป็นเทคนิคช่วยในการประเมินผล และวัดผลการปฏิบัติงานขององค์กร เน้นการวัดผลการปฏิบัติงานด้านการเงินเพียงด้านเดียว แต่ BSC จะช่วยเพิ่มมุมมองด้านอื่นเพิ่มขึ้น มุมมองด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน ด้านการเรียนรู้ และการพัฒนาขององค์กร นอกจากนั้น BSC ยังเป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยในการนำกลยุทธ์ไปสู่ปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

มุมมองสมดุลของ Balanced Scorecard

Balanced Scorecard ประกอบด้วย มุมมอง 4 ประการสำคัญ ดังนี้

1. ด้านการเงิน (Financial Perspective) เป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ในด้านการเพิ่มขึ้นของรายได้ (Revenue Growth) และด้านการลดลงของต้นทุน (Cost Reduction) หรือการเพิ่มขึ้นของผลิตผล (Productivity Improvement) ซึ่งประกอบด้วยการใช้สินทรัพย์ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

2. ด้านลูกค้า (Customer Perspective) ลูกค้าเป็นแหล่งรายได้ที่จะทำให้บริษัทหรือองค์การมีกำไร ข้อมูลจากลูกค้าช่วยในการปรับกลยุทธ์ในการทำงานให้เท่าทันคู่แข่ง

3. ด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective) มุมมองด้านนี้เน้น การบริหารจัดการภายในองค์กรวิธีในการรักษาลูกค้า แสวงหาลูกค้าใหม่ๆ ซึ่งต้องมีกระบวนการที่ดีในการสร้างความพึงพอใจ ให้แก่ลูกค้าและบุคลากรในองค์กรซึ่งจะสร้าง ความเข้มแข็งให้กับองค์กรด้านการเงินตามมา

4. ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (Learning and Growth Perspective) เป็นมุมมองที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นมุมมองของการพัฒนาในอนาคต การนำ Balanced Scorecard (BSC) มาใช้หน่วยงานหรือองค์กร BSC ได้มีการนำมาใช้ในองค์กรธุรกิจต่าง ๆ มาใช้ในมหาวิทยาลัยในต่างประเทศแล้วบางแห่ง ข้อดี คือมีหลักพื้นฐานอยู่บนดัชนีที่แยกตามมุมมองด้านต่าง ๆ ที่ครบ 4 ด้าน ซึ่งครอบคลุมสอดคล้องตามพันธกิจ และเป้าหมาย ไม่ใช่เพียงพิจารณาที่ด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น เช่น วัดเฉพาะด้านการเงินเพียงด้านเดียว ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งสาหรับองค์กรที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร ซึ่งการใช้ดัชนีทางการเงิน เพื่อการวัดผลเป็นสิ่งที่ไม่มีปรากฏว่าองค์กรประเภทนี้จะให้ความสำคัญมาก่อน นอกจากนี้ BSC ยังเป็นความพยายามที่จะแปรให้กลยุทธ์ลงไปสู่การปฏิบัติ และนำเสนอดัชนีเพื่อวัดผลการดำเนินงานนั้น ๆ ด้วย แนวคิดเรื่อง BSC มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์การ เพราะเป็นสิ่งที่สนับสนุนองค์กรในการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการปฏิบัติตามแผนในด้านต่าง ๆ ภายใต้เป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยมุ่งนำกลยุทธ์ไปสู่ปฏิบัติและการประเมินผล แนวการวัดความสำเร็จตามกระบวนการที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะช่วยทำให้ผู้บริหารในแต่ละหน่วยงาน มีโอกาสได้ร่วมมือประสานเชื่อมโยงกันมากขึ้น และมุ่งเห็นความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หลักโดยรวมร่วมกัน

Kaplan and Norton (2001) ได้เสนอแนะการจัดทำ BSC ในหน่วยงานไว้ ดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐมักจะกำหนดกลยุทธ์ไม่ชัดเจน

2. หน่วยงานภาครัฐถึงแม้จะมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนงาน/โครงการต่าง ๆ แต่เมื่อนำไปปฏิบัติจริง บทบาทของหน่วยงานไม่มีความพยายามนำแผนงาน/โครงการ ให้ไปสู่พันธกิจ

3. มักจะมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนว่ากลยุทธ์ หมายถึง สิ่งที่ต้องทำต้องปฏิบัติ อย่างเดียว แต่แท้ที่จริงแล้วกลยุทธ์ยังหมายถึงการไม่ปฏิบัติหรือการเลือกตัดสินใจว่าจะทำหรือ ไม่ทำในสิ่งนั้น

วีระเดช เชื้อนาม (2547, หน้า 28) ได้แบ่งมิติการประเมินผลหน่วยงานราชการ

1. มุมมองด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกองค์กร

2. มุมมองด้านองค์ประกอบภายในองค์กร

3. มุมมองด้านนวัตกรรม

4. มุมมองด้านการเงิน

การประยุกต์การบริหารแบบดุลยภาพมาใช้ในหน่วยงานทางการศึกษา

สิทธิศักดิ์ พฤกษ์ปิติกุล (2546, หน้า 109) องค์กรทางการศึกษาแตกต่างจากองค์กรทางธุรกิจที่ไม่หวังผลกำไรสูงสุด แต่มุ่งหวังความพึงพอใจของลูกค้า คือผู้เรียนที่จะบรรลุเป้าหมายการศึกษา คือเป็นผู้มีคุณธรรมมีความรู้และความสุข ความท้าทายขององค์กรที่ไม่หวังกำไรที่แตกต่างจากองค์กรทางธุรกิจที่หวังผลกำไรอยู่ที่เรื่องเงิน ไม่ใช่ความมุ่งหวังสุดท้ายขององค์กร แต่เป็นปัจจัยสนับสนุนให้ผู้เรียนผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดมุมมอง (Perspectives) การวัดและประเมินผลความพึงพอใจสูงสุด ภายใต้งบประมาณที่จำกัดและเป็นปัจจัยเสริมให้บรรลุพันธกิจ และวิสัยทัศน์ที่กำหนด

เนื่องจากแนวคิดหลักของ Balanced Scorecard ที่ตัวชี้วัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลไม่ได้อยู่ที่ตัวชี้วัดด้านการเงินเพียงอย่างเดียว แต่ต้องใช้ตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ด้านการเงิน ด้วย แนวคิดของ Balanced Scorecard จึงสามารถประยุกต์ใช้ในหน่วยงานทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีความยืดหยุ่นในการนำไปปฏิบัติ เช่น มุมมองต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องมี 4 มุมมอง ตามแนวคิดเดิมของ Kaplan and Norton ภารกิจจะกี่มุมมอง มีวัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดมากน้อยเท่าใดขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ พันธกิจและกลยุทธ์ ตลอดจนบริบทที่สำคัญขององค์กรนั้น ๆ เช่น อาจเพิ่มมุมมอง ด้านความสัมพันธ์ ชุมชน ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ตัวอย่างการนำ Balanced Scorecard ไปใช้ในองค์กรทางการศึกษาของ Olav and Water (1990 อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2548, น. 7) ซึ่งเสนอไว้ใน Performance Drivers: A Practical Guide to Using the Balanced ดังตารางที่ 1

ปัจจุบันโรงเรียนหลายแห่งในประเทศไทยได้มีการประยุกต์ใช้การบริหารตามแนวคิดดุลยภาพมาใช้ในการบริหารการศึกษา (สำนักคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2548, น. 7) เช่น โรงเรียนในฝัน (Lab School) ทั่วประเทศได้ใช้รูปแบบ Balanced Scorecard มาขับเคลื่อนกลยุทธ์ของโรงเรียนนำไปสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดมุมมองที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จไว้ 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านผู้เรียน ประกอบด้วย ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ มีนิสัยใฝ่รู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ ผู้เรียนมีทักษะในการดำรงชีวิต และผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

2. ด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการที่ดี มีบรรยากาศและวัฒนธรรมการปฏิบัติงานแบบกัลยาณมิตร ผนึกพลังสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบ มีเอกลักษณ์สอดคล้องอันโดดเด่น โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา ให้บริการทางการศึกษาได้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย และดูแลนักเรียนในเขตพื้นที่บริการตามกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง ส่งเสริมพัฒนาความสามารถ ความถนัด ความสนใจ พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น เน้นการบูรณาการเรียนรู้และการดำรงชีวิต สอดคล้องกับความต้องการของ

ท้องถิ่นและโรงเรียนเพิ่มระดับคุณภาพมาตรฐาน มีผลระดับผลการศึกษาสูงขึ้นเป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ประเมินคุณภาพการศึกษาสูงขึ้น

3. ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา มีกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอนบุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง มีความรู้เรียนรู้ได้สอดคล้องกับศักยภาพ ความสามารถในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. ด้านงบประมาณและทรัพยากรประกอบด้วย โรงเรียนมีระบบภาคี เครือข่าย ผู้เชี่ยวชาญ พี่เลี้ยง ศึกษานิเทศก์ สถานศึกษาต้นแบบการจัดการศึกษาจากภาคีเครือข่ายชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีทรัพยากรที่เหมาะสมใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

อุมา ศึกษา (2550, หน้า 62-69) ได้ศึกษาแนวทางในการนำ Balance Scorecard มาใช้ในการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้เสนอแนวทางการบริหารแบบสมดุลรอบด้านมาใช้ในการบริหารวิชาการ ดังนี้ ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาประกอบด้วยการบริหารวิชาการใน 4 ด้าน ได้แก่ ปรัชญาและจุดมุ่งหมายขององค์กร การพัฒนาอาจารย์ งานนิเทศ และงานการจัดการเรียนการสอน ด้านกระบวนการภายใน ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการใน 8 ด้าน ได้แก่ ปรัชญาและจุดมุ่งหมายขององค์การ งานวิจัยทางวิชาการ/ ความเป็นเลิศทางวิชาการ งานหลักสูตร งานการจัดการสอน สื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล และงานห้องสมุด ด้านลูกค้าผู้รับบริการหรือนักศึกษา ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการใน 4 ด้าน ได้แก่ งานนิเทศการสอน งานการจัดการเรียนการสอน งานหลักสูตร งานห้องสมุด และด้านการเงิน ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการในการบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่า หรือการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น ตลอดจนชื่อเสียงหรือภาพลักษณ์ที่ดีของวิทยาลัย

ชนายุทธ คำเกลี้ยง (2551, หน้า 123-135) ได้กำหนดมุมมองของการบริหารงานแบบดุลยภาพของโรงเรียนในฝัน ดังนี้

ด้านผู้เรียน ประกอบด้วย ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียน ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้เรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตมีคุณธรรมมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออก ผู้เรียนมีจิตสานึกในการอนุรักษ์ประเพณีศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย และผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายใน ประกอบด้วย โรงเรียนบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาลและจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา จัดระบบการติดต่อสื่อสารการประสานงานและการประชาสัมพันธ์ พัฒนาหลักสูตรและบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ให้บริการทางการศึกษาได้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย และมีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำ บุคลากรได้รับการพัฒนาและบุคลากรมีความเป็นมืออาชีพ เพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ในสภาวะจำกัด ได้อย่างมีคุณภาพ ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผู้สอนมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

ด้านงบประมาณและทรัพยากร ประกอบด้วย โรงเรียนมีทรัพยากรที่เหมาะสม ใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มีผู้อุปถัมภ์จากเอกชนหรือองค์กรภายนอก มีเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญดูแลด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนในระบบภาคเครือข่ายและต้นแบบโรงเรียนในฝัน ใช้แหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งข้อมูลกระตุ้นการศึกษาหาความรู้ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

สุทธิพรรณ วรดิลก (2553, หน้า 124-135) ได้กำหนดมุมมองการบริหารกิจการนักศึกษาแบบดุลยภาพของสถาบันอุดมศึกษาไว้ 6 มุมมอง โดยมีวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้ ดังนี้ มุมมองด้านผู้รับบริการ ด้านกระบวนการบริหารจัดการภายใน มุมมองด้านภาวะผู้นำ ด้านการเรียนรู้ และการเจริญเติบโต ด้านการบริหารชุมชน และด้านงบประมาณของงานกิจการนักศึกษา

สาเริง อ่อนสัมพันธ์ (2550, น. 115-127) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ระบบการควบคุมทางการบริหาร โรงเรียนในฝันโดยใช้การบริหารแบบสมดุล พบว่า โรงเรียนในฝันสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้การบริหารแบบสมดุล คือ การควบคุมด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายใน ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา ด้านงบประมาณและทรัพยากร

กล่าวได้ว่า Balanced Scorecard (BSC) คือเครื่องมือที่ช่วยในการนำกลยุทธ์ไปสู่ปฏิบัติได้เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามเป็นหมายขององค์กร สรุปการสังเคราะห์กระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ การบริหารแบบดุลยภาพผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประเด็นที่สนใจคือ กระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและผู้สอนในโรงเรียนตามแนวคิดดุลยภาพ ตามแนวคิด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ พอสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านงบประมาณและทรัพยากร ได้แก่ มีระบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีทรัพยากรที่เหมาะสม ใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล แหล่งเรียนรู้และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และผลลัพธ์ได้มีความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณที่ได้รับ

2. ด้านผู้เรียน ได้แก่ บุคคลแห่งการเรียนรู้มีความสามารถคิดวิเคราะห์อย่าง สร้างสรรค์ มีมาตรฐาน มีทักษะในการดำรงชีวิต มีคุณธรรม ความมั่นใจในตนเอง และกล้าแสดงออก และมีจิตสานึกในความเป็นไทยและอนุรักษ์ธรรมชาติ

3. ด้านผู้สอนและบุคลากร ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สอน และบุคลากร ความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานของผู้สอนและบุคลากร ความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงานของผู้สอนและบุคลากรและผู้สอนมีความเป็นมืออาชีพ

4. ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา ได้แก่ การมีภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน การได้รับการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการให้บริการทำงการศึกษาครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพอย่างทั่วถึง

5. ด้านการบริหารโรงเรียน ได้แก่ คณะกรรมการบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพ มีระบบการบริหารจัดการศึกษาที่ดี มีบรรยากาศทางวิชาการมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สอนและบุคลากร

องค์ประกอบหลักที่ 5 ภารกิจและขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการมีขอบเขตหลายกิจกรรม มีนักวิชาการให้ทัศนะเกี่ยวกับภารกิจและขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้หลายประการ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2545, หน้า 9) ได้สรุปขอบเขตการบริหารวิชาการ ดังนี้

1. งานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดที่เป็นเนื้อหาสาระซึ่งหน่วยงานหรือสถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียนหรือผู้รับบริการ เพื่อพัฒนาไปสู่จุดหมายที่ต้องการ การพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวข้องกับการกำหนดความมุ่งหมาย วิธีการจัดประสบการณ์และการประเมินผลหลักสูตร

2. งานบริหารหลักสูตรเกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ การวางแผน การจัดบุคลากร การจัดทำประมวลการสอนหรือแผนการสอน การจัดตารางเวลา การเลือกกิจกรรม การจัดสื่ออุปกรณ์ การจัดสถานที่ และการประเมินผล การใช้หลักสูตรการประกันคุณภาพและกำหนดมาตรฐานหลักสูตร

3. งานสื่อและนวัตกรรม เกี่ยวกับการจัดวัสดุสิ่งพิมพ์หรือเอกสารที่ใช้ประกอบคู่มือแบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ้างอิง สื่อการเรียนรู้ เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ โสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การใช้สื่อดาวเทียม โทรทัศน์ หรือวิทยุ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องช่วยสอนและสิ่งใหม่ๆ ซึ่งรวมถึงวิธีการหรือกระบวนการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการสอน

4. งานวัดผลและประเมินผล เกี่ยวกับการออกข้อสอบ การวัดผลสัมฤทธิ์ทำการเรียน การประเมินคุณภาพผู้เรียน การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สอน รวมทั้งการประเมินผลโครงการทางวิชาการของโรงเรียน

5. งานนิเทศภายใน การประกันคุณภาพ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้สอนการให้คำปรึกษา การประชุมสัมมนา หรือประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรม การสนทนา การบริการเอกสารวิชาการ การพาไปศึกษาดูงาน และการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดขึ้น

6. งานส่งเสริมวิชาการ เกี่ยวกับการจัดการฝ่ายทะเบียน ฝ่ายห้องสมุด ฝ่ายบริการสื่อและเอกสารสิ่งพิมพ์ ฝ่ายบริการวิชาการแก่สังคม ฝ่ายสารสนเทศ ฝ่ายวิจัยและพัฒนา ขอบข่ายงานด้านวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) กำหนดขอบข่ายงานด้านวิชาการประกอบด้วย การวางแผนงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผล การวิจัยและพัฒนาคุณภาพ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนยังมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข็มแข็งทางวิชาการ โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนและองค์กรอื่นโดยการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรจากภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 3-4) ได้เขียนขอบข่ายงานวิชาการประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงานดังนี้แผนปฏิบัติงานวิชาการ โครงการสอน บันทึกการสอน

2. การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในโรงเรียนดำเนินไปด้วยดีและสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้ การจัดตารางสอนการจัดชั้นเรียน การจัดผู้สอนเข้าสอน การจัดแบบเรียน การปรับปรุงการเรียนการสอนและการฝึกงาน

3. การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และ การส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่ การจัดสื่อการเรียน การจัดห้องสมุด การนิเทศการสอน และการวัดและประเมินผล

อุทัย บุญประเสริฐ (2540) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติงานวิชาการมีขอบข่ายดังนี้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การสอนและการจัดการเรียนการสอน งานกิจกรรมผู้เรียนและการบริหารกิจกรรมผู้เรียนให้ตอบสนองต่อหลักสูตร งานสื่อการสอนและกิจกรรมห้องสมุด งานวัดผลและประเมินผล และงานการนิเทศการศึกษาและพัฒนาอาชีพ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2542, หน้า 10-11) ได้เสนอแนวคิดว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ควรประกอบด้วยภารกิจดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรและการสอน ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่องานหลักสูตรและการสอน เป็นอย่างยิ่ง เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดนโยบาย ทิศทาง ตลอดจนแนวปฏิบัติด้านวิชาการ

2. การส่งเสริมและควบคุมงานวิชาการ เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการบริหารงานวิชาการ เพื่อได้มาตรฐานของงานวิชาการ

3. การกำกับกิจการทางวิชาการ เป็นขั้นตอนที่จะทำให้การบริหารงานมีมาตรฐานทางวิชาการ ซึ่งผู้บริหารจะต้องกำกับให้การบริหารงานวิชาการ ดำเนินตามระเบียบ กฎเกณฑ์ที่วางไว้และมีการตรวจสอบคุณภาพภายในด้วย

นิคม ลนขุนทด (2551, หน้า 115-120) ได้ศึกษา การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ พบว่า การบริหารงานวิชาการของ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ครอบคลุมขอบข่าย 3 ด้าน คือ 1) การเรียน การสอน ประกอบด้วย กิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่การบริหารหลักสูตร การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอนอาจารย์ นักศึกษา ตลอดจนการวัดและประเมินผล 2) การส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการ ได้แก่ กิจกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับ การสนับสนุน ช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนอาจารย์ นิสิต และสื่อการสอนและประเมินผล และ 3) การประกันคุณภาพทางวิชาการ เป็นการกำหนดกิจกรรมที่ต้องมีการดำเนินการทั้งการกำกับกิจกรรมด้านการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการและด้าน การประกันคุณภาพทางวิชาการ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และมีมาตรฐานทางวิชาการ

สราวุธ สุตะวงศ์ (2553, หน้า 113-237) ได้ศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า สมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารการเรียนรู้ ประกอบด้วย การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร การสื่อสารและการจูงใจ การมีวิสัยทัศน์ การมีจริยธรรม การมีภาวะผู้นำและการบริหารการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย การวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการนิเทศ ประกอบด้วย การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และ 4) ด้านการส่งเสริมการวิจัย ประกอบด้วย การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนและโรงเรียน

คัมภีร์ สุดแท้ (2553, หน้า 179 -188) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ภารกิจและขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานทางวิชาการ การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้ มีแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมความรู้วิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร

หน่วยงานและสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานบันศึกษาอื่น

ศิริกุล นามศิริ (2550, หน้า 40-53) ได้แบ่งขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ไว้ 5 กลุ่ม ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ 4) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ และ 5) การส่งเสริมและการพัฒนาการประกันคุณภาพงานวิชาการ

เพชรินทร์ สงค์ประเสริฐ (2550, หน้า 83) ได้แบ่งขอบข่ายการบริหารวิชาการไว้ 12 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน 4) การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 5) การพัฒนานวัตกรรม และการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 8) การนิเทศการศึกษา 9) การแนะแนวการศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้วิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และ 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา

วิบลูย์ลักษณ์ ปรียาวงศากุล (2551, หน้า 82-83) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ได้แบ่งขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 11 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกาหนดนโยบาย การกำกับควบคุม การพัฒนาและรักษามาตรฐาน 2) การอำนวยการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา 3) การกระตุ้นส่งเสริมให้คณาจารย์ทำวิจัยและผลงานทางวิชาการ 4) การควบคุมคุณภาพงานโดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 5) การประกันคุณภาพสถานศึกษา 6) การนิเทศและพัฒนาอาจารย์ 7) การบริหารการเรียนการสอน 8) การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม 9) การบริหารงานวิชาการแก่สังคม 10) ด้านสื่อการเรียนการสอน และ 11) ด้านการวัดผลประเมินผล

เตือนใจ รักษาพงศ์ (2551, หน้า 98-139) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ให้แบ่งสภาพการจัดการความรู้ตามภารกิจและขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน 4) การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน 5) พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การนิเทศการศึกษา 9) การแนะแนวการศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้วิชาการแก่ชุมชน

สรุปได้ว่า ภารกิจและขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ มีความแตกต่างกัน ตามลักษณะของการจัดการศึกษาและแนวคิดของนักวิชาการ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยให้สังเคราะห์ภารกิจและขอบข่าย

การบริหารงานวิชาการ ที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีและหลักการ ดังนี้ การบริหารงานวิชาการ กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ การวัดประเมินผล การวิจัยเพื่อการพัฒนา การพัฒนาสื่อนวัตถกรรม การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกัน การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือ การส่งเสริมสนับสนุนวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ดังรายละเอียดของภารกิจและขอบข่ายการบริหารงานวิชาการดังต่อไปนี้

1. การบริหารงานวิชาการ

การพัฒนางานวิชาการ พัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน นักวิชาการได้ให้ความหมายของหลักสูตร เป็นแผนหรือแนวทางของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน อันมีประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้สู่การปฏิบัติ ได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

โสภา วงศ์นาคเพ็ชร์ (2553, หน้า 30) ได้สรุปแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ 1) ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น 2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม 4) นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม 5) นิเทศการใช้หลักสูตร 6) ติดตามและประเมินผลใช้หลักสูตร และ 7) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

กล่าวได้ว่า การบริหารงานวิชาการ ควรให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน อันประกอบด้วย การศึกษาวิเคราะห์เอกสารทางวิชาการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำรวจความต้องการในการพัฒนาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ (หลักสูตร) พัฒนาหลักสูตรร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ การนิเทศติดตามผล การประเมินผล การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้

การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในกระบวนการใช้หลักสูตร เพราะเป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนที่ได้ปฏิบัติมากที่สุด การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนและผู้เรียนทำร่วมกัน แยกออกเป็น 2 ส่วน คือ กิจกรรมที่ผู้เรียนทำและการสอน คือกิจกรรมที่ผู้สอนทำ แต่ในทางปฏิบัติแล้วทั้งสองอย่างนี้ทำไปพร้อม ๆ กัน จึงเรียกรวมกันว่าการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตร คือ ผู้สอน

และผู้เรียนร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของความสนใจ เป็นกิจกรรมของผู้เรียนโดยผู้เรียนและเพื่อผู้เรียนผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการให้กิจกรรมเป็นไปในแนวทางตามที่แผนการสอนและคู่มือ ข้อเสนอแนะไว้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสอนโดยวิธีใด ๆ ผู้สอนเป็นเพียงผู้ควบคุมและแนะนำเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตร

2.1 ด้านความรู้ ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ภารกิจในการสอน ว่าจะจัดการเรียนรู้ อย่างไร ผู้เรียนจะเข้าใจความหมายของสิ่งที่จะเรียนรู้และโครงสร้างของความรู้ ประกอบด้วย ข้อมูล ข้อเท็จจริง หลักการ กฎเกณฑ์ไปจนถึงทฤษฎีอย่างมีลำดับขั้นตอน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีหลักในการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามโรงเรียนจะต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และผลการเรียนรู้ ตลอดจนสาระให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพให้เป็นไปตามเป้าหมาย

2.2 ด้านคุณธรรม การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ด้วยการที่ผู้สอนให้ความรัก ความเมตตาต่อศิษย์จะทำให้ผู้เรียนเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเองเกิดพลังในการเรียนรู้ กล้าคิด กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

2.2 ด้านกระบวนการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การเน้นผู้เรียนสำคัญ ควรเป็นการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา ประกอบด้วย กระบวนการเรียนรู้ทั่วไปที่ได้กับหลายๆ วิชา เช่น กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น นอกจากนี้ในการเรียนรู้แต่ละวิชากิจกรรมจะต้องเน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้เฉพาะวิชา เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ จะใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

2.3 การบูรณาการตามความเหมาะสม เนื่องจากการเรียนรู้สามารถเกิดได้ใน ทุกที่และทุกโอกาส ทั้งการเรียนในห้องเรียน ในสภาพแวดล้อมและในธรรมชาติผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ปัญญาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และบูรณาการเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ได้กำหนดแนวการเรียนรู้ในมาตรา 24 ได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานทีเกี่ยวข้องดำเนินการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546, น. 36) ดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่านและเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอานวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และ 6) จัดการเรียนให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน

ตามศักยภาพเพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างได้ผลดี กระบวนการที่โรงเรียนนำไปปฏิบัติ คือ 1) ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วย การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน 3) จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ผู้สอน 4) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้สอนเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม 5) ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถ

โสภา วงศ์นาคเพ็ชร์ (2553, หน้า 34) ได้สรุปแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสามารถและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน 3) จัดให้มีสาระสนเทศการเรียนการสอนในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันหรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม 4) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้สอน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

กล่าวได้ว่า บริหารการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับโรงเรียน ประกอบด้วย ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดทำแผนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายที่มุ่งเน้นคุณภาพงานวิชาการ โดยจัดให้มีการประเมินผลการสอนและนำผลการมาพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้พัฒนางานวิชาการของผู้สอน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน สร้างเครือข่ายทางการศึกษาและประสานความร่วมมือกับองค์กรอื่นในการจัดการเรียนรู้

3. การวัดผลประเมินผล

การวัดผลและการประเมินผล เป็นกระบวนการที่สำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นกระบวนการที่ทำให้ทราบว่า การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนความพยายามต่าง ๆ ของโรงเรียนที่จะส่งเสริมการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรนั้น ประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด เพื่อนำผลประเมินที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ ดัง ที่นักวัดผลประเมินผล กล่าวไว้ดังนี้

คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ ได้ให้แนวทางการประเมินที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน ว่าการประเมินผลการเรียนรู้พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ สังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่กันไป ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา มีแนวทางการประเมินที่สำคัญมี 3 แนวทาง คือ

1. การประเมินจากสภาพจริง เป็นการประเมินที่เน้นทักษะการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหาการแสดงออก รวมถึงวิธีการปฏิบัติและผลการปฏิบัติตาม กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินลักษณะนี้จะมีประสิทธิภาพ เมื่อประเมินการปฏิบัติของผู้เรียนในสภาพที่เป็นจริง ซึ่งประเมิน

ได้จากแฟ้มสะสมผลงาน การจัดนิทรรศการ การแสดง การทดลอง การบันทึกของผู้เรียน ผู้สอนและการนำเสนอรายงาน

2. การประเมินภาคปฏิบัติ คือการทดสอบความสามารถในการทำงานของผู้เรียน ภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุด การประเมินภาคปฏิบัติ สามารถประเมินได้ 3 ลักษณะ คือประเมินกระบวนการ ประเมินผลผลิต และประเมินทั้งกระบวนการและผลผลิตผสมผสานกัน ลักษณะสำคัญของการประเมินภาคปฏิบัติคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการวัดอย่างชัดเจน กำหนดวิธีการทำงาน กำหนดความสำเร็จของงาน มีคำสั่งควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน มีเกณฑ์การให้คะแนนอย่างชัดเจน และมีการประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้ายของการปฏิบัติงาน ครูผู้สอนสามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสืบค้น การสังเกต การวิเคราะห์ และการทดสอบ

3. การประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน แฟ้มสะสมงานเป็นแนวทางหนึ่ง ที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและตรงกับสภาพเป็นจริง การประเมินผลการเรียนโดยใช้แฟ้มสะสมงาน เป็นการประเมินผลงานที่ผู้เรียนแสดง กระทำหรือสร้างความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง เพื่อประเมินความรู้ก้าวหน้าของการเรียนและตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน ในการประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงานนั้น ครูและนักเรียนจะต้องคำนึงถึงหลักการที่สำคัญ 3 ด้าน คือด้านเนื้อหาวิชา ด้านการเรียนการสอน และด้านความเสมอภาค

การจัดการศึกษาในปัจจุบัน เน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปฏิบัติ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ แสวงหาความรู้แปลกใหม่มาเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ สามารถคิดวิเคราะห์และประเมินค่าสารสนเทศ ตลอดจนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ครูต้องเลือกวิธีการวัดและประเมินผล ที่สามารถค้นหาความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนอย่างชัดเจน เพื่อให้ผลการประเมินที่ได้สะท้อนถึงภาพการปฏิบัติงานและผลงานของผู้เรียนอย่างแท้จริง

การวัดผลและการประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบแบบเดิม ๆ จึงไม่ได้วัดสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน ไม่สามารถประเมินกระบวนการและผลผลิตที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง รวมทั้งไม่สามารถชี้ให้เห็นพัฒนาการได้อย่างชัดเจน ซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริงจึงไม่ใช่การใช้เฉพาะแบบทดสอบเพียงอย่างเดียว การวัดผลและการประเมินผลที่จะให้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน ผู้สอนและผู้เรียนจะต้องร่วมกันประเมินตามสภาพจริง และสุวิทย์ มูลคำ ให้ความหมายว่า การประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การวัดผลและการประเมินผลกระบวนการทำงานในด้านสมอง หรือความคิดและจิตใจของผู้เรียนอย่างตรงไปตรงมาตามสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ โดยพยายามตอบคำถามว่าผู้เรียนทำอย่างไรและทำไมจึงทำอย่างนั้น การได้ข้อมูลว่า “เขาทำอย่างไร” และ “ทำไม”จะช่วยให้ผู้สอนได้ช่วยผู้เรียน พัฒนาการเรียนของผู้เรียนและการสอนของผู้สอน ทำให้เกิดความอยากในการเรียนรู้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และคณะ ได้กล่าวถึง การประเมินผลตามสภาพจริงเป็นกระบวนการสังเกต บันทึก หรือตรวจสอบเอกสาร ที่เกี่ยวกับงานของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนได้กระทำและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการที่

ผู้เรียนทำประเมินผลแบบนี้ ช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีความต่อเนื่อง ซึ่งผู้สอนสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนผู้เรียนรายบุคคล

ลักษณะสำคัญของการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งสุวิทย์ มูลคำ ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. เป็นการประเมินที่กระทำไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ การเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถกระทำได้ตลอดเวลากับทุกสถานการณ์ทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน

2. เป็นการประเมินที่ยึดพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริงๆ

3. เน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเด่นชัดและให้ความสำคัญในการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน

4. เน้นการประเมินตนเองของผู้เรียน

5. ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์ที่เป็นชีวิตจริงรวมทั้งการเชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริง

6. ใช้ข้อมูลที่หลากหลายมีการเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติในทุกด้านทั้งที่ โรงเรียน บ้าน และชุมชนอย่างต่อเนื่อง

7. เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการบูรณาการความรู้ความสามารถหลายๆ ด้านของผู้เรียน

8. เน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง เช่น การวิเคราะห์และการสังเคราะห์

9. ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการชื่นชม ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข

10. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง

กล่าวโดยสรุป การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินที่เน้นการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน เพราะตั้งอยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์ในชีวิตจริง โดยเน้นการปฏิบัติเป็นสำคัญ และต้องมีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาที่ปรากฏให้เห็น ใช้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการประเมินหลายฝ่าย และเกิดขึ้นในทุกขณะเท่าที่เป็นไปได้ กล่าวได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับโรงเรียน ประกอบด้วย กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผล มุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้สอนจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลมุ่งเน้นสมรรถนะ มีการเทียบโอนผลการเรียน ทักษะและประสบการณ์

4. การวิจัยเพื่อการพัฒนา

กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน การนำการวิจัยเข้าไปช่วย จะทำให้การจัดการเรียนการสอนของผู้สอนสามารถนำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรได้ กระบวนการวิจัยจึงมีส่วนช่วยในการค้นหาคำตอบของสาเหตุปัญหา หรือข้อบกพร่องทั้งระบบการเรียนการสอนนั้น ๆ และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการ/พัฒนาการเรียนรู้ วางแผนการ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้ประเมินผลการเรียนรู้และทำรายงานผลการเรียนรู้ เป็นการนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการดำเนินจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยผู้บริหารได้ใช้กระบวนการวิจัย ในการดำเนินงานบริหารตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการเพื่อการกาหนดทิศทางวิสัยทัศน์ การจัดทำแผนโรงเรียน การดูแลปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน การนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผลการดำเนินงาน และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียน ขั้นตอนของกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่สำคัญ 5 ขั้นตอน คือ การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรมและเครื่องมือ การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้และการวิเคราะห์ข้อมูลและการเสนอผล

สรุปได้ว่า การปฏิบัติเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 1) ศึกษาวิเคราะห์วิจัย การบริหารจัดการ และการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของโรงเรียน 2) ส่งเสริมให้ผู้สอนศึกษาวิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 3) ประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงาน การวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการกับโรงเรียน บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรม

ความหมายของสื่อการสอน (Instructional Media) ได้มีหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2543, หน้า 4, 147, กิดานันท์ มะลิทอง, 2545, หน้า 79-80) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง สิ่งที่ช่วยให้การเรียนรู้ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนเป็นผู้ใช้ เพื่อให้การเรียน การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น Heinich,et al. (1993, p. 5) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับสื่อการสอน หมายถึง สื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็น สไลด์ โทรทัศน์ วิทยุ เทปบันทึกเสียง ภาพถ่าย วัสดุฉาย และวัสดุสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นพาหนะนำข้อมูล จากแหล่งข้อมูลไปยังผู้รับ เมื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนหรือ ส่งเนื้อหาความรู้ไปยังผู้เรียนเรียกว่า สื่อการสอน ซึ่งในแต่ละด้านได้แบ่งประเภทของสื่อการสอนไว้ดังนี้ โดยการแบ่งตามลักษณะรูปร่างของสื่อ สามารถแบ่งได้ 6 ประเภท คือ 1) สื่อประเภทเครื่องมือ 2) สื่อประเภท วัสดุ อุปกรณ์ 3) สื่อประเภทกระบวนการและวิธีการ 4) สื่อประสม 5) คน (People) ในทางการศึกษา โดยตรง หมายถึง บุคลากรที่อยู่ในระบบของสถานศึกษา หรือผู้ที่อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการเรียนรู้ และ 6) อาคารสถานที่ (Sittings) และในความสำคัญของบทบาท สื่อการสอนต่อกระบวนการ เรียนการสอน สื่อการสอนมีความสำคัญ และมีบทบาทต่อกระบวนการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ในฐานะที่เป็นตัวกลางที่จะช่วยเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ สื่อการสอนมีบทบาท ดังนี้ 1) การเพิ่มจำนวนผู้เรียน สื่อการสอนมีความสำคัญในการสื่อเพื่อประสิทธิภาพ เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน 2) สื่อการสอนช่วยทำให้ผู้สอน สอนได้ดีขึ้น และช่วยให้การสอนบรรลุเป้าหมาย 3) สื่อการสอนสำเร็จรูปช่วยให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพเสียเปรียบหรือผู้ยากไร้สามารถเรียนได้ทัดเทียมกับผู้มีฐานะดีกว่า

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ก, หน้า 36) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อนวัตกรรม ไว้ดังนี้ 1) ศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ 2) ส่งเสริมให้ผู้สอนผลิตและพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน 3) จัดหาสื่อเทคโนโลยี เพื่อจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ 4) ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบัน 5) การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาคือ 1) การนำเสนอสื่อของผู้สอน 2) การประเมินผลการอภิปรายผลระบบการใช้สื่อการสอน และโสภา วงศ์นาคเพ็ชร (2553, หน้า 43) ได้แนวทางปฏิบัติไว้ดังนี้ 1) ศึกษาวิเคราะห์ความจาเป็นในการใช้ 2) ส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนา 3) จัดหาเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน 4) ประสานความร่วมมือกับองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นในการจัดหางาน การพัฒนาการใช้ และ 5) การประเมินผลการใช้

แหล่งเรียนรู้ (Learning Resources) นักการศึกษาทั้งชาวไทยและต่างประเทศได้ให้แนวคิดไว้หลายคน คือ กิดานันท์ มะลิทอง (2545, น. 83) และทิศนา แขมมณี (2548, น. 12) โดยสรุปประเภทแหล่งการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนสามารถแบ่งออกเป็น 7 ประเภท คือ 1) ประเภทวัสดุ (Materials) 2) เครื่องมือ (Devices) 3) ประเภทเทคนิค (Techniques) 4) ประเภทเนื้อหา (Content) 5) ประเภทอาคารสถานที่ (Setting) 6) ประเภทบุคคล (People) 7) ประเภทวัฒนธรรมประเพณี

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

แหล่งการเรียนรู้ที่โรงเรียนสามารถจัดและดำเนินการได้มีหลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกำลังความสามารถของโรงเรียนแต่ละแห่ง เช่น โรงเรียนที่มีบริเวณพื้นที่กว้างขวางอาจจัด แหล่งการเรียนรู้ในลักษณะของสวนพฤกษศาสตร์หรืออุทยานการศึกษา นอกเหนือจากการจัด ห้องสมุดโรงเรียนและการจัดมุมต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียนให้เป็นที่อ่านหนังสือ รวมทั้งการนำผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลนอกโรงเรียน เช่น พิพิธภัณฑ์ วัด หอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดประชาชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ฯลฯ ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด โรงเรียน ห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องอินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์โสตทัศนศึกษา ศูนย์สื่อการเรียนการสอน ศูนย์พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน สวนพฤกษศาสตร์ สวนวรรณคดี สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สวนหนังสือ สวนธรรมะ เป็นต้น ส่วนแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ ศูนย์กีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัด ครอบครัว ชุมชน สถานประกอบการ องค์กรภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้

ห้องสมุดโรงเรียนมีความสำคัญ ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของผู้สอนและผู้เรียน เพราะเป็นแหล่งรวบรวม จัดเก็บ และให้บริการวัสดุสารนิเทศความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่จำเป็นสาหรับครูและนักเรียนในโรงเรียน เป็นแหล่งที่เปิดโอกาสให้ ทุกคนได้มาศึกษาหาความรู้ เรียนรู้จากวิทยากรๆ ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน และมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญที่ต้องพัฒนาให้เกิดแก่เยาวชนของชาติ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดแนวการจัดการศึกษาในมาตรา 22 ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ในมาตรา 24 ยังกำหนดว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ดังนั้น การที่จะจัดการศึกษาให้สนองแนวทางดังกล่าวโรงเรียนต้องพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้ครูและนักเรียนได้ใช้ประโยชน์สูงสุด

กล่าวได้ว่า ห้องสมุดโรงเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้โดยเป็นที่รวมทรัพยากร สารนิเทศที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสิ่งไม่ตีพิมพ์หรือวัสดุสื่อโสตทัศน์ และในสังคมปัจจุบันซึ่งเป็นสังคมอิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนควรพิจารณาดำเนินการพัฒนาห้องสมุดให้มีบทบาทเหมาะสมกับสภาพของสังคมในปัจจุบัน โดยการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ

รูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ในโรงเรียน

รูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ในโรงเรียน คือ 1) ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ บริเวณ หนังสือทั่วไป มุมอ้างอิง มุมวารสารและหนังสือพิมพ์ มุมเยาวชน มุมครูอาจารย์ มุมศึกษาค้นคว้าเป็นรายบุคคล มุมเทิดพระเกียรติ มุมสื่อ มุมศิลปวัฒนธรรม มุมนิทรรศการฯ 2) ศูนย์วิทยาการ (learning resource center) 3) ห้องสมุดหมวดวิชา 4) มุมหนังสือในห้องเรียน และ 5) รูปแบบอื่น ๆ เช่น ห้องสมุดเคลื่อนที่ ห้องสมุดไม่เคลื่อนที่

การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้

บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน เช่น บริเวณโรงเรียนสะอาด มีต้นไม้ ร่มรื่น มีซุ้มหรือมุมสงบ ห้องเรียนสะอาด มีสีและแสงที่อ่อนโยนนุ่มนวล มีรูปภาพตกแต่งผนังอย่าง เหมาะสม มีโรงอาหาร และห้องน้ำที่สะอาดถูกสุขอนามัย จะช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นมากยิ่งขึ้น เกิดความรักและไม่ต้องการให้โรงเรียนหรือห้องเรียนของตนสกปรก เกิดความเคยชินกับความสะอาด ความสวยงาม ความเป็นระเบียบจนซึมซับสิ่งดี ๆ ที่ได้รับช่วยให้เกิดความรับผิดชอบและมีวินัยใน

ตนเอง และสามารถรับความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน

จากสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ทำให้เป็นสังคมมีการเปลี่ยนแปลงแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และความรู้ทั้งหมดไม่ได้อยู่ที่ตัวครูอีกต่อไป แต่จะมีทั้งที่ตัวครูในแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แหล่งการเรียนรู้ สื่อมวลชน ที่แพร่หลายทั้งในและนอกประเทศ เป็นความรู้ที่ไม่มีพรมแดน และเป็นความรู้ที่ทุกคนในสังคมสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา อย่างที่เรียกว่าเป็น สังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ดังนั้น กระบวนทัศน์ของการจัดการเรียนรู้ที่เคยเน้นครูเป็นสำคัญ (Teacher Center) จึงต้องเปลี่ยนบทบาทของครูเป็นผู้จัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก็ต้องใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ไม่ใช่นั่งเรียนแต่ในห้องเรียนตลอดเวลาต้องให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสืบเสาะแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและในชุมชน ผลการวิจัยของ ประเสริฐ ครอบแก้ว เรื่องบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ปัญหาและความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือโรงเรียนขาดแคลนครูผู้สอน ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยการสร้างความร่วมมือกับชุมชนน้อย สร้างความร่วมมือกับชุมชนน้อย

กล่าวได้ว่า การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับโรงเรียน ประกอบด้วย การศึกษาความจำเป็นในการใช้สื่อนวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้สอนพัฒนาสื่อนวัตกรรม ประสานความร่วมมือในการผลิตและจัดหาสื่อ ประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ จัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้แก่ผู้สอนและผู้เรียน พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้เกิดองค์ความรู้ มีความเพียงพอและสนับสนุนให้ผู้สอนใช้แหล่งการเรียนรู้ ทั้งในและนอกโรงเรียนให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์

7. การนิเทศการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 232-261) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่าหมายถึง กระบวนการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือร่วมกับผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน และเพิ่ม คุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา และได้กล่าวถึง กระบวนการนิเทศภายในไว้ว่าประกอบด้วย กระบวนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนและการจัดทำโครงการนิเทศ ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงาน ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศและการนิเทศสามารถดำเนินการได้หลาย วิธีทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของแต่ละโรงเรียน

อนุศักดิ์ สมิตสันต์ (2540) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา หมายถึง การแนะนำ การชี้แนะ การบริการ และการวางแผนร่วมกันเพื่อหาทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ส่วนการ

นิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูในโรงเรียน ที่จะแก้ไขปรับปรุงพัฒนา ส่งเสริมประสิทธิภาพทางด้านการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียน

ดุสิต ทิวถนอม (2540) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน คือ กระบวนการซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการบริการและวิธีการต่าง ๆ ที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบของ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน และการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ ตามจุดมุ่งหมายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนจาก การศึกษา การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมีจุดหมาย เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถ มีความเชื่อมั่น สามารถพัฒนาวิชาชีพให้เจริญก้าวหน้า ช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือกและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรต่อไป

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการชี้แนะ แนะนำให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครูเพื่อที่จะปรับปรุง การเรียนการสอนเป็นความร่วมมือร่วมใจ และประสานงานกันระหว่างครูและผู้นิเทศ ในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร การนิเทศการศึกษาและหน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ เพื่อสนับสนุนโรงเรียนของบุคลากรที่อยู่นอกองค์กร จะปฏิบัติในลักษณะการบริหารตามสายงานการบังคับบัญชา การนิเทศการศึกษาและการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นแก่โรงเรียน ส่วนการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมจะปฏิบัติงาน 3 ลักษณะใหญ่ๆ คือ 1) นิเทศการสอนและการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน 2) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครูโดยวิธีการต่าง ๆ และ 3) ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานหรือองค์การอื่น ๆ

กล่าวได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารการศึกษา เพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือร่วมกับผู้สอน เพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครูนำไปสู่การปรับปรุงวัตถุประสงค์เพิ่มคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การจัดระบบการนิเทศงานในโรงเรียน ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ ประเมินผลการนิเทศ พัฒนาระบบการนิเทศ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการนิเทศกับเครือข่าย จัดระบบและการอบรมพัฒนาครู ดำเนินการพัฒนาครู ติดตามและประเมินผลระบบการพัฒนาครู จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาเครือข่ายการศึกษาอย่างเป็นระบบ

8. การแนะแนวการศึกษา

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการแนะแนวการศึกษา คัมภีร์ สุดแท้ (2553, หน้า 85) ไว้ดังนี้คือ

1. ความหมายของการแนะแนวดังนี้คือ การแนะแนว หมายถึง กระบวนการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนที่ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ควรมีการวางแผนจัดลักษณะงาน แต่งตั้งบุคลากรที่มีคุณสมบัติให้ปฏิบัติและกำหนดโครงการแนะแนวไว้อย่างชัดเจน และเหมาะสมโดยอาศัยความเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2. จุดมุ่งหมายของการแนะแนว สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538, น.9) ได้กล่าวไว้คือ 1) ส่งเสริมพัฒนาทุกด้านของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมเป็นไปด้วยดี ตั้งแต่การเริ่มต้นของชีวิตเองไม่ให้การพัฒนาการของนักเรียนหยุดชะงัก 2) เพื่อเสริมสร้างแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่พึงประสงค์และเป็นที่ยอมรับของสังคม 3) ช่วยเหลือดูแลนักเรียนให้เรียนรู้สมรรถภาพของตนเอง เห็นคุณค่าความสำคัญของตนเอง มองเห็นชีวิตในอนาคต รู้และปฏิบัติได้อย่างชาญฉลาดซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

3. หลักการแนะแนว มีความสำคัญต่อการจัดบริการแนะแนวซึ่งช่วยให้ผู้ทำงานในด้านนี้มีหลักเกณฑ์สาหรับการปฏิบัติงาน มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้เสนอแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับการแนะแนว คือ 1) การแนะแนวจะต้องยึดหลักการยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่าง บุคคล 2) เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง 3) ต้องอยู่บนรากฐานของความจริงที่ว่า บุคคลต้องการความช่วยเหลือทุกคน 4) การแนะแนวยอมรับว่าบุคคลทุกคนมีคุณค่า 5) การแนะแนวควรช่วยเหลือให้ครอบคลุมทั้งด้านการพัฒนา การป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น 6) การแนะแนวควรเน้นการแนะแนวชีวิต 7) การดำเนินการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีบุคคลที่มีความสามารถและประสบการณ์

4. บทบาทหน้าที่ของโรงเรียนที่มีต่อการแนะแนว ผู้บริหารโรงเรียนต้องสร้างความตระหนักให้ครูทกคนได้เห็นความสำคัญ และถือว่าการดำเนินการแนะแนวในโรงเรียนเป็นหน้าที่ เมื่อครูมีความพร้อมจะดำเนินการแนะแนว มีผู้กล่าวถึงไว้ดังนี้ กรมวิชาการ (2538, น. 20) การปฏิบัติงานแนะแนวโรงเรียนควรมีบทบาทปฏิบัติงานตามขั้นตอนดังนี้ 1) สร้างความตระหนักให้ครู ทุกคนเห็นความสำคัญและถือเป็นหน้าที่ในการพัฒนานักเรียน 2) วิเคราะห์เพื่อทราบปัญหาความต้องการและจุดที่จะพัฒนานักเรียน 3) จัดและทำกิจกรรมบริการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการและสิ่งที่พัฒนา 4) ติดตามนักเรียนและประเมินผลการดำเนินงาน 5) แสดงผลงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานแนะแนว จากเอกสารที่กล่าวมาแล้ว

จะเห็นได้ว่า การบริหารงานแนะแนว คือการวางแผนในการจัดกิจกรรมในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยอาศัยการประสานงานและความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนที่มีบทบาทในการปฏิบัติงานแนะแนว ประกอบด้วยคือ การจัดระบบการ แนะแนวในโรงเรียน การนำระบบข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียนมาใช้วางแผน ครูทุกคนร่วมมือกันในการแนะแนว การติดตามประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการต่าง ๆ ในโรงเรียน การประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับเครือข่าย

9. การพัฒนาระบบประกัน

การประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาของไทย ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (และแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 3) พ.ศ. 2553 ในหมวด 6 มาตรา 48 ในหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มี

ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ความสำคัญของการประกันคุณภาพศึกษา

การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ การประกันคุณภาพการศึกษามีความสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาทีเชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่นและ สามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน

2. ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง

3. ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพ อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

4. การประกันคุณภาพการศึกษามีประโยชน์ต่อผู้เรียน สถานศึกษา ประชาชน หน่วยงานและสังคม ดังนี้

5. ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

6. สถานศึกษามีทิศทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจน

7. ชุมชนมีความมั่นใจ ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเข้าร่วมจัดการศึกษาและส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษา

8. สถานศึกษาและหน่วยงานที่รับผู้จบการศึกษามีความมั่นใจและพึงพอใจใน คุณภาพของผู้จบการศึกษา

9. สังคมมั่นใจในการจัดการศึกษาและมีหลักประกันคุณภาพของการจัดการศึกษา และการรายงานผลต่อสาธารณชน

แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ได้แก่

1. จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน

2. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3. จัดทำแผนการพัฒนาจัดการการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

4. ดำเนินการพัฒนางานตามแผนงาน ติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพ ภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

6. ประสานงานกับต้นสังกัด เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตาม ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

7. ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษา ในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ดำเนินการโดยบุคลากรในหน่วยงานเดียวกัน ที่กำหนดไว้ในโครงสร้างการบริหารงาน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผนและปฏิบัติ 2) ระบบข้อมูลและประมวลผล 3) การตรวจสอบผลการประเมิน 4) การรายงานผลการประเมิน และ 5) การใช้ผลประเมิน

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เป็น หน้าที่ที่โรงเรียนให้บริการทางด้านการศึกษาแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านต่าง ๆ โรงเรียนควรกำหนดแนวทางปฏิบัติดังนี้ 1) สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการ 2) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษา 3) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษา โดยการส่งเสริมบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาให้มีความเข้มแข็ง หลักวิชาการในการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ โรงเรียนควรให้ความสำคัญในการศึกษา ชุมชนและสร้างชุมชนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยมีหลักการที่จะต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) การศึกษาสำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการ 2) จัดให้ความรู้เสริมสร้างความคิดและเทคนิคทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น 3) ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน 4) ส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงเรียนรู้ประสบการณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 ก, หน้า 46)

11. การประสานความร่วมมือ

นักการศึกษาได้กล่าวถึงการประสานความร่วมมือ ดังนี้ (คัมภีร์ สุดแท้ 2553, หน้า 103) การประสานงาน หมายถึง ความร่วมมือร่วมใจระหว่างบุคคลกับบุคคลหรือหน่วยงานกับหน่วยงานในลักษณะร่วมกันคิดร่วมกันทำและร่วมกันแก้ปัญหา เพื่อให้งานประสบความสำเร็จอย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพในเวลาที่กำหนด ดังนี้

1. การประสานงานมีคุณภาพ คือ การจัดองค์กรที่ต้องกำหนดสายการบังคับบัญชา สถานภาพ บทบาทหน้าที่และมาตรฐานในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน 2) ทิศทางนโยบายและการวางแผนขององค์กรอย่างชัดเจน 3) เทคนิคการบริหารผู้บริหารจะต้องใช้ภาวะผู้นำและเทคนิคที่มีความเหมาะสมในการบริหารงานที่จะทำให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานได้ 4) กระบวนการกลุ่มที่ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน ร่วมมือกันในการ

ปฏิบัติงานและการประเมินผล ช่วยให้ทุกคนทำงานกันอย่างประสานสัมพันธ์ 5) การติดต่อสื่อสารจะต้องเอื้อต่อการประสานงาน

2. เทคนิคการประสานงานการจัดระบบสายงานที่มีความเหมาะสม เพื่อกำหนดความรับผิดชอบของหน่วยงานในองค์กรให้ชัดเจน มีการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ใช้คณะกรรมการดำเนินงานโดยองค์คณะบุคคล จัดระบบการติดต่อสื่อสารให้มีคุณภาพ การใช้งบประมาณของโครงการและกิจกรรม รวมถึงการนิเทศติดตาม ตรวจเยี่ยมเพื่อการแก้ไขปัญหาในสิ่งที่มีความจำเป็น การมอบอำนาจจากผู้บริหารระดับสูงให้แก่ระดับรองตามความเหมาะสม สร้างขวัญกำลังใจพบปะสังสรรค์ระหว่างองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ผู้บริหารต้องตระหนักถึงความสำคัญ และการพัฒนาองค์กร สิ่งแวดล้อมในการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ย่อมมีอิทธิพลต่อองค์กร

3.ประโยชน์ของการประสานงาน 1) บรรลุเป้าหมายของหน่วยงานตามภารกิจ คือ การปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เน้นที่ความร่วมมือร่วมใจที่จะทำให้บรรลุจุดประสงค์เป้าหมายที่วางไว้ 2) ประสิทธิภาพองค์การประสานงานจะช่วยให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด 3) การประหยัดทรัพยากรและงบประมาณวัสดุสิ่งของที่มีค่า 4) ลดและป้องกันความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน การประสานต้องอาศัยการวางแผน 5) ความเข้าใจอันดีของบุคลากรให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้งานดำเนินไปได้ด้วยดี 6) การคิดใหม่เสริมสร้างและพัฒนาอย่างเป็นระบบ 7) ขวัญกำลังใจที่ดีช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ดีแก่สมาชิกในองค์กร

สรุปได้ว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ มีกำหนดนโยบายและแผนในการปฏิบัติ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ และการติดตามประเมินผลในการประสานความร่วมมือในองค์กร

12. การส่งเสริมสนับสนุนวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่น ที่จัดการศึกษาให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่ให้บริการด้านการศึกษาแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ พจนานุกรม ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายไว้ว่า การส่งเสริม หมายถึง 1) สิ่งที่เกื้อกูลหรือช่วยเหลือสนับสนุนให้ดี 2) การสนับสนุน หมายถึง ส่งเสริม ช่วยเหลือ อุปการะ 3) สถาบัน หมายถึง สิ่งซึ่งคนในส่วนรวมคือสังคมจัดตั้งให้มีขึ้น เพราะเห็นว่ามีความต้องการและจำเป็นแก่ชีวิต ซึ่งโรงเรียนควรมีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ 1) การสำรวจข้อมูลพื้นฐานการจัดการศึกษา 2) ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนางานวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ 3) จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว และหน่วยงาน 4) ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างบุคคล นับเป็นกระบวนการสร้างสรรค์และถ่ายทอดองค์ความรู้ทางสังคม

สรุปได้ว่า การส่งเสริมความรู้วิชาการที่สอดคล้องกับโรงเรียน ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการสนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามี

ส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างชุมชน

การสังเคราะห์ภารกิจและขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องตามภารกิจและขอบข่ายการบริหารงานวิชาการสรุปสาระสำคัญดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรสถานศึกษา

2. กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดทำแผนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ จัดให้มีการประเมินผลการสอนและนำผลมาพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมให้มีการพัฒนางานวิชาการของผู้สอนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายทำงการศึกษาและประสานความร่วมมือกับองค์กรอื่นในการจัดการเรียนรู้

3. การวัดผลและประเมินผล ประกอบด้วย กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผล มุ่งเน้น ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผล ตามแผนการจัดการเรียนรู้ มุ่งเน้นที่มุ่งเน้นคุณภาพ ส่งเสริมให้ผู้สอนดำเนินการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและเหมาะสม ส่งเสริมให้ผู้สอนดำเนินการวัดผลและประเมินผลให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล

4. การวิจัยเพื่อการศึกษา การปฏิบัติเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 1) ศึกษาวิเคราะห์วิจัยการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของโรงเรียน 2) ส่งเสริมให้ผู้สอนศึกษาวิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 3) ประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงาน การวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการกับโรงเรียน บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ ในการใช้แหล่งเรียนรู้ ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถแบ่งออกเป็น 2 วิธีคือ 1) การนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน เป็นการเอาสาระต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนมาประกอบการเรียนรู้ในโรงเรียน 2) การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชน เป็นการนำเอาผู้เรียนออกไปหาสาระการเรียนรู้ในชุมชนตามรูปแบบต่าง ๆ

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เรียนรู้ที่สอดคล้องกับโรงเรียน ประกอบด้วย การศึกษาความจำเป็นในการใช้สื่อนวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้สอนพัฒนาสื่อนวัตกรรม ประสานความร่วมมือในการผลิตและจัดหาสื่อ ประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ จัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้แก่ผู้สอนและผู้เรียน พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้เกิดองค์ความรู้ มีความเพียงพอและสนับสนุนให้ผู้สอนใช้แหล่งการเรียนรู้ ทั้งในและนอกโรงเรียนให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์

7. การนิเทศการศึกษาและการพัฒนาผู้สอน ในการจัดระบบการนิเทศงานในโรงเรียน ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ ประเมินผลการนิเทศโรงเรียน พัฒนาระบบการนิเทศในโรงเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการนิเทศกับเครือข่ายการศึกษา จัดระบบการพัฒนาผู้สอน ดำเนินการพัฒนาผู้สอน ติดตามและประเมินผลระบบการพัฒนาผู้สอน จัดระบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแนะนำกับเครือข่ายการศึกษา

8. การแนะแนวการศึกษา คือการวางแผนในการจัดกิจกรรมในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยอาศัยการประสานงานและความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนที่มีบทบาทในการปฏิบัติงานแนะแนว คือ การจัดระบบการแนวแนวในโรงเรียน นำระบบข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียนมาใช้วางแผน ครูทุกคนร่วมมือกันในการแนะแนว การติดตามประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการต่าง ๆ ในโรงเรียน การประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับเครือข่าย

9.การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การจัดระบบโครงสร้างขององค์กร เพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษา กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ประสานต้นสังกัดเพื่อประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน โดยต้นสังกัดจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพ ภายนอก และจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

10. การส่งเสริมความรู้วิชาการแก่ชุมชน เป็นการสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน จัดให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชน ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างชุมชน

11. การประสานความร่วมมือ ในการพัฒนางานวิชาการกับโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ ในการประสานความร่วมมือ กำหนดนโยบายและแผนในการปฏิบัติ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ และการติดตามประเมินผลในการประสานความร่วมมือในองค์กร

12. การส่งเสริมสนับสนุนวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ๆ เป็นจัดการศึกษาให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่ให้บริการด้านการศึกษาแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ที่สนับสนุน ส่งเสริม ซึ่งโรงเรียนควรมีแนวทางในการปฏิบัติและพัฒนางานวิชาการและ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ชัดเจน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานนับว่าเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการทำงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยสนับสนุนให้ผู้เรียนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมี ประสิทธิภาพ งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้การบริหารงานวิชาการมีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มี

ความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถที่จะพัฒนา ตนเองและประเทศชาติ การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย หลักการที่สำคัญๆ หลายประการ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถให้สู่ความเป็นเลิศ มีเป้าหมายให้บุคลากรทุกฝ่าย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมผลิต โดยคำนึงถึงคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความประหยัดว่าการบริหารงานวิชาการ ถ้าจะให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น ผู้บริหารจะต้องมีกระบวนการบริหารงานเป็นขั้นตอน เพื่อจะนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียนในที่สุด รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพของโรงเรียน คือการดำเนินการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารที่มีคุณภาพของการดำเนินงานวิชาการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม มีประโยชน์และมีความเป็นไปได้ตามภารกิจและขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

2.2 แนวคิดเกี่ยวรูปแบบและการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ

ความหมายของรูปแบบ

นักการศึกษาได้อธิบายถึงความหมายของรูปแบบ ไว้หลายท่านดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน,2546, หน้า 965) ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง รูปที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือเป็นแนว ซึ่งเป็นที่ยอมรับแสดงว่าเป็นสิ่งนั้น ๆ เช่น รูปแบบบ้าน เป็นต้น

บุญชม ศรีสะอาด (2556) ได้ให้ความหมายของรูปแบบ (Model) หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยสามารถใช้รูปแบบอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ที่มีในปรากฏการณ์ธรรมชาติ อธิบายลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบหรือกิจกรรมในระบบ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2556) กล่าวถึง รูปแบบ หมายถึง ลักษณะจำลองสภาพเสมือนเป็นความจริงว่าถ้าจะให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นั้น จะมีสิ่งใดบ้างที่น่าจะได้นำมาศึกษาและพิจารณา เพราะรูปแบบเป็นสิ่งที่ได้มาจากทำงเลือกแต่ละทางที่มีระดับของการบรรลุวัตถุประสงค์

โรจนะ ภิรมย์ (2561) สรุปไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง แผนหรือแบบที่แสดงที่เห็นถึงโครงสร้างและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบรวมถึงแนวความคิดต่าง ๆ เป็นขั้นตอนทำให้สะดวกต่อการเข้าใจในรายละเอียดของรูปแบบนั้น

สุภัททา อินทรศักดิ์ (2561) ได้สรุปว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้นที่มีความสำคัญของตัวแปรหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปได้

ธนา โด่งพิมาย (2561) ได้สรุปไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง ลักษณะ ส่วนประกอบ ข้อความ แผนภาพ ข้อกำหนดที่ได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นเพื่อสรุปให้เห็นภาพความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทั้งหมดให้ผู้สนใจได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตามจุดมุ่งหมาย

กู๊ด (Good,1973, p.370) กล่าวว่า ความหมายของรูปแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง หรือทำซ้ำเป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบ เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติ ซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลักการ หรือแนวคิด เป็นชุดของปัจจัย หรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมกันเป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทำงระบบสังคม ตามความหมายดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่า รูปแบบคือ แบบจำลองของสิ่งที่เป็น

พลอเจอร์และพอล (Procter and Paul 1978 P. 174) ให้ความหมายคำคำนี้ไว้ใน Longman Dictionary of Contemporary English โดยสรุปแล้วจะมี 3 ลักษณะใหญ่ คือ Model ที่หมายถึงสิ่งซึ่งเป็นแบบย่อส่วนของจริง ความหมายนี้ตรงกับภาษาไทยว่า แบบจำลอง เช่น แบบจำลองเรือดำน้ำ เป็นต้น Model ที่หมายถึง สิ่งของหรือคน ที่นำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินการบางอย่าง เช่น ครูแบบอย่าง นักเดินแบบ หรือแม่แบบในวงการวาดภาพศิลป์ เป็นต้น Model ที่หมายถึง แบบหรือรุ่นของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ รุ่น 864X เป็นต้น

โทส์และคาร์รอล (Tosi and Carroll, 1982 P. 74) กล่าวไว้ว่า รูปแบบเป็นนามธรรมของจริงหรือภาพจำลองของสภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะมีตั้งแต่รูปแบบอย่างง่าย ๆ ไปจนถึงรูปแบบที่มีความสลับซับซ้อนมาก ๆ และมีทั้งรูปแบบทั้งกายภาพ (Physical model) ที่เป็นแบบจำลองของวัตถุ เช่น แบบจำลองหอสมุดแห่งชาติ แบบจำลองเครื่องบินขับไล่ เอฟ 16 เป็นต้น และรูปแบบเชิงลักษณะ (Qualitative Model) ที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์ด้วยภาษาหรือสัญลักษณ์ เช่น รูปแบบเชิงระบบและตามสถานการณ์ (A System/Contingency Model) ของบราวน์ และโมเบริกส์ (Brown and Moberg) 1980 : 56) และรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ ของ บุญชม ศรีสะอาด (2548) เป็นต้น และรูปแบบการบริหารซึ่งกำลังศึกษาและพัฒนาในการวิจัยครั้งนี้ จะอยู่ในกลุ่มของรูปแบบประเภทหลัง คือ รูปแบบเชิงคุณลักษณะ ซึ่งเป็นรูปแบบในความหมายโดยทั่วไป

บาร์โดและฮาร์ตแมน (Bardo and Hertman, 1982 P. 245) ได้กล่าวถึงรูปแบบในทางสังคมศาสตร์ไว้ว่า “เป็นชุดของข้อความเชิงนามธรรมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เราสนใจ เพื่อใช้ในการนิยามคุณลักษณะและ หรือ บรรยาย คุณสมบัตินั้น ๆ ” Bardo และ Hartman อธิบายต่อไปว่า รูปแบบเป็นอะไรบางอย่างที่เราพัฒนาขึ้นมา เพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ รูปแบบจึงมิใช่การบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่ทุกมุม เพราะการทำเช่นนั้น ทำให้รูปแบบมีความซับซ้อนและยุ่งยากเกินไปในการที่จะทำความเข้าใจ ซึ่งจะทำให้คุณค่าของรูปแบบนั้นด้อยลงไป ส่วนการจัดระบบรูปแบบหนึ่ง ๆ จะต้องมีรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม และรูปแบบนั้น ๆ ควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดเป็นการตายตัว ทั้งนี้ก็แล้วแต่ปรากฏการณ์แต่ละอย่างและวัตถุประสงค์ของผู้สร้างรูปแบบที่จะต้องการจะอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ อย่างไร

สโดเน่อร์และแวนเกิล (Stoner and Wankel, 1986 P. 44) ให้ทัศนว่ารูปแบบเป็นการจำลองความจริงของปรากฏการณ์ เพื่อทำให้เราได้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น

ไรย์ (Raj, 1996 P. 45) ได้ให้ความหมายของคำว่ารูปแบบ (Model) ในหนังสือ Encyclopedia of Psychology and Education ไว้ 2 ความหมาย ดังนี้ 1) รูปแบบ คือ รูปย่อของความจริงของปรากฏการณ์ ซึ่งแสดงด้วยข้อความ จำนวน หรือ ภาพ โดยการลดทอน เวลา และเทศะ ทำให้ความเข้าใจความจริงของปรากฏการณ์ได้ดียิ่งขึ้น 2) รูปแบบ คือ ตัวแทนของการใช้แนวความคิดของโปรแกรมที่กำหนดเฉพาะโดยสรุปแล้ว รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองอย่างง่ายหรือย่อส่วน (Simplified Form) ของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบดังกล่าวได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมาเพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น หรือในบางกรณีอาจจะใช้ประโยชน์ในการทำนายปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป

กู๊ด (Good, 12005 P. 177) ในพจนานุกรมการศึกษาได้รวมรวมความหมายของรูปแบบเอาไว้ 4 ความหมาย คือ 1) เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทำงในการสร้างหรือทำซ้ำ 2) เป็นตัวอย่างเพื่อเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบเป็นต้น 3) เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิด 4) เป็นชุดของปัจจัย ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมตัวกันเป็นตัวประกอบหรือเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจจะเขียนออกมาเป็นสูตรทางคณิตศาสตร์หรือบรรยายเป็นภาษาก็ได้

ทิงค์เอ็กซิสท์ (Thinkexist, 2008 P. 1) ได้ให้ความหมายของคำว่ารูปแบบ (Model) ไว้ว่าเป็นแบบจำลองระบบการปฏิบัติงาน หรือแบบแปลนของการก่อสร้างที่วาดไว้ล่วงหน้า หรือสิ่งของที่เป็นแทนแสดงความของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือสิ่งที่เตรียมเอาไว้ล่วงหน้า อาร์ดิกชั่นนารี่ (Ardictionarry, 2008 : 1) ได้นิยามความหมายของรูปแบบ (Model) ว่า หมายถึง แบบจำลองที่เป็นสัดส่วนหรือเป็นสัดส่วนหรือเป็นประเภทเดียวกันกับของจริงหรือสัญลักษณ์ของการเป็นตัวแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต หรือแบบแผนสิ่งที่เตรียมไว้

การให้ความหมายของรูปแบบ (Model) ในหนังสือ Encyclopedia of Psychology and Education ไว้ 2 ความหมาย ดังนี้

1. รูปแบบ คือ รูปย่อของความจริงของปรากฏการณ์ ซึ่งแสดงด้วยข้อความจำนวน หรือภาพ โดยการลดทอนเวลา และเทศะ ทำให้เข้าใจความจริงของปรากฏการณ์ได้ดียิ่งขึ้น

2. รูปแบบ คือ ตัวแทนของการใช้แนวความคิดของโปรแกรมที่กำหนดเฉพาะ

เรย์ (Raj, 1996, P. 197) รูปแบบ หมายถึง รูปย่อที่เลียนแบบความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยจัดระบบความคิดในเรื่องนั้นให้ง่ายขึ้น

สารานุกรมสแตนฟอร์ดด้านปรัชญา (Stanford Encyclopedia of Philosophy, 2006 : 671) ได้ให้ความหมายของรูปแบบในลักษณะสอดคล้องกับการให้ความหมายของ Good ว่า รูปแบบเป็นระบบหรือโครงสร้างที่ถูกสร้างขึ้นมาจากทฤษฎีทั่วไป เพื่อพรรณนาและอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ

Husen and Postlethwaite (1994, P. 3895) ได้ให้ความหมายว่า รูปแบบ คือโครงสร้างที่ถูกนำเสนอเพื่อใช้วินิจฉัยความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่สร้างมาจากเหตุการณ์ การหยั่งรู้ ด้วยวิธีการอุปมาอุปมัย หรือได้มาจากทฤษฎี รูปแบบจึงไม่ใช่ทฤษฎี

จากคำนิยามของนักวิชาการหลายท่าน สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง วิธีการบริหารของสถานศึกษา หรือกรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงาน และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบ ที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

1.2 ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบสามารถจำแนกออกได้หลายประเภท ได้มีผู้จำแนกประเภทของรูปแบบ ดังนี้

สุภัค ตรังรัตนจิต (2562, หน้า 34) ประเภทของรูปแบบนั้นมีหลายประเภทด้วยกันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการสร้างของรูปแบบนั้น ๆ โดยในแต่ละสาขาก็มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น รูปแบบเชิงอธิบาย รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ เป็นต้น

สมิธ และคณะ (Smith and others. 1980, P. 461) จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

Smith and others (1980) จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น

1.1 รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริงเช่นเครื่องบินจำลองหุ่นไล่กาหุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า

1.2 รูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริงเช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลองเครื่องบินจำลองที่บินได้หรือเครื่องฝึกหัดบินเป็นต้นรูปแบบชนิดนี้มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) จำแนกออกเป็น

2.1 รูปแบบข้อความ (Verbal Model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) เป็นการใช้ข้อความปกติธรรมดำในการอธิบายโดยย่อเช่นคำพรรณนำลักษณะงานคำอธิบายรายวิชาเป็นต้น

2.2 รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่นสมการและโปรแกรมเชิงเส้นเป็นต้น

Keeves (1988) ได้จำแนกรูปแบบออกเป็น 4 ประเภทได้แก่

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์เช่นรูปแบบโครงสร้างอะตอมสร้างขึ้นโดยใช้หลักการเปรียบเทียบโครงสร้างของ

รูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพสอดคล้องกับข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่ในลักษณะนั้นด้วยรูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมีองค์ประกอบชัดเจนสามารถนำไปทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้และสามารถนำไปใช้ในการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวางเช่นรูปแบบจำนวนผู้เรียนในโรงเรียนสร้างขึ้นโดยเปรียบเทียบกับลักษณะถังน้ำที่ประกอบด้วยท่อน้ำเข้าและท่อ

น้ำออกปริมาณที่ไหลเข้าถังเปรียบเทียบได้กับจำนวนผู้เรียนที่เข้าโรงเรียนอัตราการเกิดอัตราการย้ายเข้าอัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ส่วนปริมาณน้ำที่ไหลออกเปรียบเทียบได้กับจำนวนผู้เรียนที่ออกจากโรงเรียนเนื่องจากพ้นเกณฑ์การศึกษาการย้ายออกการจบการศึกษาสำหรับปริมาณน้ำที่เหลือในถังเปรียบเทียบได้กับจำนวนผู้เรียนที่เหลืออยู่ในโรงเรียนเป็นต้นจุดมุ่งหมายของรูปแบบนี้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงจำนวนผู้เรียนในโรงเรียน

2. รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษาแผนภูมิหรือรูปภาพเพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้นและใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้นแต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้ คือ ขาดความชัดเจนแน่นอนทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบแต่อย่างไรก็ตามได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้กับการศึกษามากเช่นรูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรโดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้นโดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษารูปแบบลักษณะนี้ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้คือต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้วรูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรงแต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปรจากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบรูปแบบเชิงสาเหตุนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่

4.1 รูปแบบระบบเส้นเดี่ยว (Recursive model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้นโยงที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุในทิศทางเดียวโดยไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ

4.2 รูปแบบระบบเส้นคู่ (Non-recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรโดยทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรหนึ่งอาจเป็นทั้งตัวแปรเชิงสาเหตุและเชิงผลพร้อมกันจึงมีทิศทางความสัมพันธ์ย้อนกลับได้

ภูดิศ พัดพิน (2557) รูปแบบ หมายถึง แนวคิดที่มีการเรียบเรียงในลักษณะโครงสร้างที่เป็นระบบ และมีองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน

รัตนา คำเพชรคำ (2558) การแบ่งประเภทของรูปแบบหรือแบบจำลองนั้นไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวค่า ควรมีองค์ประกอบอย่างไรจึงจะเหมาะสม เนื่องจากรายละเอียดและองค์ประกอบที่เหมาะสมอันเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดเชิงระบบ ทั้งนี้ขึ้นกับวัตถุประสงค์ในการอธิบาย หรือการใช้รูปแบบหรือแบบจำลองนั้น ๆ

บุศรา เชื้อดี (2559) รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างและแนวทางการบริหารโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์ขององค์ประกอบสำคัญให้สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น

สรุปได้ว่า ประเภทของ รูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม รูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ รูปภาพ รูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ และรูปแบบที่นำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เป็นต้น

รูปแบบ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Model หรือโมเดล รูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม เช่น เป็นคำอธิบายเป็นแผนผัง ไดอะแกรม หรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น (ทิศนา แขมณี. 2548) ปัจจุบันคำว่า รูปแบบได้เข้ามามีบทบาทในการวิจัยและการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยใช้คำว่า รูปแบบ ต้นแบบ ตุ๊กตา วงจรแบบ แบบจำลอง ตัวแบบ เป็นต้น (อุทุมพร (ทองอุไร) จามรมาน, 2541 และนิคม ทาแดง , 2536)

Longman Dictionary of English Language and Culture. (1992) ให้ความ หมายของรูปแบบ โดยสรุป 3 ลักษณะใหญ่ คือ

1. รูปแบบ หมายถึง สิ่งซึ่งเป็นแบบย่อส่วนของของจริง เช่นรูปแบบของเรือดำน้ำ

2. รูปแบบ หมายถึง สิ่งของหรือคนที่นำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินการ บางอย่าง เช่น ครูแบบอย่าง นักเดินแบบ หรือ แม่แบบในการวาดภาพศิลป์

3. รูปแบบ หมายถึง แบบหรือรุ่นของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Raj (1996) ซึ่งได้ให้ความหมายของคำว่ารูปแบบในหนังสือ Encyclopedic of Psychology and Education ไว้ 2 ความหมาย

1.1 รูปแบบ หมายถึง รูปย่อของความจริงของปรากฏการณ์ ซึ่งแสดงด้วยข้อความ จำนวน หรือ ภาพ โดยการลดทอนเวลาและเทศะ ทำให้เข้าใจความจริงของปรากฏการณ์ได้ดียิ่งขึ้น

1.2 รูปแบบ หมายถึง ตัวแทนของการใช้แนวคิดของโปรแกรมที่กำหนดไว้เฉพาะรูปแบบเป็นการจำลองความจริง หรือสิ่งที่เข้าใจยากสามารถอธิบายให้เข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น (Keeves, 1988) ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างความคิดองค์ประกอบ และ

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ให้เป็นแบบจำลองหรือโครงสร้างแทนสภาพความจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่บุคคลแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง กล่าวอีกนัยหนึ่งรูปแบบเป็นการสร้างขึ้นเพื่อย่อส่วนปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เสนอได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นแนวทางอย่างใดอย่างหนึ่ง (เบญจพร แก้วมีศรี, 2545) กล่าวว่า คุณค่าของรูปแบบในทางการวิจัย จะช่วยในการสร้างทฤษฎีและนำทฤษฎีไปใช้รูปแบบทำให้เกิดความชัดเจน ในการอธิบายช่วยให้ทราบแหล่งสมมติฐานที่ยังไม่ได้พิสูจน์ สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าจากแนวคิด

ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ และพัฒนาให้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้น เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่ประกอบด้วย องค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ประเภทของรูปแบบ

นักวิชาการหลายท่านได้แบ่งประเภทของรูปแบบไว้หลายลักษณะซึ่งแตกต่างกันไป Smith and Others (1980) จำแนกประเภทของรูปแบบออกเป็นดังนี้

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) ได้แก่

1.1 รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจาลอง หุ่นไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า เป็นต้น

1.2 รูปแบบเหมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลองจริงเครื่องบินจำลองที่บินได้ หรือเครื่องบิน เป็นต้น

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ได้แก่

2.1 รูปแบบข้อความ (Verbal Model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) รูปแบบนี้พบบ่อยมากที่สุด เป็นการใช้ข้อความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนา ลักษณะงาน คำอธิบายรายวิชา เป็นต้น ผู้สร้างทฤษฎีระบบกล่าวว่า การมีรูปแบบที่เป็น ข้อความนั้น แม้บางครั้งจะเข้าใจได้ยากแต่ก็ยังดีกว่าไม่มีรูปแบบเสียเลยเพราะอย่างน้อยก็เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบประเภทอื่นต่อไป

2.2 รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการและโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

แนวคิดการจำแนกรูปของ Smith and Others (1980) มีความคล้ายกับแนวคิดการจำแนกรูปแบบระบบทางการจัดการศึกษาและ นิคม ทาแดง (2536) โดยแบ่งรูปแบบออกเป็น 4 แบบ คือ แบบไอโคนิก แบบอนาล็อก แบบสัญลักษณ์ และแบบแนวคิด แต่ในที่นี้ ได้รวมรูปแบบแนวคิดและแบบสัญลักษณ์ ไว้กับแบบอนาล็อคเพื่อความเข้าใจง่ายเพราะทั้งสองแบบเป็นประเภทเดียวกัน

1. รูปแบบระบบแบบไอโคนิก (Iconic Models) เป็นการจำลองระบบด้วยภาพเหมือนภาพถ่าย หรือสัญลักษณ์โครงสร้างทางกายภาพ ในระบบทำงการศึกษารูปแบบระบบ ไอโคนิก ความเหมาะสมที่จะใช้กับระบบทางการศึกษาระดับการสอนและระดับประสบการณ์การเรียน ระบบการทดลองทางวิทยาศาสตร์ ระบบการผลิตผลงานด้วยอาชีพเฉพาะอย่างต่าง ๆ เป็นต้น

2. ระบบแบบอนาล็อก (Analog Models) เป็นระบบเทียบเหมือนที่ใช้สิ่งแทนที่กำหนดขึ้นแทนส่วนประกอบ องค์ประกอบ และกระบวนการเปลี่ยนแปลงของระบบจริง สามารถลดความสลับซับซ้อนของระบบจริงและแสดงเฉพาะส่วนสำคัญของระบบทำให้เข้าใจระบบโดยส่วนรวมได้ง่าย ซึ่งสามารถแสดงได้ด้วยภาษา (Language Analog) แผนภูมิ (Flow Chart) แผนที่ (Map) และกราฟ (Graph)

2.1 เป้าหมาย (Mission Statement) เกณฑ์การออกแบบระบบ (Design Criteria) เป้าหมายเชิงปฏิบัติ (Performance Goals) ส่วนที่เป็นปัจจัยนำเข้าผลลัพธ์ (Inputs/Outputs) หมายความว่า ในระบบย่อย คือระบบปัจจัย นำเข้าจะต้องมีผลลัพธ์ออกมา การใส่ปัจจัยจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ส่วนที่เป็น ผลลัพธ์/ปัจจัย นำเข้า (Outputs/Inputs) (หมายความว่า ส่วนที่เป็นผลลัพธ์บางส่วนจะต้องเป็นปัจจัยนำเข้าสำหรับวงจรผลย้อนกลับด้วย และข้อความส่วนที่เป็นวงจรย้อนกลับที่มีคนเป็นหลัก

2.2 รูปแบบระบบแบบอนาล็อกแผนภูมิ เป็นการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนส่วนประกอบ องค์ประกอบและกระบวนการเปลี่ยนแปลง ใช้เส้นหัวลูกศรแทนทิศทางการเปลี่ยนแปลงและการเคลื่อนย้ายของข้อมูลต่าง ๆ

2.3 รูปแบบระบบแบบอนาล็อกแผนภาพ โดยเน้นโครงสร้างที่ไม่ละเอียดเท่ากับภาพ แต่ใช้สัญลักษณ์แทนส่วนประกอบองค์ประกอบและกระบวนการเปลี่ยนแปลงของระบบ อาจใช้หลายภาพหรือหลายแผ่นแทนการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาต่าง ๆ

2.4 รูปแบบระบบอนาล็อกแผนที่ เป็นการใช้สัญลักษณ์แทนส่วนประกอบและองค์ประกอบต่าง ๆ ในสถานที่จริง

2.5 รูปแบบระบบอนาล็อกกราฟ ใช้ระยะแกน X และ Y แทนส่วนประกอบหรือองค์ประกอบของระบบ ใช้เส้นและสัญลักษณ์แทนการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของระบบ

นอกจากมี Keeves (1988) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ โดยยึดแนวทาง capian and Tutsuka และพัฒนาการใช้รูปแบบทำงการศึกษาเป็น 4 ประเภท คือ

1. รูปแบบเชิงเทียบเคียง (Analog Model) เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปนัยเทียบเคียง ปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม จุดมุ่งหมายของรูปแบบก็เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงประชากรนักเรียนของโรงเรียน

2. รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือ รูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ และใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์(Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ ขององค์ประกอบหรือตัวแปรโดยสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รูปแบบทำงคณิตศาสตร์นี้ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้คือต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง แต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปร จากนั้นมีการเก็บรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ รูปแบบระบบเส้นเดียว (Recursive Model) และรูปแบบเชิงสาเหตุเส้นคู่ (Non-Recursive Model)

ทิศนา แขมณี (2548) ได้สรุปรูปแบบที่นิยมใช้กันอยู่ทั่วไป 4 ลักษณะ คือ

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกในลักษณะของการเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ อย่างน้อย 2 สิ่งขึ้นไป รูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากทางด้านวิทยาศาสตร์กายภาพสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์

2. รูปแบบเชิงภาษา ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางภาษา (พูดและเขียน)

3. รูปแบบเชิงแผนผัง ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางแผนผังแผนภาพไดอะแกรม กราฟ เป็นต้น

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ ได้แก่ ความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ของสภาพการณ์/ปัญหาใด ๆ

Cheng (2002, p. 56-61) ได้ศึกษาวิจัยและเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลว่ามี 8 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 คือรูปแบบเป้าหมาย (Goal Model) ซึ่งนิยามประสิทธิผลของสถานศึกษา ว่าเป็นสถานศึกษาที่สามารถดำเนินการบรรลุผลตามเป้าหมายทุกข้อที่กำหนด ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินโมเดลนี้ คือ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่สถานศึกษากาหนด

รูปแบบที่ 2 คือ รูปแบบทรัพยากร -ปัจจัยป้อน (Resource-Input Model) นิยามประสิทธิผลของสถานศึกษาว่าเป็นสถานศึกษาที่สามารถจัดหาทรัพยากรหรือสามารถได้ปัจจัยป้อน (เช่น ผู้เรียน) ที่มีคุณภาพ ตัวบ่งชี้ที่ใช้ประเมิน คือ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จัดหาได้ ปัญหาของโมเดลนี้คือการเน้นที่ทรัพยากรและปัจจัยป้อนมากเกินไปจนไม่ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการดำเนินงาน

รูปแบบที่ 3 คือ รูปแบบกระบวนการ (Process Model) นิยามประสิทธิผลของสถานศึกษาว่าเป็นสถานศึกษาที่มีกระบวนการดำเนินงานภายในราบรื่น ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โมเดลนี้จะใช้ได้ดีถ้าแน่ใจว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรในการดำเนินงานกับผลผลิตจริง ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน คือ ภาวะความเป็นผู้นำ วิธีการติดต่อสื่อสารที่ใช้ การมีส่วนร่วมในการทำงานของทุกฝ่าย

รูปแบบที่ 4 คือ รูปแบบความพึงพอใจ (Satisfaction Model) นิยามประสิทธิผลของสถานศึกษาว่าการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลการดำเนินงานดี ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินได้แก่ ความพึงพอใจของหน่วยงานหรือคณะกรรมการ หรือกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบที่ 5 คือ รูปแบบการดำเนินงานถูกต้องตามหลักการ (Legitimate Model) นิยามประสิทธิผลของสถานศึกษาว่าการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลการดำเนินงานดี ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน คือ ภาพลักษณ์ของสถานศึกษา ชื่อเสียงกิตติศัพท์ เป็นต้น

รูปแบบที่ 6 คือ รูปแบบเน้นการดำเนินงานที่ยังไม่บรรลุผล (Ineffectiveness Model) นิยามประสิทธิผลสถานศึกษาว่าเป็นสถานศึกษาที่สามารถดำเนินงานให้ปลอดจากคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ได้ ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน คือ สภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นปัญหาและจุดอ่อนในสถานศึกษา

รูปแบบที่ 7 คือ รูปแบบการเรียนขององค์การ (Organizational Learning Model) นิยามประสิทธิผลของสถานศึกษาที่สามารถพัฒนาองค์การให้เกิดการเรียนรู้ได้สามารถปรับเปลี่ยน การดำเนินงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอก ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน คือ ความตระหนักถึงความต้องการจำเป็นภายนอก การกำกับติดตามงาน การวางแผนพัฒนาและ การประเมินการทำงานต่าง ๆ

รูปแบบที่ 8 คือรูปแบบการบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management Model) นิยามประสิทธิผลสถานศึกษาว่า เป็นสถานศึกษาที่สามารถบริหารจัดการโดยรวมให้ตอบสนองความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และประสบผลตามเป้าหมายที่กาหนด ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน คือ ความเป็นผู้นำ การบริหารจัดการ กระบวนการทำงานและผลงาน

องค์ประกอบของรูปแบบ

นักการศึกษาได้เสนอความคิดมากมาย จากการศึกษาเอกสาร พบว่า ไม่ปรากฏหลักเกณฑ์ที่เป็นกฎเกณฑ์ตายตัวว่ารูปแบบนั้นจะต้องมีองค์ประกอบอะไรบ้าง อย่างไร ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ผู้สนใจดำเนินการศึกษา อย่างไรก็ตาม

ทิศนา แขมณี (2548) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบที่สำคัญมีลักษณะดังนี้

1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือหลักของรูปแบบการพัฒนานั้น ๆ
2. มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ

3. มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ

4. มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ อันจะช่วยให้ กระบวนการสร้างความคิดรวบยอดและความสัมพันธ์ใหม่ๆ ได้

แนวทางการสร้างรูปแบบ

การสร้างรูปแบบ เป็นการกำหนดมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อชี้ให้เห็นชัดเจนว่า รูปแบบเสนออะไร เสนออย่างไร เพื่อให้ได้อะไร และสิ่งที่ได้นั้นอธิบายปรากฏการณ์อะไร และนำไปสู่ข้อค้นพบอะไรใหม่ (Steiner, 1990, Keeve, 1988) แนวทำงกว้างๆ เพื่อการสร้างรูปแบบไว้ 4 ประการ (Keeves, 1988) ดังนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (ของตัวแปร) มากกว่า ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา อย่างไรก็ตามความเชื่อมโยงแบบเส้นตรงธรรมดาทั่วไปนั้น ก็มีประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบ

2. รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้ สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกต และหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้

3. รูปแบบควรต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้น นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ควรใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย

4. นอกจากคุณสมบัติต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วรูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้าง มโนทัศน์ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายองค์ความรู้ ในเรื่องที่กาลังศึกษาด้วย

นอกจากนี้การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ พบว่า การพัฒนารูปแบบอาจมีขั้นตอนการดำเนินงานแตกต่างกันออกไป แต่โดยทั่วไปแล้วอาจแบ่งออกเป็น 2 ตอนใหญ่ๆ คือการสร้างรูปแบบ (Construct) และการหาความตรง (Validity) ของรูปแบบส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนว่ามีการดำเนินการอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ

นอกจากนี้ นิคม ทาแดง (2536) ได้เสนอหลักการสร้างรูปแบบนั้นเป็นกระบวนพิจารณา ทบทวนและสร้างจากส่วนใหญ่สู่ส่วนย่อยหรือ จากส่วนย่อยแล้วเชื่อมโยงเป็นระบบใหญ่ ทั้งนี้ รูปแบบแต่ละประเภทมีขั้นตอนการสร้างโดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ค้นหาระบบย่อยจากข้อมูลและสารสนเทศในการวิเคราะห์ระบบพร้อมกับปัจจัยนำเข้า ผลลัพธ์และบูรณภาพของแต่ละระบบย่อยหรือกลุ่มของระบบย่อยมโนทัศน์

2. เชื่อมต่อเส้นแสดงทิศทางของปัจจัยนำเข้า ผลลัพธ์และ ผลลัพธ์/ปัจจัยนำเข้า ของแต่ละระบบหรือกลุ่มระบบย่อย ซึ่งข้อมูลและสารนเทศเหล่านี้จะได้มา จากผลของการสังเคราะห์ระบบเป็นส่วนมาก

3. เชื่อมโยงระบบย่อยเป็นกลุ่มระบบย่อย และเชื่อมโยงกลุ่มระบบย่อยเป็นเครือข่าย

4. จัดลำดับและตำแหน่งของระบบย่อยเพื่อให้เส้นวิถีระบบที่แสดงทิศทางและระหว่างระบบย่อยให้เรียบร้อย

5. ดำเนินการข้อ 2) 3) และ 4) หลายครั้งจนได้ระบบใหญ่เป็นที่พอใจ

6. พิจารณาตัดระบบย่อยหรือกลุ่มระบบย่อยที่เป็นการจัดการหรือเป็นงานตามปกติซึ่งไม่ใช่กระบวนการของระบบออก

7. จัดระบบย่อยที่เป็นปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์และผลย้อนกลับให้ลำดับและตำแหน่งที่เหมาะสมก็จะได้รูปแบบระบบที่ต้องการ ในการสร้างรูปแบบอีกตัวอย่างหนึ่งเป็นการควบคุมวิทยานิพนธ์ซึ่ง บุญชม ศรีสะอาด (2545) ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบและการทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบในส่วนของการพัฒนารูปแบบ ดำเนินการโดยวิเคราะห์ลำดับขั้นของการทำวิทยานิพนธ์ หลักการเขียนรายงานวิจัย จุดบกพร่องที่มักจะพบในการทำวิทยานิพนธ์ฯลฯ แล้วนำองค์ประกอบ เหล่านั้นมาสร้างเป็นรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ตามลาดับขั้นในการทำวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 2 คือ การนำรูปแบบดังกล่าวไปทดสอบและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบการศึกษาวิเคราะห์

คัมภีร์ สุดแท้ (2553, หน้า 13-15) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก ได้กาหนดขั้นตอนไว้ดังนี้

1.ขั้นตอนการสร้างและพัฒนารูปแบบ โดยศึกษาองค์ประกอบรูปแบบ สร้างรูปแบบโดยจัดทำร่างรูปแบบ ตรวจสอบรูปแบบ ปรับปรุงรูปแบบ จัดทำคู่มือการดำเนินงานตามรูปแบบ ประเมินความเหมาะสมของคู่มือ

2.การประเมินรูปแบบ โดยการทดลองใช้รูปแบบและประเมินผลการใช้รูปแบบ การสร้างรูปแบบ (Model) นั้นเป็นกระบวนพิจารณาทบทวนและสร้างจากส่วนใหญ่สู่ส่วนย่อยหรือ จากส่วนย่อยแล้วเชื่อมโยงเป็นระบบใหญ่มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง สามารถทำนายผล ขยายผลการทำนายได้กว้างขวาง และสามารถนำไปสู่แนวคิดใหม่ ทั้งนี้ไม่มีข้อกาหนดที่ตายตัวว่าจะต้องทำอย่างไรบ้าง แต่โดยทั่วไปจะเริ่มต้นจากการหาองค์ประกอบ (Intensive Knowledge) เกี่ยวกับเรื่องที่เราจะสร้างรูปแบบให้ชัดเจน จากนั้นจึงค้นหาสมมติฐานและหลักการของรูปแบบที่จะพัฒนา โดยนำเอาข้อมูลที่ศึกษามาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ กำหนดโครงสร้างและเสนอของรูปแบบตามหลักการที่กำหนดขึ้นและนำรูปแบบที่ สร้างขึ้นไปตรวจสอบ ประเมินหาคุณภาพของรูปแบบหรือความเป็นไปได้ของรูปแบบต่อไป

การประเมินรูปแบบ

การประเมินรูปแบบ หรือการทดสอบรูปแบบ มีความสำคัญยิ่งเพราะเป็นการตรวจสอบรูปแบบนั้น ๆ ว่า มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เที่ยงตรง เชื่อถือได้เพียงใด สามารถเป็น

ตัวแทนของโครงสร้างทางความคิด หรือองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ นั้นได้หรือไม่ โดยปกติแล้วการวัดทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์มักจะประเมินรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติ ผลของการประเมินรูปแบบจะนำไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธรูปแบบนั้น ๆ และนำไปสู่การสร้างทฤษฎีใหม่ต่อไป

Maduas, Scriven and Stufflebeam (1983) ได้ให้อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินรูปแบบไว้ดังนี้

1. มีมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ เป็นลักษณะการประเมินความเป็นไปได้ในการไปปฏิบัติจริง

2. มีมาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์เป็นลักษณะการประเมินการสนองตอบต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

3. มีมาตรฐานด้านความเหมาะสม เป็นลักษณะการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและคุณธรรม

4. มีมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม เป็นลักษณะการประเมินความ น่าเชื่อถือ และได้เนื้อหาครอบคลุม ครบถ้วนตามความต้องการที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตามการประเมินรูปแบบนั้น ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับการศึกษาหรือการนำมาใช้ในงานแต่ละชนิด แต่โดยปกติแล้วในการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ จะทำการประเมินรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติหรือวิธีการเชิงปริมาณ ซึ่งต้องคำนึงถึงความถูกต้องและความเชื่อมั่นของข้อมูลตัวเลข มิฉะนั้นอาจเกิดผลเสียมากกว่าผลดีส่วนการศึกษาบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อน ก็อาจจะประเมินโดยแนวทางที่เน้นการวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง

คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี

รูปแบบที่ดีจะเปรียบเสมือนสิ่งที่จะทำให้ผู้ที่สนใจศึกษาในเรื่องใด ๆ ได้มีความเข้าใจเป็นเบื้องต้นก่อนการศึกษาในแนวลึกต่อไป เพราะรูปแบบช่วยในการสร้างทฤษฎี เช่นลดการอ้างอิงหลักฐานจำนวนมาก รูปแบบที่ดีไม่จำเป็นต้องมีรายละเอียดมาก หากแต่การเอาส่วนสำคัญบางส่วนในรายละเอียดออกไปกลับทำให้รูปแบบนั้นเป็นอันตรายได้ในทำปฏิบัติ บ่อยครั้งที่พบว่า ทฤษฎีที่สำคัญและมีชื่อเสียงหลายทฤษฎีมีรูปแบบที่ไม่สมบูรณ์ เช่น เสนอข้อเท็จจริงของทฤษฎีผิดพลาด แปลความหมายผิด เป็นต้น สิ่งเหล่านี้นักวิจัยต้องระวัง (ทำคาโอะ มิยากาวะ, คงศักดิ์ สันติพฤกษวงศ์, 1986) กล่าวว่า“รูปแบบที่ดีเปรียบเสมือนสิ่งที่จะทำให้ผู้ที่สนใจศึกษาในเรื่องนั้น ๆ ได้ มีความเข้าใจเป็นเบื้องต้นก่อนการศึกษาในแนวลึกต่อไป” ดังนั้นการสร้างรูปแบบที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่าเน้น ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบบรวม ๆ

2. รูปแบบควรนำไปสู่การพยากรณ์ผลที่ตามมา ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์โดยเมื่อทดสอบรูปแบบแล้วถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์รูปแบบนั้น ต้องถูกยกเลิกไป

3. รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน

4. รูปแบบควรนำไปสู่การสร้างแนวคิดใหม่หรือความสัมพันธ์ของเรื่องที่ศึกษาได้

5. รูปแบบในเรื่องใดจะเป็นเช่นไรขึ้นกับกรอบทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ

การสร้างและการพัฒนารูปแบบ

นักวิชาการได้กำหนดการพัฒนารูปแบบ ไว้ดังต่อไปนี้

บุญส่ง หาญพานิช (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ใน สถาบันอุดมศึกษาไทย” โดยดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวความคิด เกี่ยวกับธรรมชาติความรู้ องค์ความรู้ และการบริหารจัดการศึกษาของไทย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการ ความรู้ กระบวนการจัดการความรู้ โครงสร้างพื้นฐานของการบริหารจัดการความรู้ โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์อธิการบดี และการสอบถามผู้บริหารระดับผู้อำนวยการขึ้นไป 2) การจัดทำร่างรูปแบบการบริหารการจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยนำผลสรุปจากการวิเคราะห์สาระจากการสัมภาษณ์ อธิการบดีและจากการวิเคราะห์แบบสอบถาม นำมาสรุปเป็นข้อค้นพบเพื่อใช้เป็นฐานในการสร้างร่างรูปแบบการ บริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทยและ 3) การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการความรู้ ในสถาบันอุดมศึกษาไทยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากนั้น จึงปรับปรุงแก้ไข รูปแบบการบริหารจัดการความรู้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

วิสุทธิ์ วิจิตรพัชราภรณ์ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบ กระจายอำนาจสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารและแนวคิดทฤษฎีและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบการปฏิรูปการเรียนรูป ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ สถานศึกษาและสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบ กระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยการสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ และ 5) การปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นได้มีนักวิชาการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้กล่าวถึงในลักษณะที่คล้ายกันในภาพรวม แต่จะแตกต่างกันในรายละเอียดย่อยดังต่อไปนี้

Joyce and Weil (1986) ได้จัดประเภทของรูปแบบการสอนตามแนวคิดพื้นฐานในการเสนอรูปแบบในการบรรยายและอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ ไว้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มที่เน้นการประมวลผลข้อมูล (The Information Processing Family) เป็นรูปแบบที่เน้นการค้นหาและประมวลผลข้อมูลให้รู้ปัญหาและหาคำตอบของปัญหาและให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดและสร้างมโนทัศน์ เช่น รูปแบบการสอนมโนทัศน์ รูปแบบการสอนแบบสืบสวนทางวิทยาศาสตร์ และรูปแบบการสอนกลยุทธ์การจำ

2. กลุ่มที่เน้นตัวบุคคล (The Personal Family) เป็นรูปแบบที่เน้นการพัฒนาตัวบุคคล พัฒนาทัศนคติและค่านิยมที่ดีงาม เพื่อให้บุคคลมีความเข้าใจในตนเองดีขึ้น เช่น รูปแบบ การสอนแบบไม่สั่งการ และรูปแบบการฝึกความตระหนักรู้

3. กลุ่มที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (The Social Family) เป็นรูปแบบที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสัมพันธ์กับบุคลอื่น และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการมีส่วนร่วมโดยใช้หลักการประชาธิปไตย เช่น รูปแบบการสอนแบบสืบสอบทางสังคม และรูปแบบการสอนแบบให้ค้นคว้าเป็นกลุ่ม

4. กลุ่มที่เน้นการปรับพฤติกรรม (The Behavioral System Family) เป็นรูปแบบการฝึกความกล้าแสดงออก และรูปแบบการเรียนรู้โดยไม่มีเงื่อนไข

สรุปได้ว่า การศึกษารูปแบบและการพัฒนารูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นศาสตร์ทางด้านบริหาร สังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ หรือศาสตร์อื่น ๆ ล้วนมีประโยชน์ แต่จะมีมากหรือน้อยเพียงใดก็ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของการศึกษาและวิธีการนำไปใช้ ซึ่งจะต้องใช้ให้เหมาะสมสอดคล้องเป็นไปตามหลักเหตุผล และข้อสมมติฐานเบื้องต้นในการศึกษาด้วยเหตุนี้การพัฒนารูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ ลักษณะที่ดีของรูปแบบ ตลอดจนการพัฒนาและการประเมินรูปแบบที่มีคุณภาพ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความชำนาญและความเชี่ยวชาญพิเศษอย่างแท้จริง จึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา และก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานในศาสตร์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อองค์การ

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2553) ได้สรุปว่าการพัฒนา รูปแบบแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของ รูปแบบ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้าง หรือพัฒนารูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ผู้วิจัยอาจจะศึกษารายกรณีหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการศึกษาจะนำมาใช้กำหนด องค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้ง

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปร เหล่านั้นหรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ ดังนั้น การพัฒนารูปแบบในขั้นตอนนี้จะต้อง อาศัยหลักการของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญซึ่งโดยทั่วไปการศึกษาในขั้นตอนนี้จะมีขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เป็นร่างกรอบความคิดการวิจัย

2. การศึกษาจากบริบทจริงในขั้นตอนนี้อาจจะดำเนินการได้หลายวิธี ดังนี้

2.1 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการในปัจจุบันของหน่วยงาน โดยศึกษาความ คิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) ซึ่งวิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสอบถาม การสำรวจ การสนทนากลุ่ม เป็นต้น

2.2 การศึกษารายกรณี (Case Study) หรือพหุกรณี หน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จหรือมีแนว ปฏิบัติที่ดีในเรื่องที่ศึกษาเพื่อนำมาเป็นสารสนเทศที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบ

2.3 การศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ วิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบภายหลังที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นตอนแรกแล้ว จำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นถึงแม้จะพัฒนาโดยมี รากฐานจากทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบของบุคคลอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมาแต่ก็เป็นเพียงรูปแบบตาม สมมติฐานซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มี ประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทดลองใช้รูปแบบใน สถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบ ผู้วิจัยอาจจะปรับปรุงรูปแบบใหม่โดยการตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่าไม่มีอิทธิพลหรือมีความสำคัญ น้อยออกจากรูปแบบ

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบ ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
2. ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบ
3. ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบ
4. ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบ

การทดสอบรูปแบบ

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบก็เพื่อทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วย ข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการประมาณค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบ ดังนั้นรูปแบบที่สร้างขึ้นจึงควรมีความชัดเจนและเหมาะสมกับวิธีการตรวจสอบ โดยปกติแล้วการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์มักจะดำเนินการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทำงสถิติ ผลของการทดสอบจะนำไปสู่การยอมรับ

หรือปฏิเสธรูปแบบนั้นและนำไปสู่การสร้างทฤษฎีใหม่ต่อไป การทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบสามารถจะกระทำได้ 2 ลักษณะ กล่าวคือ

1. การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมิน Joint Committee on Standards for Educational Evaluation ได้เสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบ รูปแบบซึ่งจัดเป็น 4 หมวด (Madaus, Scriven and Stufflebeam, 1983) ดังนี้

1.1 มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

1.2 มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standard) เป็นการประเมินการสนองตอบต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

2. การทดสอบรูปแบบหรือประเมินในบางเรื่องก็ไม่สามารถกระทำได้ ด้วยข้อจำกัดของสภาพการณ์ต่าง ๆ ซึ่ง Eisner (1976)ได้เสนอแนวคิดของการทดสอบหรือประเมินโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยเห็นว่าการวิจัยทางการศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการตามหลักการทางวิทยาศาสตร์หรือเชิงปริมาณมากเกินไป และในบางเรื่องก็ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลขและรูปจึงได้ข้อเสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ดังนี้

2.1 ประเมินโดยแนวทางนี้ มิได้ประเมินโดยเน้นสัมฤทธิผลของเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบของการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal Based Model) การตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องตามรูปแบบของการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive Model) หรือการรับรองกระบวนการตัดสินใจตามรูปแบบของการประเมินอิงการตัดสินใจ (Decision Making Mode) แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกนำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวโยงกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไปแต่อาจจะผสมผสานปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจารณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน

2.2 รูปแบบการประเมินที่เป็นความเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยที่พัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าไม่อาจประเมินด้วยเครื่องมือใด และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง แนวคิดนี้ได้

นำมาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเป็นองค์ความรู้เฉพาะสาขาผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริง ๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

2.3 รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยความเชื่อถือว่าผู้ทรงวุฒินั้นเที่ยงธรรมและมีดุลยพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

2.4 รูปแบบที่ยอมให้มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามอัธยาศัยและความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกาหนดประเด็นสำคัญที่จะนำมาพิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูลตลอดจนวิธีการทำเสนอ

กล่าวโดยสรุป การทดสอบรูปแบบสามารถใช้ 2 วิธีดังกล่าว คือการประเมินตามแนวคิดของ Joint Committee on Standard for Education Evaluation และการประเมินโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตามแนวคิดของ Eisner ซึ่งเป็นวิธีที่แสดงถึงโครงสร้างความคิดโดยใช้หลักการเทียบเคียง แนวความคิด ประสบการณ์และข้อมูลในองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ

สรุปการสังเคราะห์รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ จากการศึกษา ความหมายของรูปแบบ ประเภทของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ แนวทางการสร้างรูปแบบ และการทดสอบรูปแบบ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์วิธีดำเนินการทำวิจัยรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. รูปแบบที่ใช้ในการวิจัย โดยประมวลใช้รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ประเภทรูปแบบข้อความ (Verbal Model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) ตามแนวคิดของ Smith et al (1980) รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) ตามแนวคิดของ Keeves (1988) รูปแบบเชิงภาษาตามแนวคิดของ ทิศนา แขมณี (2548, น. 7) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ และใช้ข้อความในการอธิบาย เพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้นซึ่งเป็นรูปแบบที่เป็นความคิดที่แสดงออกผ่านทางภาษา (พูดและเขียน) และรูปแบบการบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management Model) ตามแนวคิดของ Cheng (2002, pp. 56-61)

2. ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบประยุกต์ตามแนวคิดของ Steiner (1990) Keeve (1988) คัมภีร์ สุดแท้ (2553, หน้า 13) และบุญชม ศรีสะอาด (2545) โดยกาหนดเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การศึกษาองค์ประกอบเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

2.1.1 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของของโรงเรียน

2.1.2 ศึกษาตัวแบบของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่างโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1.3 นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาตัวแบบของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่าง และข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาประมวลเข้าด้วยกัน เพื่อร่างองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของของโรงเรียน

2.2 การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพของโรงเรียนและคู่มือการดำเนินการฯ ในขั้นตอนการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ มีการดำเนินการ 5 ขั้นตอนย่อยคือ

2.2.1 การร่างรูปแบบ

2.2.2 การตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยใช้แนวคิดของ Eisner (1976) โดยการการทดสอบหรือประเมินโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนวิธีทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามแนวคิดของ Joint Committee on Standards for Educational Evaluation Madaus, Scriven and Stufflebeam (1983) ใน 2 หมวด ดังนี้

2.2.2.1 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2.2.2 มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไห้ได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2.3 ปรับปรุงรูปแบบ

2.2.4 จัดทำคู่มือประกอบการดำเนินการตามรูปแบบ

2.2.5 ประเมินความเหมาะสมของคู่มือฯ

2.3 การประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน การดำเนินการวิจัยในเป็นการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลมาทดลองใช้จริง และทำการประเมินโดยการทดลองใช้จริงมีการดำเนินการดังนี้

2.3.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้รูปแบบฯ

2.3.2 สร้างความเข้าใจและชี้แจงให้บุคลากรในโรงเรียนที่ทดลองใช้

2.3.3 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบฯ

2.3.4 ประเมินผลหลังการใช้โดยใช้ผู้ที่เข้าร่วมทดลองทำการประเมินตามแนวคิดของ Eisner (1976) และประเมินตามวิธีทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามแนวคิดของ Joint Committee on Standards for Educational Evaluation Madaus, Scriven and

Stufflebeam (1983) ใน 3 หมวด คือ 1) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในในการนำไปปฏิบัติจริง 2) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการไปปฏิบัติจริง และ 3) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองตอบต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

สรุปได้ว่า รูปแบบคือสิ่งที่สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าจากแนวคิด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ และพัฒนาให้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ และกระบวนการสร้างและการทดลองใช้รูปแบบที่สร้างขึ้น กระบวนการสร้างและการทดลองดังกล่าวอาศัยกระบวนการวิจัยและพัฒนา โดยการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ สร้างรูปแบบโดยการจัดทำรูปแบบฉบับร่าง จัดทำคู่มือการคำเนินงานตามรูปแบบ ประเมินความเหมาะสมของคู่มือ ทดลองใช้รูปแบบ และประเมินผลการใช้รูปแบบ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับคู่มือการบริหารงานวิชาการ

ในการนำรูปแบบไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการจัดทำเป็นคู่มือการดำเนินงานตามรูปแบบ เพราะคู่มือเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงวิธีการในปฏิบัติ ซึ่งได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือ ดังนี้

ความหมายของคู่มือ

ในการดำเนินกิจกรรมจะต้องใช้สื่อและสื่อที่สำคัญคือ คู่มือจะเป็นสิ่งที่กำหนด จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ เนื้อหาวิธีการ สื่อ ตลอดจนการวัดผลสำเร็จของการดำเนินงาน ความหมายของคู่มือนั้นมีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน คือ

คีรีบูน จงวุฒิเวศย์และมาเรียม นิลพันธุ (2542, หน้า 14) ให้ความหมายในการจัดทำคู่มือไว้ว่า ต้องคำนึงถึงคู่มือที่สร้างขึ้นมานั้นมีความจาเป็นอย่างไร โดยคู่มือครูเป็นแหล่งของความรู้ของผู้ศึกษา และที่สำคัญคือจะเป็นตัวช่วยให้มีความเข้าใจมากขึ้น และสามารถที่จะนำไปปฏิบัติถูกต้องมากขึ้น ในการเขียนคู่มือนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ ที่จะเป็นผู้สร้างและผู้ใช้คู่มือก็ไม่จำเป็นอีกต่อไป ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญจะมีส่วนร่วมอย่างมากในการให้คำแนะนำต่าง ๆ เช่น การแก้ไขการยกตัวอย่าง เป็นต้น

ปรีชา ช้างขวัญยืน และคนอื่น ๆ (2542, หน้า 153) ได้สรุปความหมายของหนังสือคู่มือว่าเป็นหนังสือที่ใช้ควบคู่เกี่ยวกับการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ให้หนังสือเป็นแนวทำงการปฏิบัติแก่ผู้ใช้สามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

กล่าวได้ว่า คู่มือ หมายถึง หนังสือหรือเอกสารที่ให้ข้อความเกี่ยวกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้อ่าน โดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้มีความเข้าใจสามารถ ดำเนินการในเรื่องนั้นด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม หรือคือหนังสือหรือเอกสารที่ใช้ประกอบควบคู่ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเภทของคู่มือ

ปรีชา ช้างขวัญยืน และคนอื่น ๆ (2542, หน้า 127-132) อธิบายว่า โดยทั่ว ๆ ไปหนังสือคู่มือที่พบกันมี 3 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

1. คู่มือครู (Teacher's Manual or Handbook) เป็นหนังสือที่ให้แนวทางและคำแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับสาระ วิธีการ กิจกรรม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งข้อมูลอ้างอิงต่าง ๆ ปกติ มักใช้ควบคู่กับตาราเรียนหรือหนังสือเรียน เช่น คู่มือจัดกิจกรรมบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย คู่มือ ปฏิบัติการนิเวศวิทยา เป็นต้น

2. คู่มือเรียนแบบฝึกปฏิบัติ (Student's Manual or Workbook) คือหนังสือที่ผู้เรียนใช้ควบคู่กับตารางที่เรียนปกติจะประกอบไปด้วยสาระ คำสั่ง แบบฝึกหัด ปัญหาหรือคำถามที่ว่างสาหรับเขียนคำตอบและการทดสอบ ปัจจุบันคู่มือผู้เรียนไม่เพียงแต่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับหนังสือ ตำราเท่านั้น แต่อาจจะใช้เป็นคู่มือสำหรับการศึกษาควบคู่ไปกับสื่ออื่น ๆ ที่ทำหน้าที่แทนครูหรือตำรา เช่น บทเรียน วิดีทัศน์ บทเรียนทางไกล ภาพยนตร์ หรือบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น

3. คู่มือทั่วไป เป็นหนังสือที่ให้ข้อความเกี่ยวกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้มีความเข้าใจ และสามารถดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

สรุปได้ว่า คู่มือไม่ว่าจะมีกี่ประเภทส่วนมากจะเกี่ยวกับการเรียนการสอนหรือการจัดกิจกรรมเป็นคู่มือที่เสนอแนะแนวทาง เทคนิคในการดำเนินการสอนหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ ในการจัดทำคู่มือส่วนประกอบที่สำคัญๆ ที่สามารถปฏิบัติงานได้

ลักษณะของคู่มือที่ดี

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงลักษณะของคู่มือที่ดีไว้ ดังเช่น

คีรีบูน จงวุฒิเวศย์ และมาเรียม นิลพันธ์ (2542, หน้า 17-18) ได้แยกลักษณะคู่มือที่ดีเป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านเนื้อหา เนื้อหาสาระหรือรายละเอียดในคู่มือ ควรตรงกับเรื่องที่ศึกษาและ ไม่ยากเกินไปจนทำให้ไม่มีผู้สนใจจะหยิบอ่าน การดำเนินการกับเนื้อหาควรให้ความเหมาะสมกับพื้นความรู้ผู้ที่จะศึกษา ข้อมูลที่มีในคู่มือ ผู้อ่านสามารถประยุกต์ใช้ได้ เนื้อหาควรจะเหมาะสมที่จะอ้างอิงได้ ควรมีกรณีตัวอย่างประกอบในบางเรื่อง เพื่อจะได้ทำความเข้าใจง่าย และควรมีการปรับปรุงเนื้อหาของคู่มือให้ทันสมัยเสมอ

2. ด้านรูปแบบ ตัวอักษรที่ใช้ควรมีตัวโต และมีรูปแบบที่ชัดเจน อ่านง่ายเหมาะสมกับผู้ใช้ ควรมีภาพหรือตัวอย่างการประกอบเนื้อหา ลักษณะการจัดรูปเล่มควรทำให้น่าสนใจ การใช้ภาษาให้เข้าใจง่ายเหมาะสมกับผู้ใช้คู่มือ และระบบการนำเสนอควรเป็นระบบจากง่ายไปหายาก หรือเป็นเรื่องๆ ให้ชัดเจน

3. ด้านการนำเอาไปใช้ ควรระบุขั้นตอน วิธีการใช้คู่มือให้ชัดเจน มีแผนภูมิ ตาราง ตัวอย่างประกอบให้สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง มีข้อมูลเพื่อสามารถให้ประสานงานต่าง ๆ ได้สะดวก รวดเร็ว และบอกสิทธิประโยชน์ และข้อควรปฏิบัติให้เข้าใจง่าย

กล่าวได้ว่า คู่มือที่ดีต้องมีลักษณะดังนี้ มีเนื้อหาเหมาะสมตรงกับเรื่องที่ศึกษา ถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาสาระของคู่มือนั้น การจัดข้อมูลเรียงลาดับนำเสนอเป็นขั้นตอนที่เข้าใจง่าย ช่วยให้สามารถดำเนินการตามแนวทางและขั้นตอนต่าง ๆ ได้ดีและรายละเอียดของคู่มือชัดเจน ไม่ยากเกินไป

คู่มือปฏิบัติงานที่จัดทำขึ้นจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงาน ดังนี้

1. คู่มือปฏิบัติงานถือเป็นบรรทัดฐานสาหรับการปฏิบัติงานคือช่วยให้การปฏิบัติงาน เป็นไปอย่างมีเกณฑ์ ไม่ว่าใครจะเป็นผู้ปฏิบัติหรือปฏิบัติต่อใคร ทำให้เกิดแบบแผนที่ดี

2. ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

3. ใช้เป็นคู่มือใหม่ในการฝึกบุคลากรใหม่ทำให้สามารถเรียนรู้งานได้ถูกต้องรวดเร็ว

4. ช่วยลดเวลา ลดความผิดพลาดและความบกพร่องในการปฏิบัติงาน

5. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

6. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานองค์ประกอบของคู่มือ

ปรีชา ช้างขวัญยืน และคนอื่น ๆ (2542, หน้า 154-156) กล่าวถึง องค์ประกอบของคู่มือว่าควรประกอบด้วยรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือ โดยครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของคู่มือความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการใช้คู่มือ วิธีการใช้ และคำแนะนำ

2. เนื้อหาสาระ ปกติจะมีการให้เนื้อหาสาระ โดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายประกอบ และอาจมีการวิเคราะห์เนื้อหาสาระให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่กระจ่าง

3. การเตรียมการ ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับการเตรียมสถานที่ วัสดุสื่อ อุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็น การเตรียมวัสดุและการติดต่อประสานงานที่จำเป็น

4. กระบวนการ วิธีการ กิจกรรม ส่วนนี้นับว่าเป็นส่วนสำคัญของคู่มือ คู่มือจำเป็นต้องให้ข้อมูลหรือรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีดำเนินการ คำแนะนำและตัวอย่างเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะช่วยให้บรรลุผล คำถาม ตัวอย่างแบบฝึกหัด แบบปฏิบัติและสื่อต่าง ๆ ที่ใช้และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งควรทำ ไม่ควรทำ ซึ่งมักจะมาจากประสบการณ์ของผู้เขียนฯลฯ

5. การวัดและประเมินผล คู่มือที่ดีควรจะให้คำแนะนำที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน การวัดและประเมินผล นับเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกองค์ประกอบหนึ่ง คู่มือจำเป็นต้องให้รายละเอียดต่าง ๆ เช่น เครื่องมือวัดผล วิธีวัดผล และเกณฑ์การประเมินผล คู่มือครูอาจเสนอแนะเกณฑ์ใน การประเมินผล หรือให้คำแนะนำในการพัฒนาเกณฑ์เพื่อประเมิน

6. ความรู้เสริม คู่มือที่ดีจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้ และสามารถคาดคะเนได้ว่าผู้ใช้มักจะประสบปัญหาในเรื่องใด และจัดหาหรือจัดทำข้อมูลที่จะช่วยส่งเสริมความรู้อันจะทำให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา

8. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ

การเขียนคู่มือ

ในการจัดทำคู่มือส่วนประกอบที่สำคัญ ๆ สามารถปฏิบัติงานได้ ดังแนวคิดและข้อสรุปของนักวิชาการ ดังต่อไปนี้

มีผู้ให้ความหมายของการเขียนคู่มือว่าเป็น กระบวนการเขียนตาราหรือเอกสารวิชาการ ข้อควรคำนึงในการเขียนหนังสือคู่มือ

ปรีชา ช้างขวัญยืน และคนอื่น ๆ (2542, หน้า 13 -134) ประเด็นต่าง ๆ ควรครอบคลุมรายละเอียดต่าง ๆ เนื่องจากในบางครั้ง ผู้อ่านไม่สามารถสอบถามกับผู้เขียนได้โดยตรงจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงประเด็นดังต่อไปนี้ ควรระบุให้ชัดเจนว่าคู่มือนั้นเป็นคู่มือสำหรับใคร ใครเป็นผู้ใช้ กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้ใช้ได้อะไรบ้าง ควรมีส่วนนำที่จูงใจผู้ใช้ว่าคู่มือนี้จะช่วยผู้ใช้ได้อย่างไร ผู้ใช้จะได้รับประโยชน์อะไรบ้าง ควรมีส่วนที่ให้หลักการหรือความรู้ที่จำเป็น แก่ผู้ใช้คู่มือเพื่อให้ผู้ใช้คู่มือเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และควรมีส่วนที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับ การเตรียมตัว การเตรียมเครื่องมือ วัสดุและสิ่งจาเป็นในการดำเนินการที่คู่มือแนะนำ กล่าวได้ว่า คู่มือที่ดีนั้นควรมีลักษณะในประเด็นหลักๆ ดังนี้ ด้านเนื้อหาต้องถูกต้องและครอบคลุมสาระของคู่มือนั้นการจัดลำดับข้อมูลนำเสนอ เป็นขั้นตอนเข้าใจง่ายมีคำชี้แจงมีวัตถุประสงค์ชัดเจนผู้ใดอ่านแล้วสามารถนำไปปฏิบัติได้ รูปแบบของคู่มือเหมาะสมและทนต่อการใช้งาน ใช้ภาษาเหมาะสมกับผู้ใช้เข้าใจง่ายมีตัวอย่างประกอบทำให้เข้าใจง่ายขึ้น และมีแหล่งสืบค้นข้อมูลหรือหนังสืออ้างอิง

สรุปการสังเคราะห์คู่มือการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการ

จากการศึกษาองค์ประกอบของคู่มือ จากนักวิชาการต่าง ๆ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็น แนวทางการสร้างคู่มือการดำเนินงาน ตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพของโรงเรียน ประกอบด้วย บทนำ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์วิธีดำเนินการตามรูปแบบ รูปแบบการดำเนินการตามรูปแบบตามองค์ประกอบต่าง ๆ บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในการดำเนินงานตามรูปแบบ เกณฑ์การประเมินผลการใช้รูปแบบ และแบบประเมินผลการใช้รูปแบบ หลังจากนั้นนำการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการดำเนินงาน ตามรูปแบบโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสม เนื้อหาสาระ รูปแบบการพิมพ์ความสะดวกในการนำไปใช้และลักษณะทำกายภาพ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ

กล่าวได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนในการทำงาน สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ อันมีหลักการที่สำคัญๆ

หลายประการ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถให้สู่ความเป็นเลิศ มีเป้าหมายให้บุคลากร ทุกฝ่าย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมผลิตโดยคำนึงถึงคุณภาพและความประหยัด ในการบริหารงานวิชาการที่จะประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายนั้น ผู้บริหารจะต้องมีกระบวนการบริหารงานเป็นขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การดำเนินงาน การนิเทศ และการประเมินผล โดยมีรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพของโรงเรียน คือการดำเนินการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน ตามแนวคิดทฤษฎี ภาวะผู้นำทางวิชาการ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ การสร้างและ พัฒนาทีมงานการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ และภารกิจและขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพ ที่เหมาะสม มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์

2.4 แนวคิดในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ภพ เลาหไพบูลย์ (2542, หน้า 329) ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นพฤติกรรม ที่แสดงออกถึงความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ได้จากที่ไม่เคยกระทำได้ หรือกระทำได้น้อยก่อนที่จะมีการเรียนการสอนซึ่งเป็นพฤติกรรมที่วัดได้ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2546, หน้า 16) ให้ความหมายว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ว่าเป็นการประเมินสมรรถภาพของผู้เรียนจะต้องมีเครื่องมือการประเมินที่มีประสิทธิภาพทั้งวิธีการประเมินกิจกรรม เกณฑ์การประเมิน และแบบประเมินเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือการประเมินที่ผู้สอนต้องให้ความสำคัญและกำหนดสาระสำคัญของการประเมินไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อการเตรียมความพร้อมไว้ก่อนการจัดการเรียนการสอน สุวิมล ติรการนันท์ (2550, หน้า 81) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง ระดับความรู้ ความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมายที่ได้จากการเรียนรู้ในชั้นเรียน เยาวดี วิบูลศรี (2551, หน้า 16) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและประสบการณ์เรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมหรือจากการสอน จึงเป็นการตรวจสอบความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วเท่าไร มีความสามารถชนิดใด กู๊ด (Good. 1973, p. 1) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้หรือทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้ที่ได้เรียนมาแล้ว โดยได้จากการทดสอบของครูผู้สอน กนกวรรณ โพธิ์ทอง (2540: 42) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงความสำเร็จและความสามารถของบุคคลที่พัฒนาขึ้น อันเกิดจากการเรียนการสอน การฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วยความสามารถทางสมอง ความรู้ ทักษะ ความรู้สึก และค่านิยมต่าง ๆ

กรมวิชาการ (2544, หน้า 13) ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จหรือความสามารถในการกระทำใด ๆ ที่ต้องอาศัยทักษะ หรือมิฉะนั้นก็ต้องอาศัยความรอบรู้ในวิชาหนึ่งวิชาใดโดยเฉพาะ ชวาล แพรัตกุล (2552, หน้า 13) ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นความสำเร็จในด้านความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของสมอง นั่นคือสัมฤทธิ์ผลทางการ

เรียน ควรจะประกอบด้วยสิ่งสำคัญอย่างน้อย 3 สิ่ง คือ ความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพของสมองด้านต่าง ๆ

จากความหมายของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน พอสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จในด้านความรู้ ทักษะและสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน

แนวทางการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีผู้กล่าวถึงแนวทางในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้คือ Peter Senge (รศ. สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ ออนไลน์, 2560) กล่าวว่า การประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) การสร้างสรรค์ให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็งก็คือ การทำให้คนในองค์การรู้จักเรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นทีมงานที่ดีจนสามารถยกระดับผลสำเร็จขององค์การให้สูงยิ่งขึ้น ทั้งนี้ในกระบวนการพัฒนาทีมงานให้เป็นทีมงานชั้นยอดจนสามารถร่วมสร้างและร่วมขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ร่วม (Shared vision) ได้นั้น สมาชิกแต่ละคนของทีมงานจะได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่ใช้ปฏิบัติงาน เพื่อยกระดับผลงานให้สูงขึ้น และจากการมีโอกาสทำงานร่วมกันเช่นนี้ทำให้สมาชิกของทีมงานได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันพร้อมไปกับการเรียนรู้วิธีทำงานของตนให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น โดย Senge หลักการ (หรือวินัย) 5 เพื่อสร้างโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ (Learning school) ตามกรอบแนวคิดของ Senge ดังนี้

หลักการที่ 1 : ต้องพัฒนาความรอบรู้แห่งตน (Personal mastery)ของสมาชิก ความรอบรู้แห่งตน หมายความว่า ทุกคนที่อยู่ในโรงเรียนที่เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้จะต้องเข้าใจว่า ตนมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการสร้างผลงานหรือความสำเร็จของโรงเรียนโดยรวม ครูแต่ละคนจะต้องตระหนักว่า ตนต้องปฏิบัติงานในฐานะเป็นสมาชิกของทีมงานที่จะต้องร่วมกันนำพาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ตลอดจนความสำเร็จของผู้ปกครองและของชุมชนให้สูงขึ้น ความรอบรู้แห่งตน จึงหมายความว่า ครูทุกคนจะต้องมีพันธะผูกพันต่อการประกอบวิชาชีพครูของตนเยี่ยงมืออาชีพ และต้องเป็นสมาชิกที่ดี เพื่อช่วยเหลือให้ทีมงานของตนมีผลงานระดับสูงยิ่งขึ้นเท่าที่จะทำได้ ครูแต่ละคนจะต้องมีความผูกพันต่อเพื่อนร่วมงานด้วยการสร้างบรรยากาศที่ดีของที่ทำงาน และร่วมมือร่วมใจกันยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนของนักเรียนให้ดีที่สุด การสร้างความรอบรู้แห่งตนของครูก็คือ การร่วมการเรียนรู้ไปกับนักเรียน ครูจึงมีบทบาทต้องเป็นผู้เรียนรู้ (Teachers as learners) ในขณะที่ปฏิบัติงานสอนอีกด้วย

หลักการที่ 2 : ต้องมีแบบแผนความคิดอ่าน (Mental model) แบบแผนความคิดอ่าน หมายถึง ความเชื่อที่ฝังลึกอยู่ภายในบุคคล (unconscious assumptions) ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ จึงเป็นปทัสถานที่มีลักษณะไม่เป็นคำพูด (unspoken norms) แต่มีอิทธิพลในการกำหนดว่าโรงเรียนของตนจะดำเนินการต่อภารกิจต่าง ๆ อย่างไร เช่น แบบแผนความคิดอ่านของคนที่เป็นนักการศึกษา จะต้องตอบตนเองให้ได้ว่า ในฐานะที่เป็นมืออาชีพตนจะมีหลักคิดและวิธีการจัดกิจกรรมด้านการเรียนรู้ การ

สอน การบริหารพฤติกรรมบุคคลในโรงเรียน ตลอดจนการใช้ภาวะผู้นำได้อย่างไร เป็นต้น เนื่องจากแบบแผนความคิดอ่านเหล่านี้มักไม่ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาว่ามีความเหมาะสมเพียงไร มีอะไรบ้างที่โรงเรียนได้ทำ หรือมีอะไรบ้างที่ควรทำแต่ ยังไม่ได้ทำ ดังนั้นถ้าเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้แล้ว ประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นแบบแผนความคิดอ่านดังกล่าวเหล่านี้ จะถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาตรวจสอบร่วมกัน ของทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) เช่น สิ่งที่โรงเรียนเชื่อและใช้เป็นแนวทางจัดการศึกษาอยู่นั้น สอดคล้องกับสิ่งที่เป็นวิสัยทัศน์ของโรงเรียนซึ่งทุกฝ่ายร่วมกำหนดขึ้นหรือไม่ หรือนักเรียนได้รับการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพหรือไม่ และสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ปกครองและชุมชนเพียงไร ตลอดจนกฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติ และวิธีการต่าง ๆ ที่โรงเรียนใช้ดำเนินการอยู่นั้น มีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความเชื่อ วิถีชีวิต และวิสัยทัศน์ที่สังคมคาดหวังต่อโรงเรียนหรือไม่เพียงไร เป็นต้น

หลักการที่ 3 : ต้องสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Shared vision) ของโรงเรียน วิสัยทัศน์ร่วม หมายถึง ภาพในอนาคตของโรงเรียนที่ทุกคนร่วมกันวาดฝัน และปรารถนาที่จะให้เกิดขึ้นจริงกับโรงเรียนของตน วิสัยทัศน์ร่วมจึงทรงพลังที่ช่วยยึดเหนี่ยวทุกคนให้เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวขึ้น และมีความรู้สึกร่วมในเป้าหมายที่จะต้องก้าวไปให้ถึง ดังนั้นวิสัยทัศน์ร่วมจึงเป็นพลังขับเคลื่อน ให้ภารกิจทุกอย่างของโรงเรียนมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน วิสัยทัศน์ร่วมมิได้เกิดขึ้นหรือเป็นของผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ วิสัยทัศน์ร่วมที่ดีควรมีความชัดเจนทั้งเป้าหมายและแนวทางที่สามารถบรรลุได้จริง และไม่ควรเป็นเพียงแต่ข้อความสั้นๆ ที่กระชับชัดเจนดึงดูดใจเท่านั้น แต่ควรมีพลังในกำกับพฤติกรรมของบุคคลให้ปฏิบัติงานสอนได้ตรงกับความคาดหวัง อย่างมีความหวังและมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติภารกิจทั้งของส่วนตนและของทีมงานโดยเต็มความสามารถ โดยยึดหลักการทำเพื่อส่วนรวมร่วมกัน

หลักการที่ 4 : ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบทีม (Team learning) การเรียนรู้แบบทีมเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับโรงเรียนแห่งการได้โดยการใช้วิธีเสวนา (Dialogue) และวิธีอภิปรายถกปัญหา (Discussion) โดยทีมงานอาจประกอบด้วย ผู้บริหารครูผู้สอน และผู้ปกครอง มาร่วมกันถกปัญหาในประเด็นต่าง ๆที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ เช่น วิธีการจัดชั้นเรียน (Classroom structure) การจัดตารางสอน เทคนิควิธีสอน วิธีวัดผลประเมินผล วิธีจูงใจให้นักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตลอดจนการบริหารจัดการโรงเรียนในด้านต่าง ๆ

หลักการที่ 5 : พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบ (System thinking) การคิดอย่างเป็นระบบ หมายถึง ความสามารถของสมาชิกในองค์การแห่งการเรียนรู้ ที่สามารถมองเห็นองค์การในลักษณะของภาพรวมซึ่งประกอบขึ้นจากองค์ประกอบย่อยต่าง ๆ (See the forest for the trees) กล่าวคือในโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ครูจะมีแนวโน้มที่เห็นว่า การปฏิบัติงานของแต่ละคนก็ดีหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นก็ดี ล้วนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อการดำเนินภารกิจโดยรวมทั้งหมดของโรงเรียน การคิดอย่างเป็นระบบของโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ก็คือ สมาชิก จะมีทักษะในการพิจารณาเห็นความสัมพันธ์ของส่วนย่อยที่มีต่อองค์รวมของโรงเรียน และให้การยอมรับว่าถ้าการดำเนินงาน ณ จุดใดจุดหนึ่งเกิด

ปัญหาขึ้น ก็จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของจุดอื่นด้วย ตัวอย่างเช่น ถ้าการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ในชั้นเรียนหนึ่งเกิดปัญหา ย่อมส่งผลกระทบต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนตามมา หรือถ้าการเรียนการสอนให้นักเรียนมีทักษะคอมพิวเตอร์และภาษาอังกฤษเกิดปัญหา ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนแบบ E – learning ของนักเรียน เป็นต้น กล่าวโดยสรุป การคิดอย่างเป็นระบบเป็นวิธีการคิดของบุคคล ในการมองสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยกับส่วนรวม (Part – whole relationship) ทำให้แต่ละคนมองภาพรวมของโรงเรียนขณะปฏิบัติงานได้ชัดเจน

ดร.จันทมา นนทิกร (http://info.thaihealth.or.th/library/hot/12444) โดยโครงการพัฒนาโรงเรียนเข้มแข็งด้วยการจัดการความรู้ (Healthy School by Knowledge Management) มูลนิธิสถาบันวิจัย และพัฒนาการเรียนรู้ (มสวร.) ได้สังเคราะห์วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) เรื่อง การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จาก 16 โรงเรียนดีเด่นแล้วจำแนกเป็นประเด็นหลักเพื่ออธิบายวิธีปฏิบัติ ดังนี้

1. การบริหารจัดการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีวิธีการดำเนินการ

1.1การจัดการความรู้เพื่อกำหนดนโยบาย และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

1.2 การวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1.3 การกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนากระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.4 การนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร

1.5 การประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อเฝ้าระวังและติดตาม

2. วิธีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดำเนินการได้ 3 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นตามเกณฑ์ที่คาดหวัง มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1) การปรับเปลี่ยนท่าทีของครูในการจัดการเรียนรู้

2) การกาหนดเกณฑ์ที่คาดหวังและเกณฑ์การประเมินผล

3) การจัดกลุ่มผู้เรียนที่เหมาะสม

4) การกำหนดรูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม

รูปแบบที่ 2 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

1) การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนพิเศษ

2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศ

รูปแบบที่ 3 การช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การจบหลักสูตร

1) การดูแลใกล้ชิดเพื่อปรับพฤติกรรมและให้โอกาสนักเรียน

2) การเพิ่มพูนผลสัมฤทธิ์เพื่อให้ได้ตามเกณฑ์การจบหลักสูตร

Thomas Sergiovanni (1994) ได้กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยแบ่งตามด้าน ได้ดังนี้

ด้านการพัฒนาองค์การ (Developing the organization) มีกระบวนการที่เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนดังนั้นผู้นำสถานศึกษาต้องสามารถทำให้โรงเรียนได้ทำหน้าที่เป็นชุมชนแห่งวิชาชีพด้านการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติภารกิจทางวิชาชีพของสมาชิกที่เกี่ยวข้องทั้งครูผู้สอนและนักเรียน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ผู้นำสถานศึกษาจึงมีบทบาทในประเด็นต่อไปนี้

1. เสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านวัฒนธรรมของโรงเรียน (Strengthening school culture) โดยผู้นำสามารถพัฒนาวัฒนธรรมของโรงเรียนที่ฝังรากลึกด้วยค่านิยม ปทัสถาน ความเชื่อ และทัศนคติร่วมกันของสมาชิกทุกคนในองค์การที่นำไปสู่ความเอื้ออาทร (Caring) และความไว้วางใจ (Trust) ต่อกัน เพราะวัฒนธรรมของโรงเรียนจะเป็นตัวกำหนดแนวทางและบริบทต่าง ๆ ของการทำงานร่วมกันเพื่อนำไปสู่เป้าหมายเดียวกันของโรงเรียน

2. ทำการปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างองค์การของโรงเรียน (Modifying organization structure) ผู้นำสถานศึกษามีหน้าที่ต้องตรวจสอบดูแลและปรับปรุงโครงสร้างองค์การ เพื่อให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัวและสอดคล้องกับคุณลักษณะของการเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ การจัดโครงสร้างงานและการมอบหมายงานที่เน้นรูปแบบทีมงานมากขึ้น การจัดตารางเวลาของครูที่คิดให้เป็นภาระงานที่ประกอบด้วย ชั่วโมงสอน ชั่วโมงครูพบปะเพื่อปรึกษาหารือเพื่อนร่วมงาน การวางแผนการสอน การประเมินผลการเรียน การแก้ปัญหาและการพัฒนานักเรียนเฉพาะราย เป็นต้น ครูควรมีภาระงานรับผิดชอบต่อวันต่อสัปดาห์ที่ไม่หนักจนเกินไป ผู้นำต้องปรับปรุงเกณฑ์การประเมินให้ความดีความชอบที่ยึดผลการทำงานแบบทีม และต้องเป็นไปเพื่อการสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้น การปรับปรุงห้องเรียนให้เหมาะกับวิธีการสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนสูงขึ้น การปรับปรุงห้องเรียนให้เหมาะสมกับวิธีสอนของครู และวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้อื่น ๆ อย่างเพียงพอ ต้องพยายาม หาทางลดงานเชิงธุรการของครูให้น้อยลง ต้องปรับปรุงกฎเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ ที่ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้สมัยใหม่ เป็นต้น โครงสร้างองค์การของโรงเรียนจึงเป็นกรอบหลักของการปฏิบัติงาน โดยโครงสร้างอาจช่วยส่งเสริมหรืออาจกลายเป็นอุปสรรคต่อการทำหน้าที่ของครูให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ก็ได้ ผู้นำที่ชาญฉลาดจึงพยายามปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างให้มีลักษณะและเงื่อนไขเชิงบวกต่อการสอนและการเรียนรู้ของครูและนักเรียน

3. สร้างกระบวนการให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ (Building collaborative process) ผู้นำสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้การปฏิบัติภารกิจของโรงเรียนเป็นไปในลักษณะที่ให้โอกาสแก่ครูอาจารย์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่อประเด็นสำคัญที่มีผลกระทบต่อตัวครู หรือต่อการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพของครูด้วยวิธีการมีส่วนร่วมเช่นนี้ ผู้นำสามารถที่จะนำพาโรงเรียนไปสู่ผลสำเร็จตามเป้าหมายทั้งส่วนบุคคลและโรงเรียนโดยรวมได้อย่างราบรื่น

4. การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม (Managing the environment) ผู้นำ สถานศึกษาจำเป็นต้องทำงานร่วมกับตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครอง สมาชิกของชุมชน นักการเมือง ภาคธุรกิจเอกชน ตลอดจนหน่วยงานภาคราชการทั้งหลายที่แวดล้อมโรงเรียน เพื่อให้คนเหล่านี้เข้าใจ และมีภาพลักษณ์ที่เป็นบวกต่อวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของโรงเรียน และให้การสนับสนุนปัจจัยด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้จากชุมชนต่อโรงเรียน การสร้างสัมพันธภาพอันดีต่อกันกับหน่วยงานและบุคคลดังกล่าวจึงเป็นบทบาทสำคัญสาหรับผู้นำ แต่ต้องคำนึงถึงการวางตำแหน่งแห่งที่ (Positioning) ของโรงเรียนในท่ามกลางสภาพแวดล้อมดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม ไม่มากหรือน้อยเกินไป และต้องเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า แนวทางการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต้องมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ธริศร เทียบปาน (2562) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้ พบว่า ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีคุณภาพ จะส่งผลถึงความสำเร็จของการบริหารงานซึ่งมีองค์ประกอบต่าง ๆ เป็นตัวบ่งชี้ของการพัฒนารูปแบบ โดยยึดความสอดคล้องกับนโยบาย ความเป็นนิติบุคคลและสภาพสถานการณ์ในปัจจุบันของโรงเรียน ที่ปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้เป็นโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพสามารถพึ่งพาตนเองได้ เพื่อการพัฒนางานวิชาการให้มีความเจริญก้าวหน้าที่ยั่งยืนประสบผลสำเร็จนั้น ต้องอาศัยหลักการและทฤษฎีเป็นกรอบสำหรับการดำเนินงาน มีรูปแบบในการปฏิบัติที่ชัดเจน พร้อมทั้งการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียนและผู้ปกครอง ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้ทุกฝ่ายได้ร่วมกันพัฒนาให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

โชดก ปัญญาวรานนันท์ และปองสิน วิเศษศิริ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนานโยบายการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจต่อการอภิปราย 2 ประเด็นดังรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1. สภาพปัจจุบันของนโยบายและการปฏิบัติด้านการบริหารงานวิชาการผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ไม่มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร มีเพียงการปฏิบัติ ซึ่งกำหนดเป็นแผนปฏิบัติราชการเป็นเรื่อง ๆ ซึ่งจัดทำเป็นโครงการแบบปีต่อปี การที่ไม่มีการกำหนดนโยบายการบริหารงานวิชาการเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อสื่อสารทั้งสังกัดกรุงเทพมหานครคนอื่น ๆ พบว่า สถานศึกษาที่ได้สัมภาษณ์ทั้งหมดมีการติวสอบ O-Net โดยกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาเป้าหมายทั้งหมดจะจัดติว O-Net โดยจัดชั่วโมงติวเป็นชั่วโมงเสริมเช้าหรือเย็น 1 ชั่วโมงต่อวันในภาคการศึกษาปลาย สิ่งที่น่าสนใจคือ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลสอบ O-Net ลดลงอย่างต่อเนื่องกลับเป็นกลุ่มที่ให้เวลากับการติว O-Net มากกว่า เช่น การจัดติววันละ 1 ชั่ว โมงตลอดปีการศึกษา หรือสอนเนื้อหาให้ครบในภาคเรียนต้นและติว O-Net เพียงอย่างเดียวในภาคเรียนสุดท้าย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การติว O-Netอาจจะเป็นปัจจัยที่ไม่มีนัยสำคัญกับการผลสอบ O-Net ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าจะศึกษาวิจัยต่อไป

วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557) ได้ศึกษาองค์ประกอบด้านพื้นที่การเรียนรู้ของชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพครู บริบทโรงเรียนในประเทศไทยมีแนวทาการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบด้านพื้นที่การเรียนรู้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู บริบทโรงเรียนในประเทศไทย ประกอบด้วย พื้นที่กลาง คู่วิชาชีพ ทีมเรียนรู้ วงเรียนรู้ต่าง ๆ และระหว่างโรงเรียน PLC

ปองทิพย์ เทพอารีย์. (2557) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสาหรับครูประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสาหรับครูประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ วัฒนธรรมการเรียนรู้ การคิด แบบปฏิบัติที่ดี การพัฒนาเชิงวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ประสิทธิผลของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสาหรับครูประถมศึกษา พบว่า สมรรถนะเชิงวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองใช้ รวมทั้งทักษะ การเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มสูงขึ้น และผลการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ของผู้เรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นริศ แก้วศรีนวล (2556) ได้ศึกษา รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า องค์ประกอบเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ การพัฒนาทีมงานวิชาการในกระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพในสถานศึกษา และภารกิจขอบข่ายของงานวิชาการในสถานศึกษา รูปแบบที่มีความเหมาะสมจะส่งผลให้การทดลองใช้รูปแบบมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบในระดับมาก จึงส่งผลให้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีประสิทธิผล

งานวิจัยต่างประเทศ

O’ Halloran. (1996: Abstract) ได้ศึกษาการเสริมทักษะทางสังคมในการเข้าค่ายภาคฤดูร้อนของเด็กที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้ โดยการคัดเลือกเด็กและวัยรุ่นที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้จำนวน 94 คน มาเข้าค่ายในภาคฤดูร้อน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะกระบวนการสื่อสารทางสังคมของผู้ที่มีการรับรู้ด้วยตนเองได้ดีจะสูงขึ้นกว่าผู้ที่มีการรับรู้ด้วยตนเองไม่ดี และเด็กอายุ 8-13 ปี มีการรับรู้ด้วยตนเองในทักษะกระบวนการสื่อสารได้ช้า และไม่ได้นำมาใช้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต สรุปว่าโครงสร้างทางธรรมชาติที่ดีจะสนับสนุนให้เกิดการรู้สึกและการรับรู้ได้อย่างแท้จริง จะต้องเกิดก่อนที่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

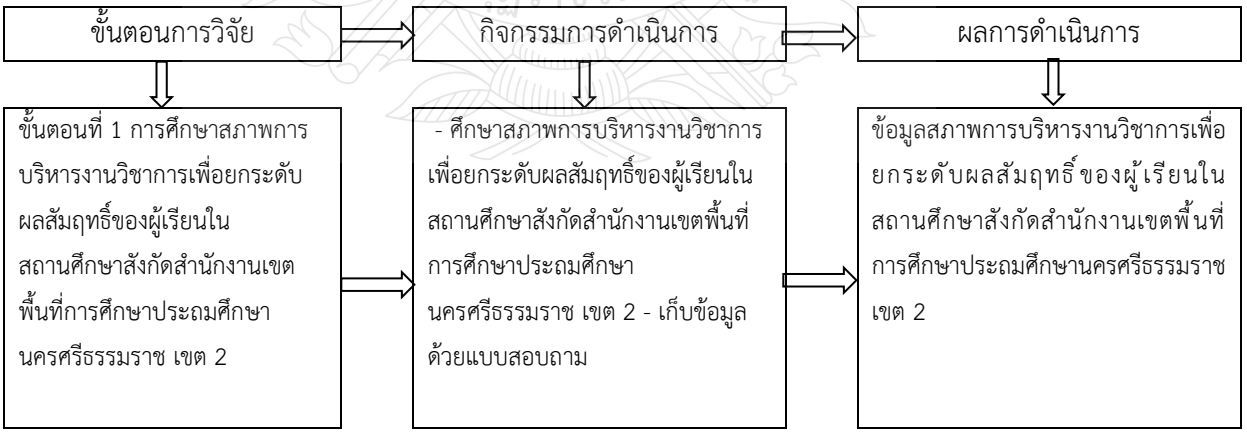
การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยผู้วิจัยแบ่งการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

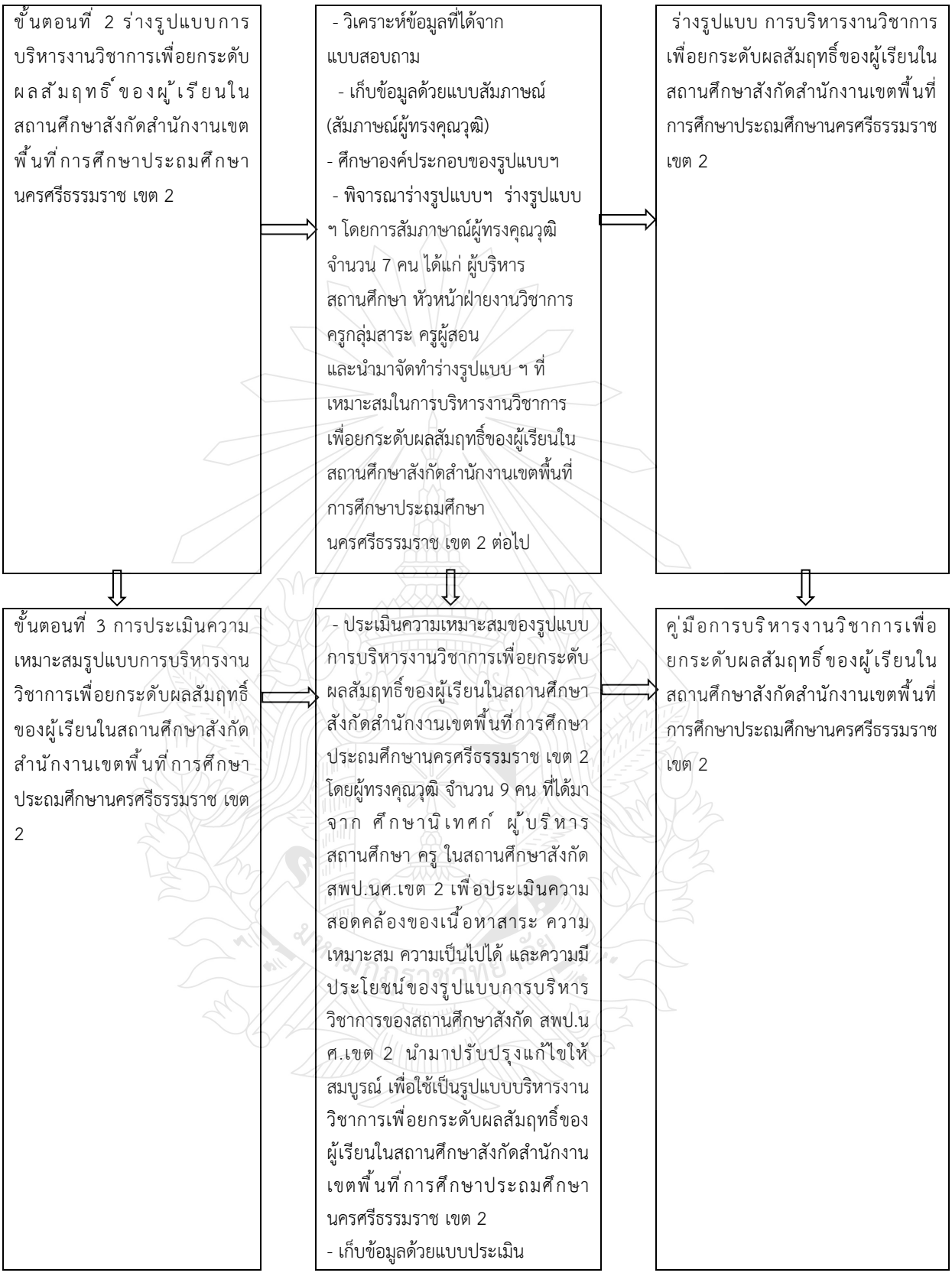
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

การดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีขั้นตอนการดำเนินการ 3 ขั้นตอนดังกล่าว มีกรอบการดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนการวิจัย กิจกรรมการดำเนินการ และผลการดำเนินการ ดังภาพ 2.1

ภาพที่ 3.1 กรอบการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

จุดมุ่งหมายของการดำเนินงานในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 1,950 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร ครูฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 320 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 43) ดำเนินการโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาสภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ขอผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 แบบ ได้แก่

1. แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ และความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) แบบลิเคอร์ท (Likert’Scale Type) (บุญธรรม กิจปรีดา บริสุทธิ์. 2551 : 317) ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง สภาพการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สภาพการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สภาพการบริหารอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สภาพการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ใช้เพื่อเก็บข้อมูลแนวปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการจากผู้บริหารสถานศึกษา ตามองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการทั้ง 17 ข้อ จากขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

3.3 วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ศึกษาเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

3.2 ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถาม

3.3 สร้างแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียด ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้านความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index : IOC) ความถูกต้องเหมาะสม และความครบถ้วนของรายการที่ถามในสิ่งที่ต้องการจะวัด ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC = 0.5 ขึ้นไป ที่แสดงว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาที่ต้องการ (สุวิมล ติรกานันท์, 2548) โดยผู้วิจัยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

เห็นว่าสอดคล้อง	ให้คะแนน	+ 1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
เห็นว่าไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	- 1

การวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คำนวณค่าตามสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) และพิจารณาเลือกข้อรายการที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00

3.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบุคลากรที่ไม่ใช่ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 30 คน นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามมาคำนวณค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha Coefficient : α) ของ Cronbach ซึ่งค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม อยู่ที่ 0.985

3.7 ปรับปรุงและจัดพิมพ์แบบสอบถาม

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งออกจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามไปยังผู้ให้ข้อมูล

4.3 ผู้วิจัยติดตามและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องเพื่อเตรียมนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัววิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยการกำหนดเกณฑ์การประเมินความคิดเห็น 5 ระดับ ของ ชูศรี วงศ์รัตนะ (2553, หน้า 69) มีความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง สภาพ/ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง สภาพ/ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง สภาพ/ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง สภาพ/ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง สภาพ/ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 ร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ขั้นตอนในการร่างรูปแบบการบริหารบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยดำเนินการร่างรูปแบบโดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 2.1 ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ เอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ แนวคิดในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ และผลที่ได้จากศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

2. พิจารณาร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

2.1 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานวิชาการที่ปฏิบัติการในโรงเรียน ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารวิชาการ จำนวน 4 คน รวมทั้งหมด จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เชิงคุณภาพ เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

2.3 วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

2.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 แล้วทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

2.3.2 ศึกษาหลักการสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

2.3.3 กำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

2.3.4 สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

2.3.5 นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและความสอดคล้องของข้อคำถามกับกรอบแนวคิด แล้ววิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องด้วยดัชนีความ สอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) และพิจารณาเลือกข้อรายการที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00

2.3.6 นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก มาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และทำการเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งและแก้ไขปรับปรุงให้เครื่องมือมีความถูกต้องและเหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง

2.3.7 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง

2.3.8 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ที่มีความสมบูรณ์เป็นฉบับจริง แล้วนำไปใช้จริงกับผู้ให้ข้อมูล

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

2.4.1 ผู้วิจัยส่งหนังสือที่ออกจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอความความร่วมมือผู้ให้สัมภาษณ์และนัดหมายผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์

2.4.2 ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ล่วงหน้าก่อนไปสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบแนวคำถามและเตรียมการตอบ

2.4.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ และจดบันทึกด้วยตนเอง และมีผู้ช่วยนักวิจัยเป็นผู้บันทึกเทป

2.4.4 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ให้ได้ครบทุกคนตามจำนวนที่ต้องการ เพื่อเตรียมนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ในแบบบันทึกการสัมภาษณ์ ตามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเหมาะสมร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

3.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ โดยทำการคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (Ordinary National Education Test) หรือ O-net ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง 3 ปีการศึกษา

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

3.3 วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการสร้างแบบประเมินและความเป็นไปได้

3.3.2 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

3.3.3 นำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 3คน เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและความสอดคล้องของข้อคำถามกับองค์ประกอบ แล้ววิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องด้วยดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) และพิจารณาเลือกข้อรายการที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00

3.3.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และทำการเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ ประเด็นคำถามที่ครอบคลุมอีกครั้งและแก้ไขปรับปรุงให้มีความถูกต้องและเหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง

3.3.5 จัดพิมพ์แบบประเมินความเหมาะสมที่มีความสมบูรณ์เป็นฉบับจริง แล้วนำไปใช้จริงกับผู้ให้ข้อมูล

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ โดยแนบแบบประเมินความเหมาะสม

3.4.2 ทำการติดตามมาจนครบถ้วนทุกฉบับ

3.4.3 รวบรวมแบบประเมินร่างรูปแบบฯ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ด้วยการหลอมรวมประเด็นข้อมูลจากแบบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ จากผู้ทรงคุณวุฒิ ตามประเด็นขององค์ประกอบ เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554, หน้า 100) และแปลความหมายของข้อมูลจากระดับคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้มากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้มาก

3 หมายถึง ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้น้อย

1 หมายถึง ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้น้อยที่สุด

ค่าคะแนนที่ได้จากความเหมาะสมแต่ละข้อมาหาค่าเฉลี่ย และแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554, หน้า 100)

4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้น้อยที่สุด

3.5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size)

$\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยเรื่องนี้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก้ ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไป คือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และ ประสบการณ์ในการทำงาน ใช้การแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) และคำนวนร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	121	37.80
2. หญิง	199	62.20
รวม	320	100.00
อายุ		
1. 20-30 ปี	59	18.40
2. 31-40 ปี	69	21.60
3. 41-50 ปี	116	36.30
4. 50 ปีขึ้นไป	76	23.80
รวม	320	100.00
วุฒิการศึกษา		
1. ปริญญาตรี	102	31.90
2. ปริญญาโท	218	68.10
รวม	320	100.00
ตำแหน่งหน้าที่		
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	93	29.10
2. ครูผู้สอน	227	70.90
รวม	320	100.00
ประสบการณ์การทำงาน		
1. ต่ำกว่า 10 ปี	111	34.7
2.11-20 ปี	133	41.6
3.21-30 ปี	64	20.0
4.มากกว่า 30 ปี	12	3.8
รวม	320	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศชาย 121 คน คิดเป็นร้อยละ 37.80 และเพศหญิง 199 คน คิดเป็นร้อยละ 62.20 มีอายุช่วง 41-50 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 36.30 ช่วงอายุ 50 ปี ขึ้นไป จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 23.80 ช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 21.60 และอายุ 20-30 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 18.40 การศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 68.10 และระดับปริญญาตรี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 31.90 เป็นครูผู้สอน จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 70.90 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 29.10 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-20 ปี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 41.60 ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 34.70 มีประสบการณ์ในการทำงาน 21-30 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 30 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

การวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	สภาพการบริหารงานวิชาการ	n = 320			แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	
1	ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ	4.65	0.35	6	มากที่สุด
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ	4.55	0.36	11	มากที่สุด
3	ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการ	4.76	0.33	1	มากที่สุด
4	ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ	4.69	0.41	3	มากที่สุด
5	ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.60	0.44	10	มากที่สุด
6	ด้านกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้	4.67	0.50	5	มากที่สุด
7	ด้านการวัดประเมินผล	4.69	0.32	3	มากที่สุด
8	ด้านการวิจัยเพื่อการพัฒนา	4.72	0.39	2	มากที่สุด
9	ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม	4.61	0.46	9	มากที่สุด
10	ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.63	0.48	8	มากที่สุด
11	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.64	0.46	7	มากที่สุด
12	ด้านการแนะแนวการศึกษา	4.68	0.43	4	มากที่สุด
13	ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ	4.54	0.59	12	มากที่สุด
14	ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.52	0.59	13	มากที่สุด
15	ด้านการประสานความร่วมมือ	4.47	0.55	14	มาก
16	ด้านการส่งเสริมสนับสนุนวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	4.40	0.61	15	มาก
รวม		**4.61**	**0.45**	**-**	**มากที่สุด**

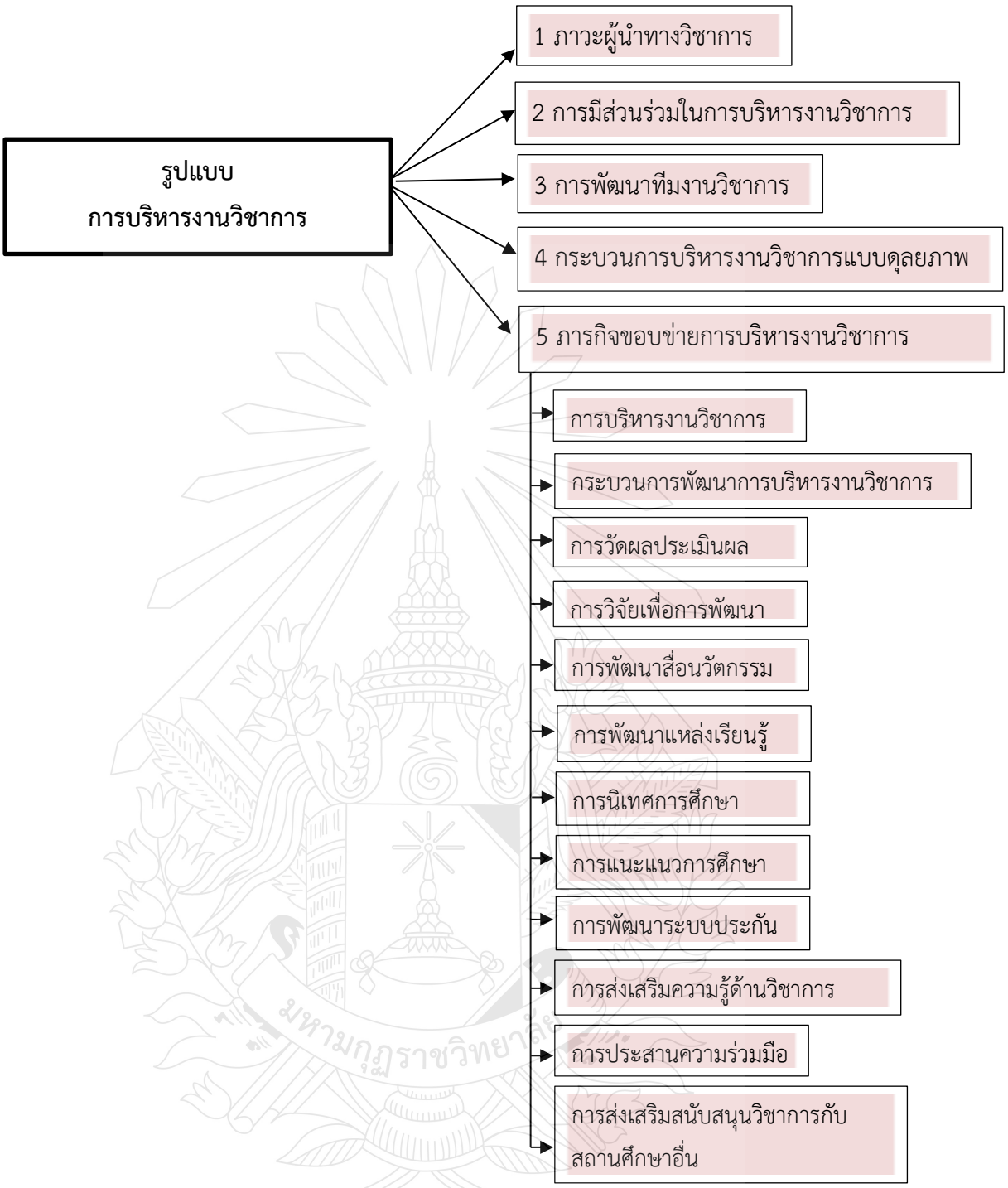
จากตารางที่ 4.2 พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.61, S.D.= 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 14 ด้าน อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการ($\overline{X}$ =4.76, S.D.= 0.33) รองลงมาคือด้านการวิจัยเพื่อการพัฒนา ($\overline{X}$ =4.72, S.D.= 0.39) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ($\overline{X}$ =4.68, S.D.= 0.43) ด้านการวัดและประเมินผล($\overline{X}$ =4.69, S.D.= 0.32) ด้านการแนะแนวการศึกษา($\overline{X}$ =4.57, S.D.= 0.34) ด้านกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.67, S.D.= 0.50)

ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ($\overline{X}$ =4.65, S.D.= 0.35) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\overline{X}$ =4.64, S.D.= 0.46) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.63, S.D.= 0.48) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม ($\overline{X}$ =4.61, S.D.= 0.46) ด้านการบริหารงานวิชาการ ($\overline{X}$ =4.60, S.D.= 0.44) ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ($\overline{X}$ =4.55, S.D.= 0.36) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ($\overline{X}$ =4.54, S.D.= 0.59) ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ($\overline{X}$ =4.52, S.D.= 0.59) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประสานความร่วมมือ ($\overline{X}$ =4.47, S.D.= 0.55) และ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ($\overline{X}$ =4.40, S.D.= 0.61)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 4 ประการ คือ การวางแผนงาน การมอบหมายงานตามความรับผิดชอบ การสร้างแรงจูงใจ และตลอดถึงการนิเทศกำกับติดตาม มีรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จเป็นแบบอย่างที่ดี ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 2) การมีส่วนร่วมของทุกคนในองค์กร ทำให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย 3) การมีส่วนร่วมในการสร้างความความสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบ และผลการศึกษา พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการ มีดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบงานและกลไก 4) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ในการพัฒนารูปแบบมีการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน 1) การสร้างรูปแบบ 2) การตรวจสอบหาคุณภาพของรูปแบบที่สร้าง 3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

1.2 การร่างรูปแบบ โดยการตรวจสอบรูปแบบ มีดังนี้ การประชุมกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความรู้เฉพาะทาง ผลการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่สามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ประกอบด้วย การบริหารหลักสูตร กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ การวัดประเมินผล การวิจัยเพื่อการพัฒนา การพัฒนาสื่อนวัตถกรรม การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกัน การส่งเสริมความรู้ทางด้านวิชาการ การประสานความร่วมมือและการส่งเสริมสนับสนุนวิชาการกับสถานศึกษาอื่น รูปแบบการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย ด้านหลักการ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านระบบงานและกลไก และด้านเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้การพัฒนารูปแบบ มีการดำเนินการร่างรูปแบบ และตรวจสอบรูปแบบเบื้องต้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบรูปแบบ และประเมินความสอดคล้องของรูปแบบ ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน ดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

ตอนที่ 2 ผลการร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

จากผลการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการใช้การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน มีข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการคือ ด้านที่ 1 ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านที่ 2 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ ด้านที่ 3 ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการในโรงเรียน ด้านที่ 4 ด้านกระบวนการบริหารวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ ด้านที่ 5 ด้านภารกิจขอบข่ายการบริหารวิชาการในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ

ข้อ 1) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบในการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำต้องกำหนดยุทธศาสตร์ทางวิชาการของโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้นำควรเป็นผู้กำหนดนโยบายในทางวิชาการของโรงเรียน มีมนุษยสัมพันธ์ดี ต่อบุคลากรในองค์กร

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการนำทำกิจกรรมทางวิชาการ

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้นำต้องเป็นนักวิชาการ มีความสุขุมรอบคอบในการตัดสินใจ มีมนุษยสัมพันธ์กับทีมงาน ผู้ปกครอง และนักเรียน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้นำควรเป็นผู้กำหนดนโยบายโดยภาพรวมและร่วมรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในองค์กรก่อนกำหนดนโยบายในทางวิชาการของโรงเรียน มีความรอบคอบ กล้าตัดสินใจ

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการเสนอแนวทางการปฏิบัติการทางวิชาการของโรงเรียน และมีความกล้าตัดสินใจ

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารหรือผู้นำควรมีลักษณะเป็นนักวิชาการออกแบบหลักการ กิจกรรม และนโยบายทางวิชาการให้กับองค์กร และบุคลากร ได้ปฏิบัติ

สรุปความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำต้องเป็นนักวิชาการ มีความสุขุมรอบคอบในการตัดสินใจ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ด้านที่ 2 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ

ข้อ 1) แนวคิดในการดำเนินงานเกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจด้านวิชาการ และกระบวนการในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการบริหารหลักสูตร

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรเป็นบุคคลที่มีอัธยาศัยดี ต่อเพื่อนร่วมงาน และบุคคลเกี่ยวข้อง

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรมีการกำหนดแหล่งเรียนรู้ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารงานวิชาการควรเป็นนักประสานงานที่ระหว่างบุคคลภาคีเครือข่ายต่าง ๆ

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารงานวิชาการเป็นนักประสานงาน มีอัธยาศัยดี

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรมีการกำหนดแหล่งเรียนรู้

สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารควรมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการบริหารหลักสูตร กำหนดแหล่ง เรียนรู้ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นนักประสานงาน มีอัธยาศัยที่ดี

ด้านที่ 3 ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการในโรงเรียน

1) แนวคิดในการดำเนินงานเกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจทางด้านวิชาการ และมีกระบวนการพัฒนาทีมงานวิชาการ

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรจัดให้มีการประชุมติดตามการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรในการดำเนินงาน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรกำหนดโครงสร้างของทีมงานให้ชัดเจนในการทำงาน เพื่อกระจายความรับผิดชอบ

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้นักเรียนได้จัดกิจกรรมไปแข่งขันกับหน่วยงานภายนอก

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรมีการมอบหมายงานชัดเจน เพื่อให้มีความรับผิดชอบที่ชัดเจน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหาร ควรดำเนินการจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อส่งเสริมผู้เรียน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรมีการประชุมติดตามการทำงานอย่างต่อเนื่อง

สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารควรมีการกำหนดโครงสร้างของทีมงาน มอบหมายงานชัดเจน จัดกิจกรรมทางวิชาการ และมีการ ประชุมติดตามการทำงานอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา อบรม สัมมนา และนักเรียนได้จัดกิจกรรมไปแข่งขันกับหน่วยงานภายนอก การพัฒนาทีมงานวิชาการ ควรทำในรูปแบบของเครือข่าย ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดและพัฒนาให้ครบองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ เจตคติที่ดีสร้างทักษะและเครือข่ายควรจะมีหลายองค์ประกอบในการพัฒนาทีมงาน มี 3 องค์ประกอบ เจตคติ ที่ดีสร้างทักษะและเครือข่าย

ด้านที่ 4 ด้านกระบวนการบริหารวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ

1) การดำเนินงานเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการตาแนวคิดดุลยภาพ

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรกำหนดการจัดการเรียนรู้โดยมุ่งสมรรถนะของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรให้เกิดดุลยภาพทุกฝ่าย

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบข้อมูลโดยทั่วถึงกัน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรกำหนดตัวชี้วัด และมาตรฐานการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบข้อมูลเพื่อความโปร่งใสในการทำงานร่วมกัน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรกำหนดตัวชี้วัด และมาตรฐานการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรกำหนดกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรกำหนดตัวชี้วัด และมาตรฐานการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน

สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารควรมีการบริหารจัดการด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ กำหนดมาตรฐานตัวชี้วัด สมรรถนะของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรให้เกิดดุลยภาพ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบข้อมูล เพื่อความโปร่งใสในการทำงานร่วมกัน

ด้านที่ 5 ด้านภารกิจขอบข่ายการบริหารวิชาการในโรงเรียน

1) การดำเนินงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามภารกิจและขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรมีการบริหารงานวิชาการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมตามสภาพและบริบทของโรงเรียน จัดทำระบบสารสนเทศให้เกิดประโยชน์ ง่ายต่อการเรียกใช้ข้อมูล การส่งเสริมสนับสนุนวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายตามการจัดสรรของเขตการศึกษาและพยายามร่วมมืออย่างดีกับทุกภาคีเครือข่าย ส่งนักเรียน ครู เข้าร่วมกิจกรรม อบรม พัฒนา เพื่อเพิ่มศักยภาพของนักเรียนกับสถานศึกษาอื่น และองค์กรอื่น ๆ

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรมีกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ส่งเสริมให้จัดหาแหล่งเรียนรู้มากขึ้น และสร้างนวัตกรรมการสอนใหม่ๆ อยู่เสมอ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรจัดให้มีการวัดประเมินผล การใช้วิธีวัดหลายๆ วิธี วัดให้ครอบคลุมตัวชี้วัด สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการวัดผลตามสภาพจริงและหลากหลาย ขึ้นอยู่กับธรรมชาติและวิชา การประสานความร่วมมือ ควรมีสมาคมผู้ปกครองช่วยประสานงานกับผู้นำชุมชน องค์กรอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานของโรงเรียนทุกด้าน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรจัดให้มีการวิจัยเพื่อการพัฒนาจัดให้มีการวิจัยในชั้นเรียน อาจจะเป็นวิจัยหน้าเดียว เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน และการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น กำหนดให้ครูมีการวิจัยอย่างน้อยคนละ 1 เรื่อง/ปี การวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนในปัจจุบันมีความซับซ้อนในปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น มีความจำเป็นที่ครูจะต้องทำการวิจัย เพื่อหาสาเหตุและเพื่อพัฒนาการจัดเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้นโดยการแก้ปัญหาและใช้กระบวนการวิจัย การพัฒนาระบบประกัน ควรเชิญบุคคลภายนอก ชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน ความเป็นจริง เพื่อปรับปรุงงาน ปรับโครงสร้างของบุคลากรในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและภายนอกตามกรอบงานประกันคุณภาพ

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาสื่อนวัตกรรม สื่อเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมให้ครู สนับสนุนการจัดหาสื่อเทคโนโลยีและส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรมที่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหานักเรียนได้

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สำรวจแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ใกล้เคียงกับสถานศึกษา จัดให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน เสาะแสวงหาแหล่งเรียนรู้ภายนอก หรือได้จากการสืบค้นหาทางอินเทอร์เน็ตและการจัดทัศนศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรม และจัดโครงการเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน จัดให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน

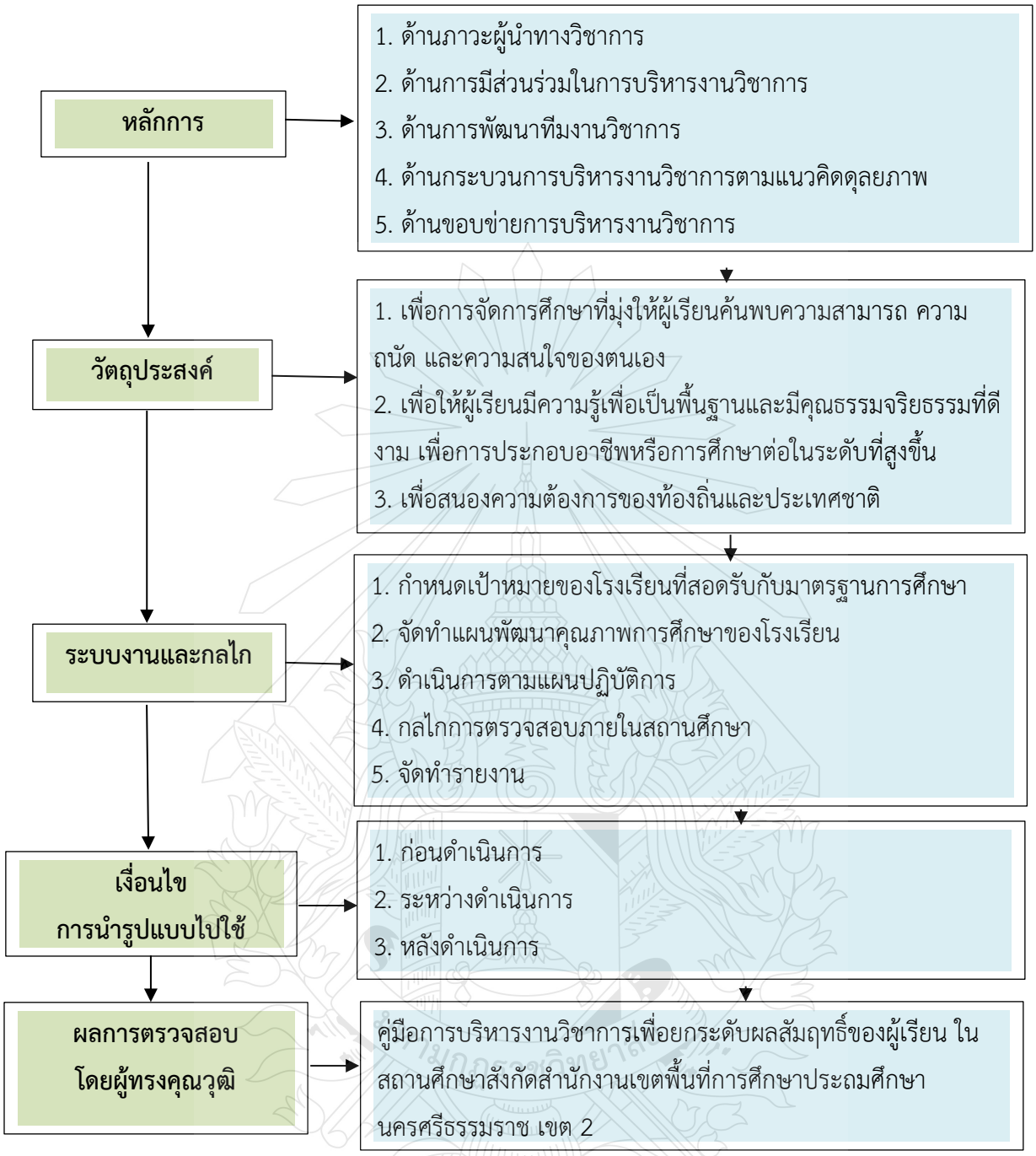
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7 เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผู้บริหารควรจัดให้มีการนิเทศการศึกษา จัดให้มีทีมนิเทศงานที่มีผู้บริหารร่วมอยู่ด้วย เป็นการนิเทศแบบกัลยาณมิตรและนำผลมาปรับปรุงพัฒนาต่อไป ให้มีการนิเทศทั้งภายในและภายนอก โดยกำหนดเวลาที่ชัดเจนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง/1 คน การแนะแนวการศึกษา สถานศึกษาจำเป็นต้องมีหน่วยงานแนะแนวการศึกษาให้บริการนักเรียนด้านการศึกษาต่อ หรือการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน เปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาแนะแนว เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง

สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารควรมีการส่งเสริม สนับสนุน การบริหารงานวิชาการ กำหนดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมตามสภาพและบริบทของโรงเรียน จัดทำระบบสารสนเทศให้เกิดประโยชน์ ง่ายต่อการเรียกใช้ข้อมูล การส่งเสริมสนับสนุนวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายตามการจัดสรรของเขตการศึกษาและพยายามร่วมมืออย่างดีกับทุกภาคีเครือข่าย ส่งนักเรียน ครู เข้าร่วมกิจกรรม อบรม พัฒนา เพื่อเพิ่มศักยภาพของนักเรียนกับสถานศึกษาอื่น และองค์กรอื่น ๆ ผู้บริหารงานวิชาการต้องมีคุณลักษณะภาวะผู้นำและต้องอ่อนน้อมถ่อมตน เพราะโรงเรียนทุกแห่ง ถ้าผู้บริหารไม่มีภาวะผู้นำทางวิชาการในการพัฒนาคุณภาพและการได้รับการยอมรับน้อย การพัฒนาทีมงานวิชาการ ควรทำในรูปแบบของเครือข่ายผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดและพัฒนาให้ครบองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ เจตคติที่ดีสร้างทักษะและเครือข่ายควรจะมีหลายองค์ประกอบในการพัฒนาทีมงาน มี 3 องค์ประกอบ เจตคติ ที่ดีสร้างทักษะและเครือข่าย การวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนในปัจจุบันมีความซับซ้อนในปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น มีความจำเป็นที่ครูจะต้องทำการวิจัย เพื่อหาสาเหตุและเพื่อพัฒนาการจัดเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้นโดยการแก้ปัญหาและใช้กระบวนการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเสนอเป็นรูปแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านที่ 2 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ ด้านที่ 3 ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการในโรงเรียน ด้านที่ 4 ด้านกระบวนการบริหารวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ ด้านที่ 5 ด้านภารกิจขอบข่ายการบริหารวิชาการในโรงเรียน

2. ผลการร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ผลการร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จากข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ได้แนวคิด สภาพปัจจุบันและปัญหาและรูปแบบข้างต้น ผู้วิจัยได้ร่างรูปแบบและให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ประเมินความสอดคล้ององค์ประกอบของรูปแบบปรับปรุงตามข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ได้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อบรรลุผลการบริหารงานวิชาการดังภาพที่ 4

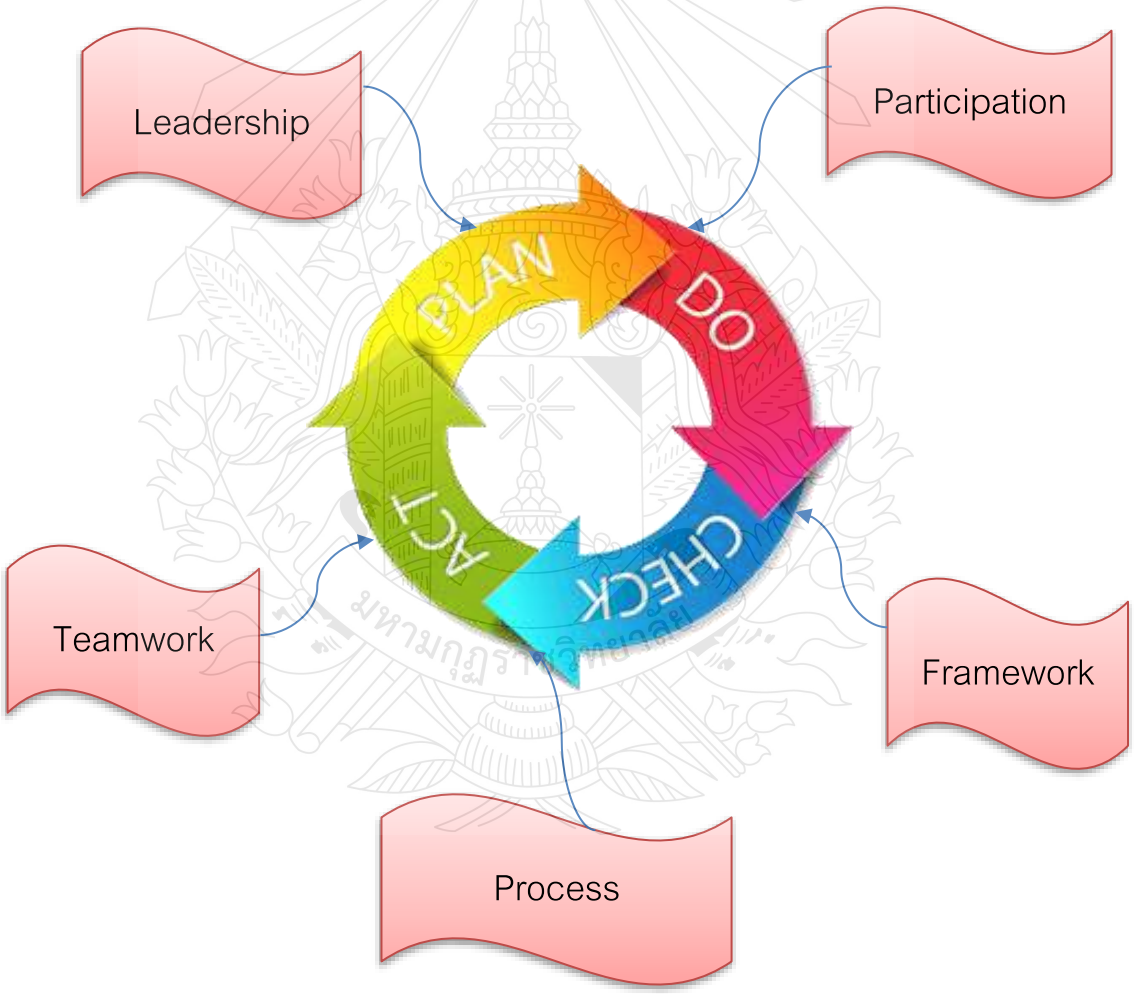

ภาพที่ 4.2 กระบวนการร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

จากภาพที่ 4.2 กระบวนการร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีองค์ประกอบและรายละเอียดของรูปแบบ มี 5 ขั้นตอนประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบงานและกลไก 4) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ และ 5) ผลการตรวจสอบรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการร่างได้รูปแบบและผลสรุปจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เสนอรูปแบบ (Model) การพัฒนาวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ในแนวทางการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) ดังภาพที่ 5

รูปแบบ (Model) การพัฒนาวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ในแนวทางการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management)

ภาพที่ 4.3 รูปแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จะกำหนดรูปแบบการพัฒนา 5 ด้าน คือ 1) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (Leadership) 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ (Participation) 3) ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการ (Teamwork) 4) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ (Process) และ 5) ด้านขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ (Framework) หรือเรียกว่า LPTPF model ในส่วนความเป็นผู้นำทางวิชาการที่จะให้งานบริหารมีความสำเร็จควรให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในหลายด้าน ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาที่เป็นทีมงานวิชาการ ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการบริหารเพื่อความเชื่อมโยงในขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ และในแต่ละองค์ประกอบมีส่วนที่จะเกื้อหนุนภายในระบบของงานทำให้งานสำเร็จ ย่อมมีความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนคือ ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการต้องให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหาร เมื่อมีส่วนร่วมแล้วย่อมก่อเกิดกระบวนการบริหารต้องอาศัยผู้นำทางวิชาการเป็นตัวขับเคลื่อน เช่นเดียวกันกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ ทุกคนต้องร่วมกันทำงานเป็นทีม จะส่งผลไปถึงขอบข่ายการบริหารวิชาการภายในและภายนอกสถานศึกษาต่อไปการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เนื่องด้วยแต่ละสถานศึกษาย่อมมีบริบทที่แตกต่างกัน จำเป็นต้องหาข้อมูลมาสนับสนุนในการกำหนดยุทธศาสตร์ของโรงเรียน เพื่อให้เกิดคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ให้ความสำคัญกับการกำหนดวิสัยทัศน์ของแต่ละโรงเรียน

ตารางที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูฝ่ายงานวิชาการ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไปคือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และ ประสบการณ์ในการทำงาน ใช้การแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) และคำนวนร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายปรากฏ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	3	33.3
2. หญิง	6	66.7
รวม	9	100.0
อายุ		
1. 20-30 ปี	0	0
2. 31-40 ปี	2	22.2
3. 41-50 ปี	5	55.6
4. 50 ปีขึ้นไป	2	22.2
รวม	9	100.0
วุฒิการศึกษา		
1. ปริญญาตรี	0	0
2. ปริญญาโท	9	100.0
รวม	9	100.00
ตำแหน่งหน้าที่		
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	4	44.4
2. ครูวิชาการ	3	33.3
3. ศึกษานิเทศก์	2	22.2
รวม	9	100.0
ประสบการณ์การทำงาน		
1. ต่ำกว่า 10 ปี	5	55.6
2.11-20 ปี	4	44.4
3.21-30 ปี	0	0
4.มากกว่า 30 ปี	0	0
รวม	9	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครูวิชาการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศชาย 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และเพศหญิง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 มีอายุช่วง 41-50 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 ช่วงอายุ 50 ปี ขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 ช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 มีการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 เป็นครูวิชาการ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และเป็นศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 11-20 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ความเหมาะสมของรูปแบบ

ความเหมาะสมของรูปแบบ		n = 9		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1	วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของรูปแบบ	4.89	0.33	มากที่สุด
2	กรอบแนวทางการพัฒนารูปแบบ	4.78	0.44	มากที่สุด
3	คำอธิบายประกอบรูปแบบ	4.89	0.33	มากที่สุด
4	ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ	4.89	0.33	มากที่สุด
5	ความเหมาะสมของภาษา	4.78	0.44	มากที่สุด
6	ความเหมาะสมในการเรียงลำดับเนื้อหา	4.78	0.44	มากที่สุด
7	ความครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2	4.78	0.44	มากที่สุด
8	องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2	4.89	0.33	มากที่สุด
9	แนวทางการประเมินผลการดำเนินงาน	4.89	0.33	มากที่สุด
10	ประโยชน์ของคู่มือการใช้รูปแบบ	4.78	0.44	มากที่สุด
	รวม	**4.84**	**0.39**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.4 พบว่าผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านความเหมะสมของรูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 10 ข้อ คือ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของรูปแบบ กรอบแนวทางการพัฒนารูปแบบ คำอธิบายประกอบรูปแบบ ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ ความเหมาะสมของภาษา ความเหมาะสมในการเรียงลำดับเนื้อหา ความครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ

การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 แนวทางการประเมินผลการดำเนินงาน ประโยชน์ของคู่มือการใช้รูปแบบตามลำดับ

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของรูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีขั้นตอนดำเนินการประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพของโรงเรียน โดยศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพ ได้กรอบแนวคิดไปจัดทำสอบถาม นำแบบสอบถามไปใช้กับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทุกโรง โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างานที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอน จากนั้นสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล เชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่าง ที่สุ่มอย่างง่ายได้ 320 คน จากประชากร 1,950 คน ขั้นตอนที่ 2 หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปจัดทำแบบสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความเชี่ยวชาญงานบริหารงานวิชาการ เพื่อร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 และ ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 สุดท้ายพัฒนารูปแบบที่ปรับปรุงแล้วไปเผยแพร่ต่อไป

5.1 สรุปผล

จากผลการวิจัย สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ผลการศึกษา สภาพปัจจุบันของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 สรุปผลการศึกษา ดังนี้ สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการดำเนินงานของโรงเรียนสอดคล้องกันในทุกประเด็นของการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำ

ทางวิชาการ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการ บริหารงานวิชาการ 3) ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการ 4) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ และ 5) ด้านขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารต้องพัฒนาโรงเรียนด้วยการกำหนดยุทธศาสตร์ของโรงเรียน ด้วยข้อมูลจากสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และการดำเนินการจะต้องจัดให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งจากภายในและภายนอกโรงเรียน และตัวแปรด้านตำแหน่งผู้อำนวยการกับตำแหน่งปฏิบัติการมีความแตกต่างกัน ด้านการกระจายอำนาจให้บุคลากรระดับต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานวิชาการ

2. ผลการร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 และตรวจสอบยืนยัน ได้ผลสรุปดังนี้ จากขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย 1) การบริหารงานวิชาการ 2) กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ 3) การวัดประเมินผล 4) การวิจัย เพื่อการพัฒนา 5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรม 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบประกัน 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือ 12) การส่งเสริมสนับสนุนวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และ 13) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาซึ่งได้จากข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้ร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีองค์ประกอบและรายละเอียดของรูปแบบ มี 5 ขั้นตอนประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบงานและกลไก 4) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ และ 5) ผลการตรวจสอบรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ในการตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ได้ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน มีตัวบ่งชี้รายการประเมินทุกองค์ประกอบ อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก ผลการศึกษาแนวทางการนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยได้เสนอรูปแบบการบริหารในรูปการบริหารเชิงกยุทธ์ (Strategic Management) และใช้การประเมินผลด้วยวงจรเดมมิ่ง PDCA จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์ การจัดประชุมกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ได้แนวทางการนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติในการเรียนการสอน การบูรณาการ การสอนความรู้คู่คุณธรรมโดยนำเสนอรูปแบบ

การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ประกอบด้วย คือ 1) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (Leadership) 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ (Participation)

3) ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการ (Teamwork) 4) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ (Process) และ 5) ด้านขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ (FRAMEWORK) หรือเรียกว่า LPTPF model ประการสำคัญผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนางานวิจัย สร้างผลงานทางวิชาการของครูให้มากขึ้น จึงจะช่วยให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนได้ดีขึ้น

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีสถานการณ์ปัจจุบันผู้บริหารได้พัฒนาโรงเรียนด้วยการกำหนดยุทธศาสตร์ของโรงเรียน ด้วยข้อมูลจากสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และการดำเนินการจะต้องจัดให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งจากภายในและภายนอกโรงเรียน สอดคล้องกับสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ (2553, น. 102) เสนอว่า บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาใช้ยุทธศาสตร์ที่หลากหลายเพื่อสนองตอบความแตกต่างทางธรรม ทักษะ ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนทร เกิดแก้ว (2541, หน้า 111) พบว่า กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้แทนกลุ่มหลายประเภทหลายระดับ ซึ่งต่างก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นมาร่วมกันทำงานโดยนำประสบการณ์ของแต่ละคน มาสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันในเรื่องนั้น และได้วางแผนหรือแนวทางปฏิบัติให้ไปถึงวิสัยทัศน์ร่วมของกลุ่ม โดยมีจิตสำนึกพันธสัญญาร่วมกันเป็นกระบวนการที่ใช้อนาคตเป็นจุดประสงค์ที่เต็มไปด้วยความระมัดระวังในการทำงาน ในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของโรงเรียนจะต้องกำหนดโครงสร้างขององค์กรให้ชัดเจน จัดตั้งทีมงาน มอบหมายงานในการดำเนินงานอย่างชัดเจน การดำเนินงานจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น จะต้องมีการจัดระบบสารสนเทศให้ง่ายต่อการใช้งาน สร้างการรับรู้ทั่วกัน เพื่อความโปร่งใสในการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมให้มีการจัดหาแหล่งเรียนรู้มากขึ้น มีการสร้างนวัตกรรมการสอนใหม่ๆ อยู่เสมอ สอดคล้องกับสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ (2553, หน้า105) ผู้เรียนควรสามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ อย่างหลากหลายและกว้างขวางที่มีอยู่ในบ้าน โรงเรียน ชุมชน และโลก ดังนั้น สื่อการเรียนรู้จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง และกำหนดให้ครูผู้สอนมีการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

2. การร่างรูปแบบการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยได้นำเสนอคู่มือการทดลองใช้เป็นรูปแบบการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้คู่มือ ลักษณะของคู่มือ วัตถุประสงค์ของคู่มือ การวัดและประเมินผล ส่วนการดำเนินงานตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมี 5 ด้าน คือ 1) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ 3) ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการ 4) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ และ 5) ด้านขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 12 ด้าน คือ 5.1) การบริหารงานวิชาการ 5.2) กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ 5.3) การวัดผลประเมินผล 5.4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5.5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรม 5.6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 5.7) การนิเทศการศึกษา 5.8) การแนะแนวการศึกษา 5.9) การพัฒนาระบบประกัน 5.10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 5.11) การประสานความร่วมมือ 5.12) การส่งเสริมสนับสนุนวิชากับสถานศึกษาอื่น ๆ และ 5.13) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน สำหรับองค์ประกอบย่อยที่ 5.13 ได้เพิ่มเติมจากข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิและข้อเสนอแนะจากแบบสัมภาษณ์ ประสงค์ให้สอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนควบคู่ไปด้วย นอกจากนี้คู่มือได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้นำไปใช้ การดำเนินการใช้คู่มือ ประกอบด้วย กระบวนการ วิธีดำเนินการ วิธีการพัฒนาพฤติกรรมที่ต้องการวัดเกณฑ์การตัดสิน ซึ่งได้กำหนดตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และจัดทำแบบประเมินการใช้คู่มือแต่ละด้านไว้ด้วย (รายละเอียดดูภาคผนวก ข) สอดคล้องกับ คีฟส์ (Keeves, 1988, p. 559) ที่ได้ให้ความหมายของคำว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างของความเกี่ยวข้องระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริง หรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของปริชาติ ชมชื่น (2555, น. 12) พบว่า ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า ควรมีองค์ประกอบหลัก คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ 3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ และ 5) แนวการประเมินรูปแบบโดยมีคำอธิบายศัพท์เฉพาะประกอบรูปแบบ พร้อมมีเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

3. การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการ กระทำโดยการนำคู่มือรูปแบบการบริหารงานวิชาการไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 9 คน ประเมินความเหมาะสม ได้ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีตัวบ่งชี้รายการประเมินทุกองค์ประกอบ อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัชรศักดิ์ สงค์ปาน (2558, น.145) พบว่า ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อบรรลุผลการ

ประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ฝั่งอันดามัน พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อบรรลุผลการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ ฝั่งอันดามัน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นต่อรายละเอียดขององค์ประกอบรูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ฝั่งอันดามันอยู่ในระดับมากและมากที่สุดอย่างเป็นเอกฉันท์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมาน อัศวภูมิ (2550, น. 9) ได้เสนอแนวทางในการตรวจสอบรูปแบบที่เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัยและพัฒนารูปแบบไว้ อาจใช้วิธีใดวิธีหนึ่งจาก 3 วิธีดังนี้ คือ 1) การตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยจะนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้นต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 15-20 คน พร้อมกับแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ตลอดจนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่าง ๆ 2) การตรวจสอบโดยการประชุมสัมมนา โดยผู้วิจัยจัดประชุมสัมมนาบุคคลที่เกี่ยวข้องผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เสร็จแล้วให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา วิพากษ์ ประเมินรูปแบบทั้งในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ และให้ข้อเสนอแนะต่อไป 3) การตรวจสอบ โดยการทดลอง โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นในสภาพจริง หรือเหตุการณ์จำลองตามแบบแผนที่ออกแบบไว้ เพื่อสังเกต รวบรวมข้อมูล และความเห็นต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงรูปแบบต่อไป นั่นแสดงว่า ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนางานวิจัย สร้างผลงานทางวิชาการของครูให้มากขึ้น จึงจะช่วยให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนได้ดีขึ้น โดยการระดมความคิดเห็นของผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้วยการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติในการเรียนการสอน การบูรณาการการสอนความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ จันจิรา ทวีพลายนต์ (2559, หน้า 164) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 และฉบับที่ 11 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมทุกกลุ่มทุกวัยอย่างเป็นองค์รวมด้านคุณธรรมจริยธรรม การนำแนวทางรูปแบบการบริหารงานวิชาการไปใช้ในแต่ละสถานศึกษา ก็จะมีความแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละสถานศึกษานั้น ๆ อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการปฏิบัติการสอนเสร็จแล้ว มีการวัดและประเมินผล เพื่อนำผลมาปรับปรุง ในกระบวนการต่าง ๆ อยู่ตลอดทุกครั้ง อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อดุลย์ สุชิรัมย์ (2555, น. 134-135) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยด้านการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 5 ตัวแปร ได้แก่ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการตรวจสอบและทบทวน และการประเมินคุณภาพการศึกษา

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2ซึ่งทำให้ทราบถึงแนวทางในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 สามารถนำคู่มือไปพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและใช้ประโยชน์กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2และหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาดังนี้

1. สถานศึกษาสามารถนำผลของการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร จัดบรรยากาศภายในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยตรง และมีการทดสอบผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

2. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 สามารถนำผลของการวิจัย ไปพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีวิชาการควบคู่คุณธรรมจริยธรรม ในการพัฒนาผู้เรียน โดยมีแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนประจำปีการศึกษา

3. ผู้บริหารสถานศึกษานำแนวทางการบริหาร เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยการนำผลจากการวิจัยไปกำหนดแนวทางในการเผยแพร่ผลงานการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เป็นการช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนได้ดี

4. ผู้บริหารสถานศึกษานำแนวทางการบริหารโดยการนำผลจากการวิจัยไปกำหนดยุทธศาสตร์ แผนงานและวิธีการบริหาร เพื่อให้ทิศทางในการบริหารจัดการมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยรูปแบบการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

2.ควรมีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการระหว่างสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 กับสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา

กาญจนา เรืองมนตรี และ ธรินธร นามวรรณ. (2554). *การบริหารวิชาการและนวัตกรรมการ จัดการเรียนรู้*. มหาสารคาม : อภิชาตการพิมพ์. กิดานันท์ มะลิทอง. (2545). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

ข้าวฟ่าง. สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2545). *รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา*. วารสารวิชาการ. 5(4): 8-12.

จันทรานี สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพ: บุ๊คพอยท์.

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์. (2543). *การปฏิรูปการเรียนรู้มุ่งสู่ผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิก.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2543). *การบริหารสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

ทิศนา แขมมณี. (2548). *รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ : ด่านสุธา.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ธนาเพรส.

บุญชม ศรีสะอาด และ สุริทอง ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเกี่ยวกับการบริการการศึกษา ในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค.

บุญชม ศรีสะอาด และ สุริทอง ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556**).** *วิธีการทางสถิติสาหรับการวิจัย เล่ม 1***.** กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ประชุม รอดประเสริฐ. (2526). *ผู้นำและพฤติกรรมการบริหาร*. กรุงเทพฯ: แผนกการพิมพ์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ปรีชา ช้างขวัญยืน และคณะ. (2542). *เทคนิคการเรียนและผลิตตำรา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, กาญจนา เรืองมนตรี. และธรินธร นามวรรณ. (2554). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม

พสุ เตชะรินทร์. (2545). *เส้นทางกลยุทธ์สู่การปฏิบัติด้วย Balanced Scorecard และ Key Performance Indicators*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภารดี อนันต์นาวี. (2553). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3) ชลบุรี: มนตรี

รติกรณ์ จงวิศาล. (2554). *มนุษยสัมพันธ์: พฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ.* (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2553). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). สงขลา : นำศิลป์โฆษณา.

วีระเดช เชื้อนาม. (2547). *เขย่า Balanced Scorecard*. กรุงเทพฯ: เฟื่องฟ้า พริ้นติ้ง.

วุฒิชัย (พระมหา) วชิรเมธี. (2552). *ภาวะผู้นาจากเนลสัน มันเดลา ถึงโอบามาแห่งทำเนียบขาว.* กรุงเทพฯ : สถาบันวิมุตตยาลัย.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2543). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน.* กรุงเทพฯ: อักษรพิพัฒน์.

สมาน อัศภูมิ. (2550). *การใช้วิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก*. อุบลราชธานี: การศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2545ข). *การบริหาร:การบริหารโดยวัตถุประสงค์ การตัดสินใจของผู้บริหารการ บริหารแบบมีส่วนร่วม: QC*. กรุงเทพฯ : ประชาอุทิศการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2545ข*). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและวิธีการกระจายอานาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550.* กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552*). การพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2554). *การศึกษานำร่องการรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค

สุนทร เกิดแก้ว. (2541). *การบริหารโครงการ.* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม. สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์. (2535). *ระเบียบวิธีวิจัยสาหรับรัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เทพรัตน์การพิมพ์.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2543). *เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ.* กรุงเทพฯ : ที พี พรินท์.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2542). การบริหารวิชาการ. กรุงเทพฯ *:* ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

อนุศักดิ์ สมิตสันต์. (2540). *การบริหารงานวิชาการ.* กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.

อาพร วิรยโกศล และคณะ. (2543). *กลยุทธ์ธุรกิจการค้าและการท่องเที่ยวชายแดนภาคใต้ของประเทศ*. วารสารวิทยาการจัดการ, 18 (1), 10

อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: เอส ดี เพลส.

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2541). *โมเดลคืออะไร.* วารสารวิชาการ, 1(3), 22.

2) วิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์ / รายงานการวิจัย

กฤษฎา กัลปดี. (2559). *การพัฒนาระบบการบริหารผลการปฏิบัติงานทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

กุลชญา เที่ยงตรง. (2550). *การบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดการปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนเทศบาล เขตภาคการศึกษา 5*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สานักงาน. (2553). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์ดี.

กิตติภพ ถาวร. (2559). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบทีมงานในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนชุมชนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) สังกัดเทศบาลนครพนม*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

คัมภีร์ สุดแท้. (2553). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

คีรีบูน จงวุฒิเวศย์ และมาเรียม นิลพันธุ. (2542). *รายงานการวิจัยการศึกษาและการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน อาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมนครปฐม*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

จันจิรา ทวีพลายนต์. (2559). *การจัดการศึกษาแบบคุณธรรมนาความรู้ : กรณีศึกษาโรงเรียน สัตยาใส*. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2(2), 162-171.

จันจิรา น้ำขาว. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6*. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร

จิราพร เปี้ยสินธุ. (2554). *การตลาดธุรกิจอัจย์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.

ชนายุทธ์ คำเกลี้ยง. (2551). *การศึกษาการบริหารงานแบบคุณภาพของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, สุรินทร์.

ชุมศักดิ์ อิททร์รักษ์. (2551). *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ดุสิต ทิวถนอม. (2540). *การนิเทศการศึกษา : หลักการและแนวปฏิบัติ*. นครปฐม : ภาควิชา การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เตือนใจ รักษาพงศ์. (2551). *การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ทวีศักดิ์ อาลา. (2551). *การริหารโรงเรียนเอกชนนิติบุคคล*. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.

ทิศนา แขมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีนักเรียนระดับประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏ.

ธนา โด่งพิมาย (2561). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง*. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ธีระพร อายุวัฒน์. (2552). *แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). *การพัฒนารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

นริศ แก้วศรีนวล. (2556). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำการจัดการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.

นิคม ทาแดง. (2536). หน่วยที่ 5 การสร้างแบบจำลองระบบการศึกษา. ในประมวลสาระชุดวิชาการจัดระบบทางการศึกษา. หน่วยที่ 3-6.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นิคม ลนขุนทด. (2551). *การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

นิรัชกร ทองน้อย. (2556). *การพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2553). *รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนัก พัฒนาการศึกษา เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและผู้นำการเปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัย อิสเทิร์นเอเชีย, ปทุมธานี.

บุญส่ง หาญพานิช. (2546). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในถาบันอุดมศึกษาไทย.* วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เบญจพร แก้วมีศรี. (2545). *การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ปริชาติ ชมชื่น. (2555). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผล ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตร ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.

เพชริน สงค์ประเสริฐ. (2550). *การพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการที่เน้นการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

ภูมิพัทธ เรืองแหล่. (2558). *การพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

รักสุชญา วราหะ. (2552). *การนาเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.

วรรณรัตน์ วัฒนานิมิตกุล. (2548). *การใช้ Balance Scorecard ในการบริหารงานเพื่อการพัฒนางาน ในมหาวิทยาลัย.* บทความในการประชุมทางวิชาการ สสอ ในประเทศไทยครั้งที่ 11

วัชรศักดิ์ สงค์ปาน. (2558). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อบรรลุผลการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ฝั่งอันดามัน.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา

วิบูลย์ลักษณ์ ปรียาวงศากุล. (2551). *การพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข.* วารสารการพยาบาลและ การศึกษา 1(2). 82-98.

วิภาวดี ชีวะผลาบูรณ์. (2553). *รูปแบบการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน, กรุงเทพฯ.

ศิริกุล นามศิริ. (2550). *การพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กด้วยหลักการบูรณาการ: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

ศิริพร ทาทราย. (2552). *ปัญหาและแนวทางการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

สมกิต บุญยะโพธิ์. (2555). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ*. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม. สมยศ นาวีการ. (2545ก). การบริหาร (Management). กรุงเทพฯ: บรรณกิจ

สราวุธ สุตะวงศ์. (2553). *การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับ มัธยมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.

สำเริง อ่อนสัมพันธ์. (2550). *ระบบการควบคุมทางการบริหารโรงเรียนในฝันโดยใช้การบริหาร แบบสมดุล.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, พิษณุโลก.

สุทธิพรรณ วรดิลก. (2553). *การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาสาหรับสถาบันอุดมศึกษาตามแนวคิดดุลยภาพ*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

โสภา วงศ์นาคเพ็ชร์. (2553). *การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

อดุลย์ สุชิรัมย์. (2555). *การพัฒนาโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.

อุมา ศึกษา. (2550). *แนวทางในการนา Balance Scorecard มาใช้ในการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยบัณฑิตศึกษา การจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

อุมาพร ชิณแสน. (2559). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน สำหรับสถานศึกษาสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3.* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม

Blasé and Blasé, J. (2002). *The dark side of Leadership : Teacher perspectives of principal mistreatment Quaterty*, 38 (5), 671-727.

Cheng. C. (2002). *Leadership and Stratigy*. In Bush,T. and Bell, L(Eds) The principle and practice of education management (pp. 51-69). londnm:Paul Chapman Publishing. rough Specificity, World Development.8 (Ma)

Chester.N.M. (1996). *An Introduction to school –Base Management : A mechanism for Department*. Washington : Flamer Press.

Eisner, E. (1976). *Educatio Connoisseiship and Criticism*: Their Form and Function in Educatio

2. ภาษาอังกฤษ

Evaluatio. Journal of Aesthetic Education. Gibson,J. L. (2000). *Organizations: Behavior Structure,Process.6th ed*.Texas Business Publications.

Keeves, P.J. (1988). *Educational researc*h. Methodology. and measurement: An international handbook. Oxford : Pergamon.

Keeves,p. J. (1988). *Educational research, methodology*, and measurement:

leadership. (pp. 253-278). *Clearinghouse of Eaucatoinal Manag*ement. Eugene,Oregon.

Yamada, A. T .(2000). *Elementary school principals,perceptions of responsibilities And competencies for International Leade*rship. Ed.D Dissertaion, Eaculty of the Graduate school. University of the Pacific Stockton. California.

Yukl, G. A. (1997). *Leadership in Organiza*tions. Engle Wood Cliffs,NJ : Prentice Hall. 133

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

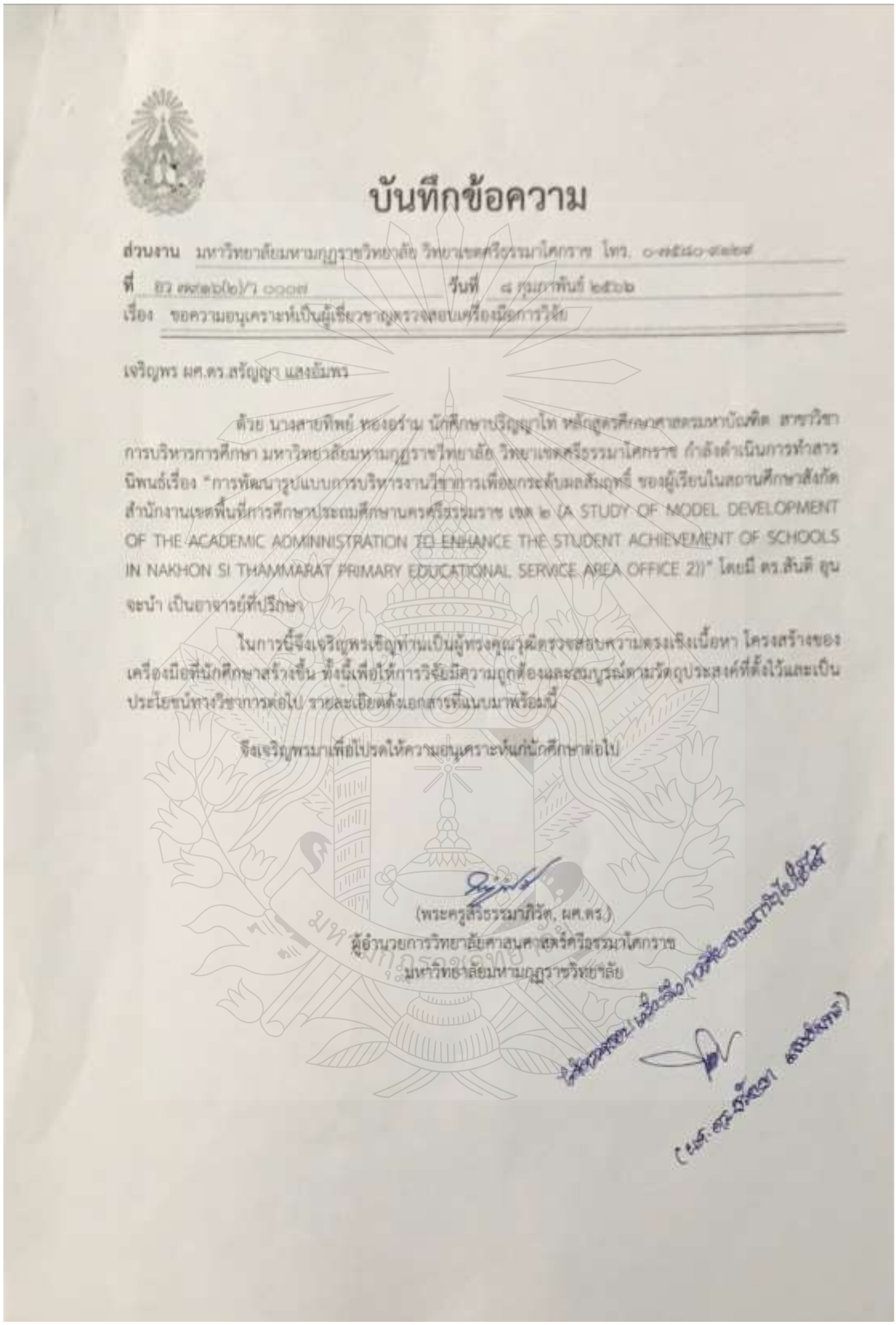
1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สรัญญา แสงอัมพร ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต(ศษ.ด.)
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกศริน มนูญผล ผู้เชี่ยวชาญด้าน การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
ตำแหน่งอาจารย์ประจำหลักสูตร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต(กศ.ด.)
การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

3. นายสุทิน บุษบา ผู้เชี่ยวชาญด้าน การบริหารการศึกษา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต(ศษ.ม.)
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๔๐-๘๑๒๙

ที่ ธว ๗๘๒๑(๒)/ว ๐๐๐๙ **วันที่** ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ผศ.ดร.สรัญญา แสงยัมพร

ด้วย นางสายทิพย์ ทองอร่าม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ (A STUDY OF MODEL DEVELOPMENT OF THE ACADEMIC ADMININISTRATION TO ENHANCE THE STUDENT ACHIEVEMENT OF SCHOOLS IN NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2))" โดยมี ดร.สันติ อุนจะนำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

(พระครูสังฆรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(ผศ.ดร.จิตติมา สถนสังฆ)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๔๐-๘๓๒๙

ที่ ยว ๗๗๓๒(๒)/ว ๐๐๐๙ **วันที่** ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

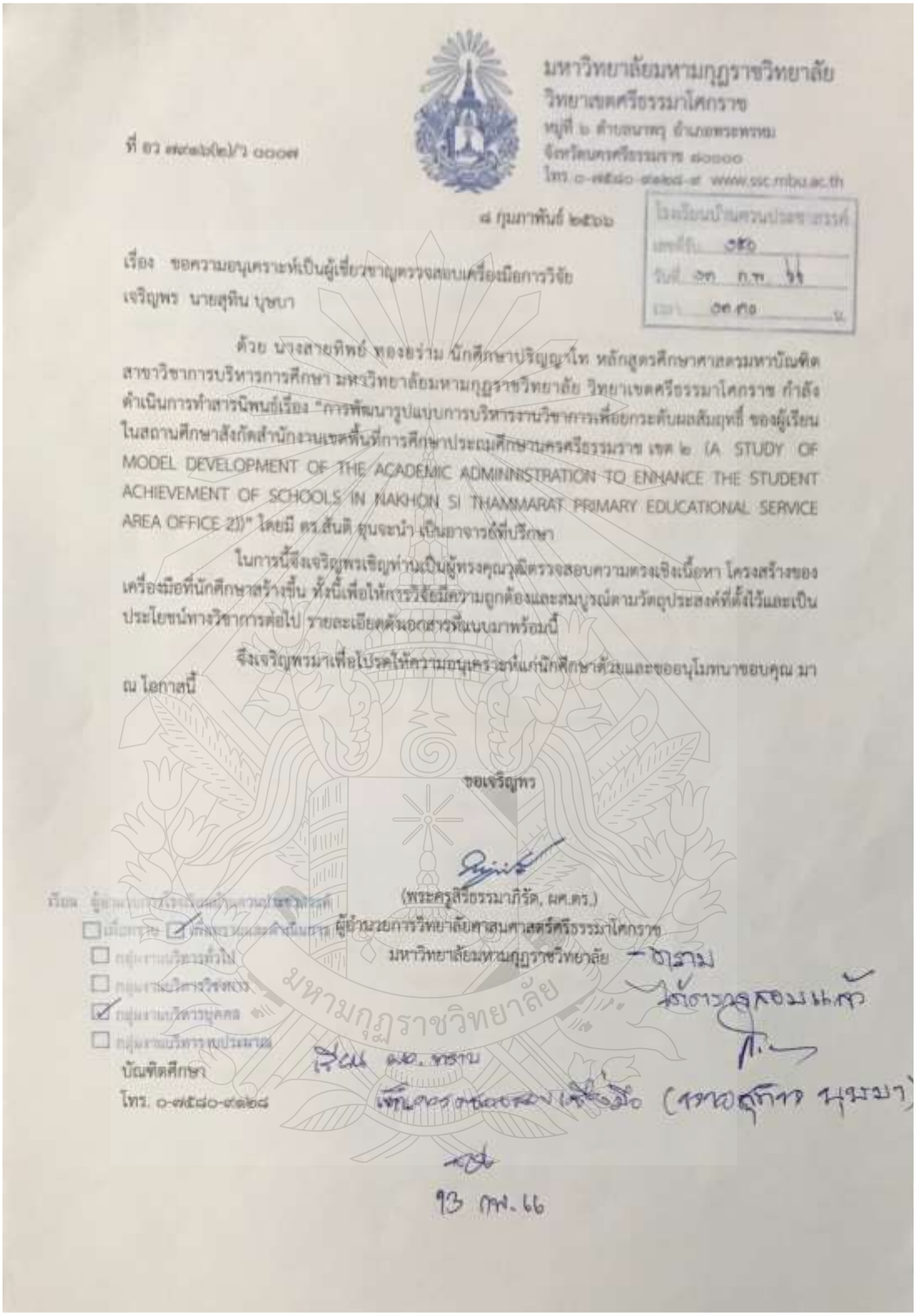
เจริญพร ผศ.ดร.เกศริน มนูญผล

ด้วย นายสายทิพย์ ทองอร่าม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ (A STUDY OF MODEL DEVELOPMENT OF THE ACADEMIC ADMINNISTRATION TO ENHANCE THE STUDENT ACHIEVEMENT OF SCHOOLS IN NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE ๒)" โดยมี ดร.สันติ อุนจะนำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาหลุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร ๐-๗๕๔๐-๘๑๑๘ เว็บไซต์ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ ฮว ๗๗๑๖(๒)/ว ๐๐๐๗

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

โรงเรียนบ้านควนประชาสรรค์
เลขที่รับ ๐๕๐
วันที่ ๑๓ ก.พ. ๖๖
เวลา ๑๓.๓๐ น.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร นายสุทิน บุษบา

ด้วย นางสายทิพย์ ทองย่าม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ (A STUDY OF MODEL DEVELOPMENT OF THE ACADEMIC ADMININSTRATION TO ENHANCE THE STUDENT ACHIEVEMENT OF SCHOOLS IN NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)" โดยมี ดร.สันติ ชุนจะนำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เรียน ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ
☐ เนื้อหาฯ ☑ ภาษาฯ และด้านเทคนิค
☐ กลุ่มงานบริหารทั่วไป
☐ กลุ่มงานบริหารวิชาการ
☑ กลุ่มงานบริหารบุคคล
☐ กลุ่มงานบริหารงบประมาณ
บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๔๐-๘๑๑๘

๑๓ กพ. ๖๖

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

---

1. นายไมตรี ชูรอด	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดเสม็ดจวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
2. นายไพศาล ปลอดเทพ	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านไสใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
3. นางพรรณทิพย์ จันทรชิต	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านพอโกบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
4. นางเอมอร บุษบา	ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนหมู่บ้านป่าไม้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
5. นางสาวปราณี ศรีวัฒน์	ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนบ้านพอโกบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
6. นางอาภรณ์ นักว่อน	ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านไสใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
7. นางออนอุมา คชสิทธิ์	ครูชำนาญการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านควนประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช
8.นายถาวร ปลอดชูแก้ว	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย (ต่อ)

---

9. นางปรีดา สุทธิชาติ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
10. นายวัชรินทร์ ศรีสุขใส	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดประดิษฐาราม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
11. นายมโนห์ ต่างสี	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนองค์การสวนยาง 2 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
12. นางพรทิพย์ ศรีจันทร์	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองคล้า สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
13. นางพัชรี พลรัฐธนาสิทธิ์	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหมู่บ้านป่าไม้ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
14. นางสาวกุลรัตน์ ศรีสุขใส	ครูชำนาญการ หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ โรงเรียนวัดควนยูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
15. นางนภัทรศรณ์ ฤทธิชัย	ครูชำนาญการ หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ โรงเรียนบ้านคอกช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
16. นางสาววรงค์พร ประพันธ์บัณฑิต	ครูชำนาญการ หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ โรงเรียนบ้านหนองใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๑๐
โทร ๐-๙๕๘๐-๘๑๘๘ ต่อ ๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ ยว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๙๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจภาษาเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายไพศาล ปลอดเทพ

ด้วย นางสาวทิพย์ ทองอร่าม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ (A STUDY OF MODEL DEVELOPMENT OF THE ACADEMIC ADMINISTRATION TO ENHANCE THE STUDENT ACHIEVEMENT OF SCHOOLS IN NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE ๒)" โดยมี ดร.สันติ อุนจะนำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวทิพย์ ทองอร่าม ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (เล่มภาษาเน้) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ รับ เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขอถวายอนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๙๕๘๐-๘๑๘๘

- ยินดีตอบรับการสัมภาษณ์

(นายไพศาล ปลอดเทพ)
ผู้อำนวยการสถานศึกษาพิเศษ
๒๘ มี.ค. ๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๗๒๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๓๖(๒)/ว ๐๐๑๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เจริญพร นางพรรณทิพย์ จันทร์ชิต

ด้วย นางสายทิพย์ ทองอร่าม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ (A STUDY OF MODEL DEVELOPMENT OF THE ACADEMIC ADMINNISTRATION TO ENHANCE THE STUDENT ACHIEVEMENT OF SCHOOLS IN NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE ๒)" โดยมี ดร.สันติ อุนจะนำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสายทิพย์ ทองอร่าม ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

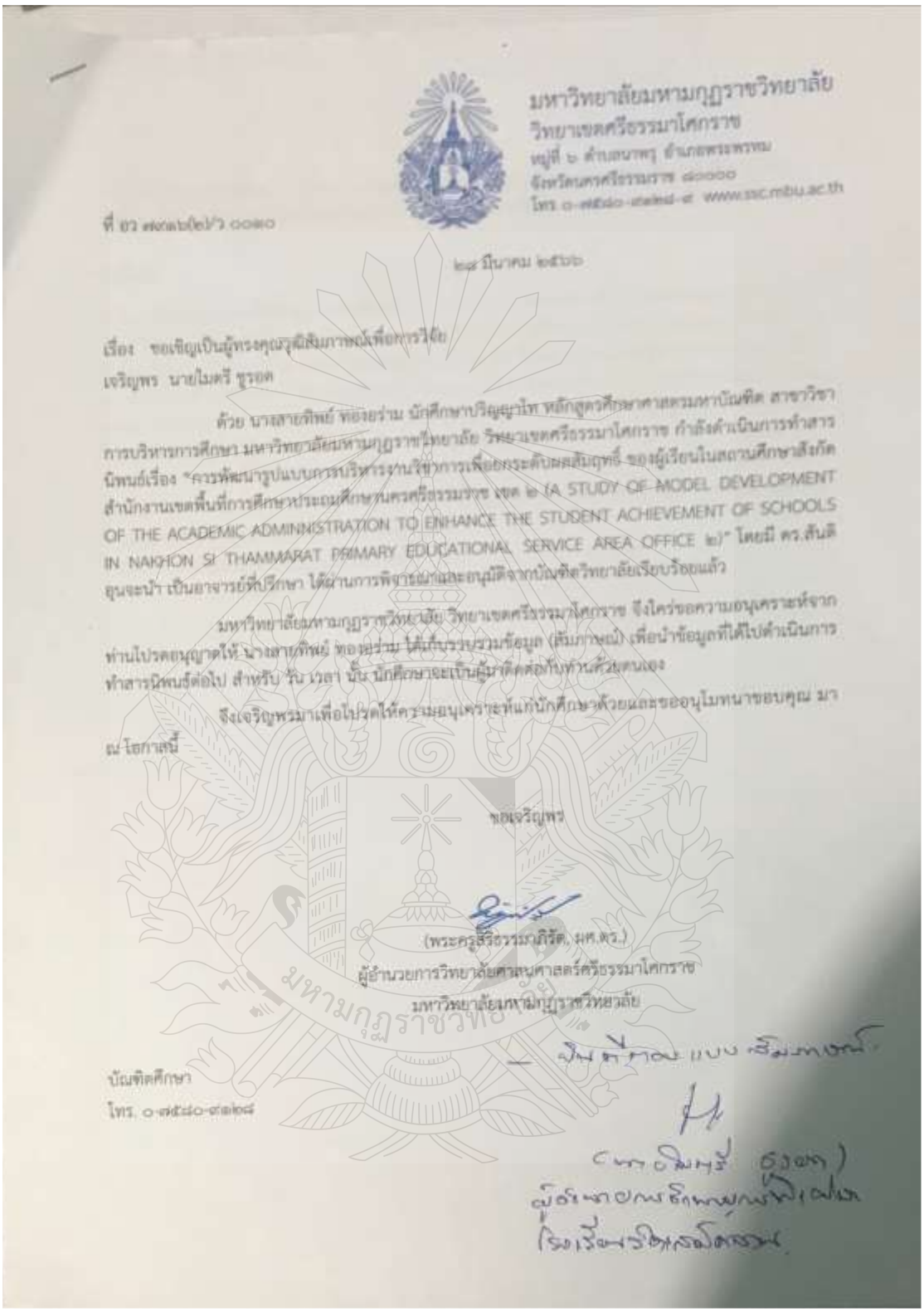
จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูศีรีธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๗๒๒๘

- ยินดีอนุโมทนาสาธุ
(นางพรรณทิพย์ จันทร์ชิต)
๑๐. ข้าราชการเกษียณ
๑๑. ม้านายโกย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร ๐-๙๕๔๐-๘๑๒๔ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๓๑๖(๒)/ว ๐๐๑๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณ์เพื่อการใช้
เจริญพร นายไมตรี ชูรอด

ด้วย นางสายทิพย์ ทองร่วม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ (A STUDY OF MODEL DEVELOPMENT OF THE ACADEMIC ADMINNISTRATION TO ENHANCE THE STUDENT ACHIEVEMENT OF SCHOOLS IN NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE ๒)" โดยมี ดร.สันติ อุนจะนำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

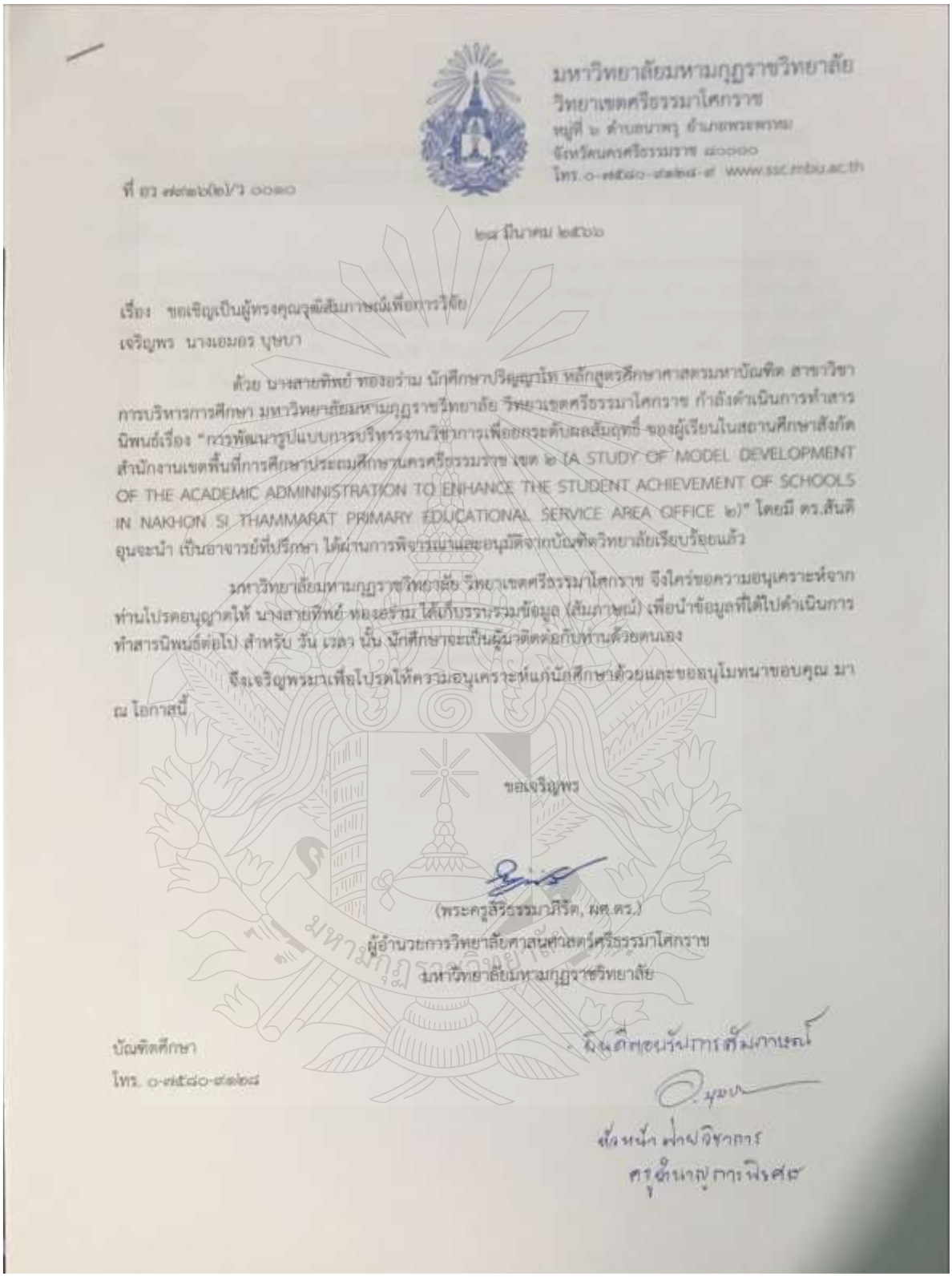
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสายทิพย์ ทองร่วม ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (เส้นภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๙๕๔๐-๘๑๒๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๒ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๘๐
โทร. ๐-๗๕๔๐-๗๑๒๘ โทรสาร ๐-๗๕๔๐-๗๑๒๘ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๗๒๖(๒)/ว ๐๐๒๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางเยมอร บุษบา

ด้วย นางสายทิพย์ ทองอร่าม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ (A STUDY OF MODEL DEVELOPMENT OF THE ACADEMIC ADMINNISTRATION TO ENHANCE THE STUDENT ACHIEVEMENT OF SCHOOLS IN NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE ๒)" โดยมี ดร.สันติ อุนจะนำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสายทิพย์ ทองอร่าม ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้นัดติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมานิวัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๔๐-๗๑๒๘

- ยินดีตอบรับการเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
ตำแหน่ง ผศ.ดร.
ครูชำนาญการพิเศษ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๒ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๗๐-๗๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ ธว ๐๔๓๒(๒)/ว ๐๐๑๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เจริญพร นางสาวปราณี ศรีวัฒน์

ด้วย นายสายพิพย์ ทองอร่าม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ (A STUDY OF MODEL DEVELOPMENT OF THE ACADEMIC ADMINISTRATION TO ENHANCE THE STUDENT ACHIEVEMENT OF SCHOOLS IN NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE ๒)" โดยมี ดร.สันติ อุนจะนำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายสายพิพย์ ทองอร่าม ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

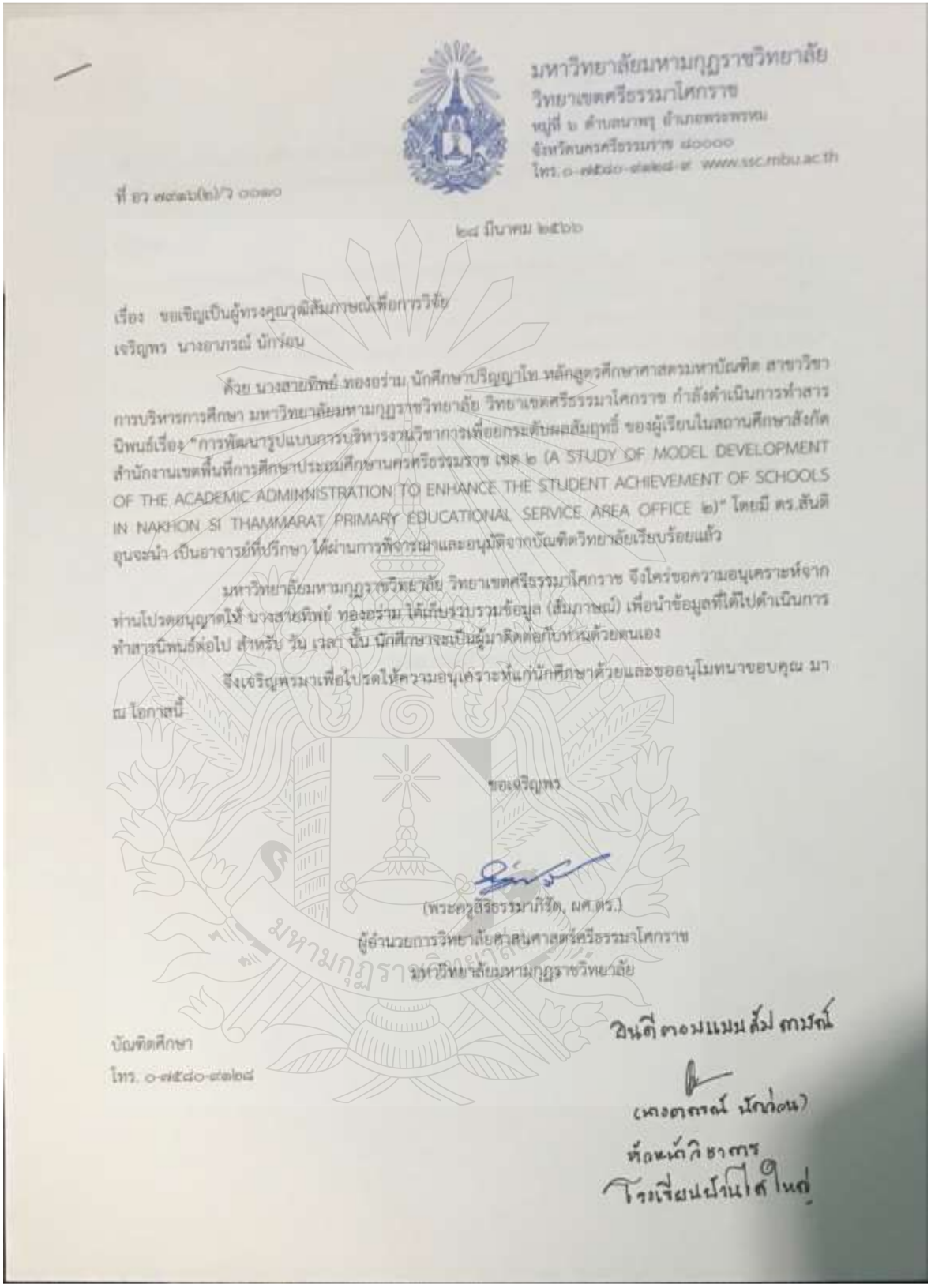
(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๗๐-๗๑๒๘

ขอนิสัตถ์ดีอีกหลายเรื่อง

(ปราณี ศรีวัฒน์)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพรหมคีรี
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๔๐-๘๗๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๐๗๖(๒)/ว ๐๐๗๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เจริญพร นางธนาภรณ์ นักร่วน

ด้วย นางสายทิพย์ ทองอร่าม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ (A STUDY OF MODEL DEVELOPMENT OF THE ACADEMIC ADMINISTRATION TO ENHANCE THE STUDENT ACHIEVEMENT OF SCHOOLS IN NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE ๒)" โดยมี ดร.สันติ อุนจะนำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสายทิพย์ ทองอร่าม ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๔๐-๘๗๒๘

สันติ ตาอุนจะนำ
(ดร.สันติ นักร่วน)
หัวหน้าวิชาการ
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๔๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ ยว ๗๑๒๖(๒)/ว ๐๐๐๙

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางปรีดา สุทธิชาติ

ด้วย นางสายทิพย์ ทองอร่าม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ (A STUDY OF MODEL DEVELOPMENT OF THE ACADEMIC ADMINNISTRATION TO ENHANCE THE STUDENT ACHIEVEMENT OF SCHOOLS IN NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)" โดยมี ดร.สันติ อุนจะนำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสายทิพย์ ทองอร่าม ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(นางปรีดา สุทธิชาติ)
ศน.ชำนาญการ

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๔๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๔๐-๔๓๑๔ เว็บ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๑๖(๒)/ว ๐๐๐๙

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายถาวร ปลอดชูแก้ว

ด้วย นางสายทิพย์ ทองอร่าม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ (A STUDY OF MODEL DEVELOPMENT OF THE ACADEMIC ADMINNISTRATION TO ENHANCE THE STUDENT ACHIEVEMENT OF SCHOOLS IN NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)" โดยมี ดร.สันติ ยุนจะนำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสายทิพย์ ทองอร่าม ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูศรีธรรมานิวัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๔๐-๔๓๑๔

รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ยุนจะนำ
(ถอดถอน ปลอดชูแก้ว)
ศึกษาธิการจังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาสาร อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๘๑๒๘ ต่อ ๗ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๗๒๖(๒)/ว ๐๐๐๔

๗ มีนาคม ๒๕๖๖

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒
รับที่ 5912
วันที่ 16 มี.ค. 2566
เวลา

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out)

เจริญพร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒

ด้วย นางสายทิพย์ ทองอร่าม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ (A STUDY OF MODEL DEVELOPMENT OF THE ACADEMIC ADMINNISTRATION TO ENHANCE THE STUDENT ACHIEVEMENT OF SCHOOLS IN NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)" โดยมี พระสันติ ยุนจะนำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

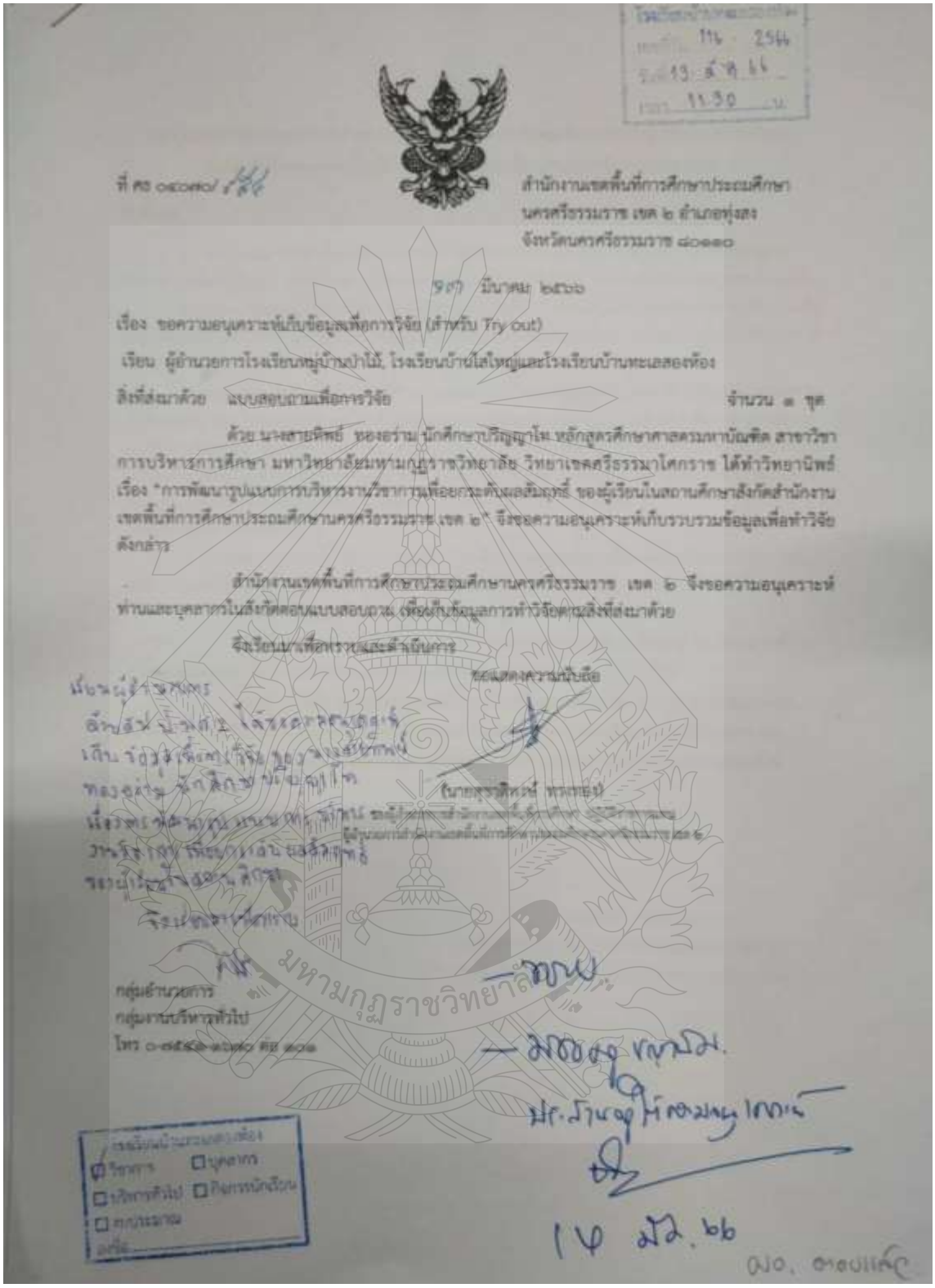
ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out) ในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้ประกอบการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีจากท่าน จึงขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๘๑๒๘

ที่ ศธ ๐๔๐๓๐/

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต ๒ อำเภอทุ่งสง
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๑๑๐

๑๗ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหมู่บ้านป่าไม้, โรงเรียนบ้านไสใหญ่และโรงเรียนบ้านทะเลสองห้อง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสายทิพย์ ทองอร่าม นักศึกษาบริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราชไพกราช ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒" จึงขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิจัยดังกล่าว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านและบุคลากรในสังกัดตอบแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัยตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

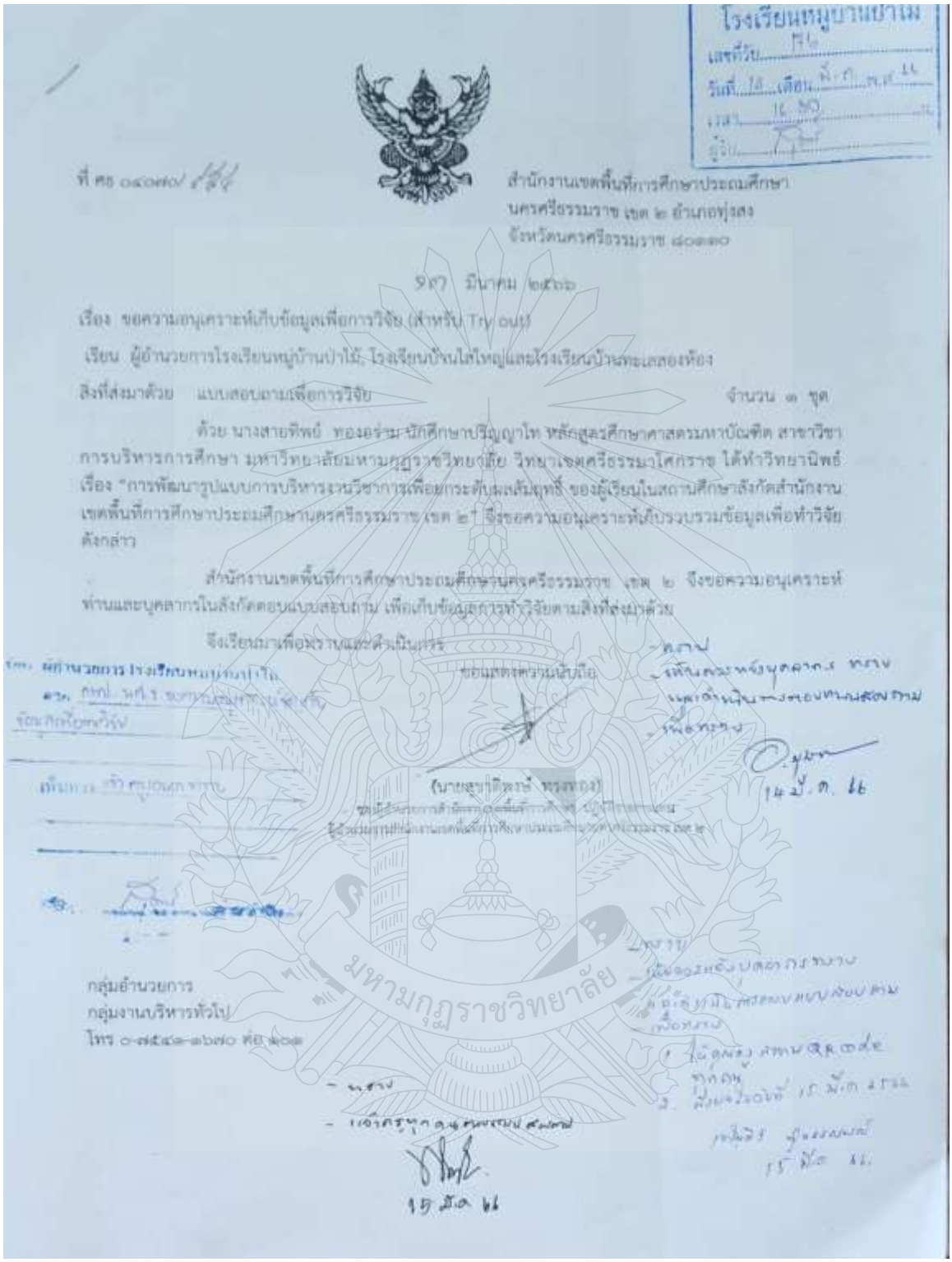
จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรศักดิ์ ทรงกลาง)

กลุ่มอำนวยการ
กลุ่มงานบริหารทั่วไป
โทร ๐-๗๕๕๑-๑๖๗๐ ต่อ ๒๐๑

มหามกุฏราชวิทยาลัย

โรงเรียนหมู่บ้านป่าไม้
เลขที่รับ 74
วันที่ 18 เดือน มี.ค. พ.ศ. 66
เวลา 16.30 น.
ผู้รับ

ที่ ศธ ๐๔๐๙๗/ ๑๕๔

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต ๒ อำเภอทุ่งสง
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๑๓๐

๑๗ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหมู่บ้านป่าไม้, โรงเรียนบ้านไสไทยูและโรงเรียนบ้านทะเลสองห้อง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๓ ชุด

ด้วย นางสายทิพย์ ทองอร่าม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒" จึงขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิจัยดังกล่าว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านและบุคลากรในสังกัดตอบแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัยตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ ขอแสดงความนับถือ

(นายสุชาติ หรดาย)
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒
ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒

14 มี.ค. 66

กลุ่มอำนวยการ
กลุ่มงานบริหารทั่วไป
โทร ๐-๗๕๘๑-๑๖๗๐ ต่อ ๑๐๒

15 มี.ค. 66

มหามกุฏราชวิทยาลัย

โรงเรียนบ้านไสใหญ่
เลขทะเบียนรับ ๑๑๒
วันที่ 10 มี.ค. 2566
เวลา ๑๔๐๐ น.
ฝ่ายงาน งบฯ
ผู้รับผิดชอบ

ที่ ศธ ๐๔๐๓๐/ ๘๕๔

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต ๒ อำเภอทุ่งสง
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๓๓๐

๑๗ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหมู่บ้านป่าไม้, โรงเรียนบ้านไสใหญ่และโรงเรียนบ้านทะเลสองห้อง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสายทิพย์ ทองอร่าม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒" จึงขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิจัยดังกล่าว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านและบุคลากรในสังกัดตอบแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัยตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

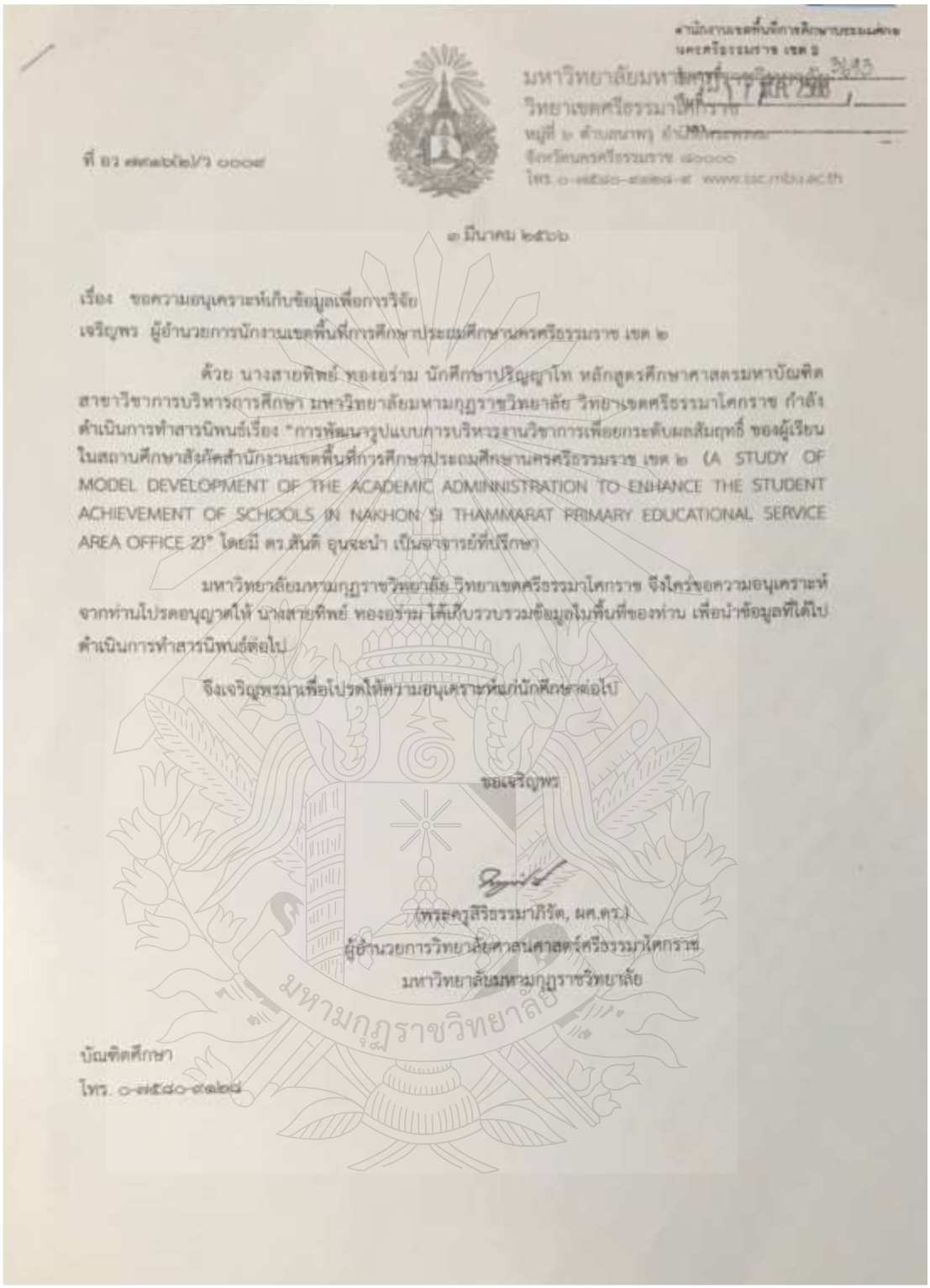
(นายสุชาติพงษ์ ทรงทอง)
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒

เรียน ผอ.รร.บ้านไสใหญ่
ด้วย คณ.นศ.๒ มหาฯ ขอความอนุเคราะห์
เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out)
สำหรับ นักศึกษา ป.โท รายละเอียดตามแนบ
- หนังสือราชการ
ปนท.ธงการ
13 มี.ค. 66

- ใบลงนาม ๑ ฉบับ
- สอบ รอง ผอ. ดำเนินการ
13 มี.ค. 66

กลุ่มอำนวยการ
กลุ่มงานบริหารทั่วไป
โทร ๐-๗๕๔๓-๑๖๗๐ ต่อ ๑๐๓

มหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต ๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๒ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๘๘๘๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๓๘๖(๒)/ว ๐๐๐๙

๓ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒

ด้วย นางสายทิพย์ ทองอร่าม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ (A STUDY OF MODEL DEVELOPMENT OF THE ACADEMIC ADMINNISTRATION TO ENHANCE THE STUDENT ACHIEVEMENT OF SCHOOLS IN NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)" โดยมี ดร.สันติ อุนจะนำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสายทิพย์ ทองอร่าม ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๘๘๐๗

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ
เครื่องมือเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ จะไม่มีการนำเสนอหรือเปิดเผยข้อมูลเป็นรายบุคคล จึงไม่มีผลกระทบต่อการทำงานแต่อย่างใด จึงขอความอนุเคราะห์ โปรดตอบแบบสอบถาม ตามความเป็นจริงมากที่สุด ข้อมูลของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการวิเคราะห์การสรุปผลการวิจัยโดยภาพรวม สรุปข้อเสนอแนะ หรือหลักการดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. แบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ตอนที่ 3 ข้อคิด และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

สายทิพย์ ทองอร่าม
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ ☐ 20-30 ปี ☐ 31-40 ปี
☐ 41-50 ปี ☐ มากกว่า 50 ปี

3. วุฒิการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

4. ตำแหน่งหน้าที่ ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา
☐ ครู

5. ประสบการณ์ทำงาน ☐ ต่ำกว่า 10 ปี ☐ 11-20 ปี
☐ 21-30 ปี ☐ มากกว่า 30 ปี

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

คำชี้แจง เกณฑ์การประเมินระดับสภาพการบริหารงานวิชาการ โดยผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับสภาพการบริหารงานวิชาการ

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
สภาพการบริหารงานวิชาการ						
1. ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ						
1.	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ ผลการดำเนินงาน ที่คาดหวัง มีความสอดคล้องกับบริบทและนโยบายของโรงเรียน					
2.	มีการกำหนดแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง					
3.	มีการเปิดโอกาสให้ครูสร้างนวัตกรรมสื่อการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					
4.	มีการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานด้านวิชาการโดยมุ่งประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
5.	มีการนำข้อมูลสารสนเทศมาบริหารและพัฒนาวิชาการอย่างต่อเนื่อง					
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ						
6.	มีการกำหนดวัตถุประสงค์และรับฟังข้อมูลจากผู้เรียนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
7.	มีการประเมินเจตคติและความพึงพอใจของผู้เรียน					

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
	หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
8.	มีการให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง					
9.	มีการบริหารจัดการในการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง					
3. ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการ						
10.	ครูมีการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ด้านการศึกษาเพียงพอต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน					
11.	ครูมีการจัดกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพได้อย่างเหมาะสม					
4. ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดคุลยภาพ						
12.	มีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ตามความเหมาะสม					
13.	มีการส่งเสริมให้ครูมีทักษะในจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
5. ด้านขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ						
5.1 การบริหารงานวิชาการ						
14.	มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและกลุ่มสาระต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมาย					
15.	มีการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
16.	มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้					
5.2 กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้						
17.	มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง					

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
18.	มีการส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการจัดการเรียนการสอน					
5.3 การวัดประเมินผล						
19.	มีการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลโรงเรียนโดยการอ้างอิงเกณฑ์ของกระทรวง					
20.	มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา					
21.	มีการส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นประเมินตามสภาพจริง					
5.4 การวิจัยเพื่อการพัฒนา						
22.	มีการวิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระอย่างทั่วถึง					
23.	มีการศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการเป็นภาพรวมของโรงเรียน					
24.	มีการส่งเสริมให้ครู ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้					
5.5 การพัฒนาสื่อนวัตกรรม						
25.	มีการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้เป็นนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน					
26.	มีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน โดยการ เก็บข้อมูลต่าง ๆ ไว้เพื่อให้ความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน					
27.	มีการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในนวัตกรรมการเรียนการสอน					
5.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้						

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
28.	มีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน ครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น อันก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่					
29.	มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ให้แก่ครู หน่วยงานและ สถานศึกษาอื่น ๆ					
5.7 การนิเทศการศึกษา						
30.	มีการนิเทศติดตามกระบวนการจัดการเรียนการสอน					
31.	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศของโรงเรียนกับหน่วยงานต้นสังกัด					
32.	มีการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายเหมาะสมกับโรงเรียน					
5.8 การแนะแนวการศึกษา						
33.	มีการจัดระบบประเมินผลแนะแนวทางวิชาการในโรงเรียน โดยความร่วมมือของครูทุกคนในโรงเรียน					
34.	มีการให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถาบันอื่น					
5.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ						
35.	มีการพัฒนาแผนงาน การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
36.	มีการประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษา ในการปรับปรุง และพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน					
5.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน						
37.	มีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน					

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
38.	มีการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดการศึกษา					
5.11 การประสานความร่วมมือ						
39.	มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน โดยให้ ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ					
40.	มีการให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นในการพัฒนานักเรียน ให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์					
5.12 การส่งเสริมสนับสนุนวิชาการกับสถานศึกษาอื่น						
41.	มีการส่งเสริมความคิดและเทคนิคทักษะทางวิชาการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน					
42.	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่นอย่างเสมอ					
43.	การสร้างเครือข่ายในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนของรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ					
44.	มีการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ องค์กร และหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดการศึกษา					

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านที่ 2 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ ด้านที่ 3 ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการในโรงเรียน ด้านที่ 4 ด้านกระบวนการบริหารวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ ด้านที่ 5 ด้านภารกิจขอบข่ายการบริหารวิชาการในโรงเรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

2. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ใช้เพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน จากผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่าง เพื่อทราบสภาพปัจจุบันของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพ

3. ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือ ณ โอกาสนี้

สายทิพย์ ทองอร่าม
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ข้อมูลเบื้องต้น

1. สถานที่ทำงาน

.....

2. สถานที่

สัมภาษณ์.....

3. วัน เดือน ปี

.....

4. ผู้ให้สัมภาษณ์

.....

5. ผู้สัมภาษณ์

.....

6. ตำแหน่ง

.....

7. ผู้จดบันทึกการสัมภาษณ์

.....

8. เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์

.....

ด้านที่ 1 ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ

1) ท่านมีแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบในการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านที่ 2 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ

1) ท่านมีแนวคิดในการดำเนินงานเกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจด้านวิชาการ และมีกระบวนการในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านที่ 3 ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการในโรงเรียน

1) ท่านมีแนวคิดในการดำเนินงานเกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจทางด้านวิชาการ และมีกระบวนการพัฒนาทีมงานวิชาการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านที่ 4 ด้านกระบวนการบริหารวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ

1) ท่านมีการดำเนินงานเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านที่ 5 ด้านภารกิจขอบข่ายการบริหารวิชาการในโรงเรียน

1) ท่านมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามภารกิจและขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

<u>คำชี้แจง</u>

1. เครื่องมือวิจัย อยู่ในขั้นตอนประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

2. ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็น เพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์โดยการเขียนข้อเสนอแนะไว้ท้ายข้อความนั้น ๆ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา

ณ โอกาสนี้

สายทิพย์ ทองอร่าม
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ ☐ 20-30 ปี ☐ 31-40 ปี
☐ 41-50 ปี ☐ มากกว่า 50 ปี

3. วุฒิการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

4. ตำแหน่งหน้าที่ ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา
☐ ครู
☐ ศึกษานิเทศก์

5. ประสบการณ์ทำงาน ☐ ต่ำกว่า 10 ปี ☐ 11-20 ปี
☐ 21-30 ปี ☐ มากกว่า 30 ปี

คำชี้แจงสำหรับผู้ประเมิน : แบบประเมินฉบับนี้ ใช้สำหรับสอบถามความคิดเห็นของท่านที่มีต่อคู่มือการใช้การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขรูปแบบและคู่มือดังกล่าว ให้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุด ขอความกรุณาท่านได้ตอบให้ครบทุกประเด็น ตรงกับความเป็นจริงแลความคิดเห็นของท่านมากที่สุด และขอรับรองว่าข้อมูลจากแบบสอบถามจะไม่ส่งผลกระทบใด ๆ ต่อท่านและหน่วยงานที่ท่านสังกัด

โปรดทำเครื่องหมาย ๆ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านตามเกณฑ์ดังนี้

5 หมายถึง ระดับความเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความเหมาะสมมาก

3 หมายถึง ระดับความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ: โปรดพิจารณาแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นว่าข้อความเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ				
		5	4	3	2	1
1	วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของรูปแบบ					
2	กรอบแนวทางการพัฒนารูปแบบ					
3	คำอธิบายประกอบรูปแบบ					
4	ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ					
5	ความเหมาะสมของภาษา					
6	ความเหมาะสมในการเรียงลำดับเนื้อหา					
7	ความครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2					
8	องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2					
9	แนวทางการประเมินผลการดำเนินงานของรูปแบบ					
10	ประโยชน์ของคู่มือการใช้รูปแบบ					

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ช
ผลตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เครื่องมือตรวจสอบหาดัชนีความสอดคล้อง

(IOC: Index of item objective congruence)

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ข้อ	สภาพการบริหารงานวิชาการ	ผลการตัดสินใจ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC	การแปลผล
1. ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ						
1	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ ผลการดำเนินงาน ที่คาดหวัง มีความสอดคล้องกับบริบทและนโยบายของโรงเรียน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2	มีการกำหนดแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3	มีการเปิดโอกาสให้ครูสร้างนวัตกรรมสื่อการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4	มีการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานด้านวิชาการโดยมุ่งประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5	มีการนำข้อมูลสารสนเทศมาบริหารและพัฒนาวิชาการอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ข้อ	สภาพการบริหารงานวิชาการ	ผลการตัดสินใจ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC	การแปลผล
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ						
6	มีการกำหนดวัตถุประสงค์และรับฟังข้อมูลจากผู้เรียนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
7	มีการประเมินเจตคติและความพึงพอใจของผู้เรียนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
8	มีการให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
9	มีการบริหารจัดการในการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3. ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการ						
10	ครูมีการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ด้านการศึกษาเพียงพอต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
11	ครูมีการจัดกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ข้อ	สภาพการบริหารงานวิชาการ	ผลการตัดสินใจ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC	การแปลผล
4. ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ						
12	มีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
13	มีการส่งเสริมให้ครูมีทักษะในจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5. ด้านขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ						
5.1 การบริหารงานวิชาการ						
14	มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและกลุ่มสาระต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ภารกิจและเป้าหมาย	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
15	มีการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
16	มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5.2 กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้						
17	การประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
18	มีการส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ข้อ	สภาพการบริหารงานวิชาการ	ผลการตัดสินใจ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC	การแปลผล
5.3 การวัดประเมินผล						
19	มีการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลโรงเรียนโดยการอ้างอิงเกณฑ์ของกระทรวง	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
20	มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
21	มีการส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นประเมินตามสภาพจริง	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5.4 การวิจัยเพื่อการพัฒนา						
22	มีการวิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ในแต่ละกลุ่มสาระอย่างทั่วถึง	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
23	มีการศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการเป็นภาพรวมของโรงเรียน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
24	มีการส่งเสริมให้ครู ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ข้อ	สภาพการบริหารงานวิชาการ	ผลการตัดสินใจ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC	การแปลผล
5.5 การพัฒนาสื่อนวัตกรรม						
25	มีการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อเทคโนโลยี เพื่อใช้เป็นนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
26	มีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน โดยการ เก็บข้อมูลต่าง ๆ ไว้เพื่อให้ความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
27	มีการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อเทคโนโลยี เพื่อใช้ในนวัตกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้						
28	มีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกันครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น อันก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
29	มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ให้แก่ครู หน่วยงานและสถานศึกษาอื่น ๆ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5.7 การนิเทศการศึกษา						
30	มีการนิเทศติดตามกระบวนการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ข้อ	สภาพการบริหารงานวิชาการ	ผลการตัดสินใจ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC	การแปลผล
31	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศของโรงเรียนกับหน่วยงานต้นสังกัด	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
32	มีการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายเหมาะสมกับโรงเรียน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5.8 การแนะแนวการศึกษา						
33	มีการจัดระบบประเมินผลแนะแนวทำงวิชาการในโรงเรียน โดยความร่วมมือของครูทุกคนในโรงเรียน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
34	มีการให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถาบันอื่น ๆ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ						
35	มีการพัฒนาแผนงาน การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
36	มีการประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษา ในการปรับปรุง และพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน						

ข้อ	สภาพการบริหารงานวิชาการ	ผลการตัดสินใจ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC	การแปลผล
37	มีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
38	มีการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและหน่วยงานอื่น ๆที่จัดการศึกษา	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5.11 การประสานความร่วมมือ						
39	มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียนโดยให้ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
40	มีการให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นในการพัฒนานักเรียน ให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและมีพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5.12 การส่งเสริมสนับสนุนวิชาการกับสถานศึกษาอื่น						
41	มีการส่งเสริมความคิดและเทคนิคทักษะทางวิชาการ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทำงวิชาการของโรงเรียน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ข้อ	สภาพการบริหารงานวิชาการ	ผลการตัดสินใจ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC	การแปลผล
42	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่นอย่างเสมอ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
43	มีการสร้างเครือข่ายในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียน ของรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
44	มีการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ องค์กร และหน่วยงานอื่น ที่จัดการศึกษา	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ผลการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.984	.985	44

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ซ
ภาพการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนวัดเสม็ดจวน
ประเด็นการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

สัมภาษณ์หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ โรงเรียนบ้านควนประชาสรรค์
ประเด็นการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ โรงเรียนบ้านพอโกบ
ประเด็นการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

สัมภาษณ์หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ โรงเรียนหมู่บ้านป่าไม้
ประเด็นการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ โรงเรียนบ้านไสใหญ่

ประเด็นการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

สัมภาษณ์หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนบ้านควนประชาสรรค์
ประเด็นการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ภาคผนวก ฌ

คู่มือ

รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

คำนำ

คู่มือการดำเนินการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน เพื่อนำเทคนิคการบริหารงานไปใช้ในการพัฒนางานวิชาการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ได้เสนอสาระที่สำคัญของกระบวนการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนและขอบข่ายงานวิชาการ ระบุเป้าหมายและการจัดทำแผนกลยุทธ์การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ และประเมินผล รายงานผลการดำเนินงานและการนำผลการประเมินไปใช้

ผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนทำให้คู่มือฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการใช้ฉบับนี้ จะเป็นแนวทางทำให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ได้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนางานวิชาการซึ่งจะทำให้เกิดผลการพัฒนางานด้านวิชาการต่อไป

นายทิพย์ ทองอร่าม
ผู้จัดทำ

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจงการใช้คู่มือ	1
ลักษณะของคู่มือ	1
วัตถุประสงค์	2
บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้นำไปใช้	2
การวัดและประเมินผล	3
บรรณานุกรม	4

คู่มือ
การบริหารงานวิชาการ
เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์
ของผู้เรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต 2

คำชี้แจง
การใช้คู่มือ
• ในการใช้คู่มือครั้งนี้ เป็นการใช้เพื่อการทดลองรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
• โดยการใช้คู่มือในครั้งนี้ ทดลองใช้กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
• โดยมีรายละเอียดดังนี้ ผู้ที่ใช้เครื่องมือ
• ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ
• หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ตัวแทนครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระวิชา
• ระยะเวลาในการทดลองใช้เครื่องมือ 1 ภาคเรียน

ข้อจำกัดในการนำคู่มือไปใช้

1. การนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ไปใช้ ควรอยู่ในเงื่อนไขของความเหมาะสม
2. การนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนไปใช้เบื้องต้น ต้องสร้างความเข้าใจและมีความตระหนักร่วมกันในการทำงานให้สำเร็จ วิธีการดำเนินการพัฒนารูปแบบการบริหารงาน วิชาการเพื่อยกระดับและสืบทอดเจตนารมณ์ของผู้เรียน

3

ลักษณะของคู่มือ

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการในโรงเรียน ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ 2547, น. 3) กำหนดให้โรงเรียนแบ่งส่วนราชการในโรงเรียนตามภารกิจของโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ(2546, น.32) แบ่งส่วนราชการในโรงเรียนเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารงานทั่วไป ซึ่งบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของโรงเรียนเป็นงานหลักของกรบริหารโรงเรียน ว่าโรงเรียนนั้นจะเป็นอยู่ในลักษณะอย่างไร ประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียน จะพิจารณาได้จากผลงานทางด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการมีความเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับของโรงเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อมล้วนอยู่ในลักษณะงานนั้น (ปรียาพรวงศ์ อนุครโรจน์ 2542, น.1) ส่วนงานวิชาการเป็นงานพื้นฐานคุณภาพผู้เรียนตามที่หวังประกอบด้วยงานหลายๆ ด้าน

4

วัตถุประสงค์ของการใช้คู่มือ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อให้โรงเรียนโดยฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเป็นผู้นำรูปแบบการบริหารงานวิชาการไปใช้ให้อย่างมีคุณภาพ
2. เพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาทางด้านวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มากยิ่งขึ้น
3. เพื่อพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

7

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้นำไปใช้

บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 การนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ไปใช้กับบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจและมีความตระหนักในการทำงานให้เกิดความสำเร็จ บุคลากรทุกฝ่ายก็มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไป คือ

8

มหามกุฏราชวิทยาลัย

การวัดและประเมินผล

การดำเนินงานตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจที่มีความสำคัญด้านวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการ

ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ซึ่งมีอิทธิพลทำให้คนอื่นเชื่อฟัง ปฏิบัติตามและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้และพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นเป็นการชักจูง โน้มน้าว สร้างความประทับใจ ไม่ใช่โดยการบังคับหรือขู่เข็ญ การปฏิบัติงานในโรงเรียน ผู้บริหารที่จะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการซึ่งเป็นงานหลักของโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ในด้านงานวิชาการ แนะนำส่งเสริมให้ผู้สอนจัดกิจกรรมในการเรียน มีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

บรรณานุกรม

กมล ภู่ประเสริฐ (2545). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:เมธรทิปส์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.).

_____. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น พ.ศ.2547.ราชกิจจานุเบกษา,เล่มที่ 121 ตอนพิเศษ 40 ก หน้า 3-4 ลงวันที่ 5 สิงหาคม 2546

คัมภีร์ สุดแท้. (2553). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

ช่อรัตน์ดา เกสทอง. (2550). การนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล : นางสายทิพย์ ทองอร่าม

วัน เดือน ปีเกิด : 16 กุมภาพันธ์ 2523

ที่อยู่ : 38 หมู่ที่ 3 ตำบลทุ่งสัง อำเภอทุ่งใหญ่
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80240

ที่อยู่ปัจจุบัน : โรงเรียนบ้านควนประชาสรรค์ หมู่ที่ 1
ตำบลกุแหระ อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 80240

ตำแหน่ง : ครู (ค.ศ.1)

Email : saitip1324@gmail.com

Tel : 0846295629

ID. Line : saitipjoy

สถานที่ทำงานปัจจุบัน : โรงเรียนบ้านควนประชาสรรค์ หมู่ 1 ตำบลกุแหระ
อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

การศึกษา : ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต
วิชาเอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยทักษิณ
B.A. Bachelor of Arts, Thaksin University
ปีที่จบการศึกษา พ.ศ. 2546